

Opinnäytetyö (AMK)

Esittävä taide, teatteri

2022

Akseli Sveholm

”NÄKEEHÄN NE MUT?”

– Seminarsistista oman sooloesityksen tulkintaa
teatterinäyttämöllisenä omakuvana

Opinnäytetyö (AMK) | Tiivistelmä

Turun ammattikorkeakoulu

Teatteri-ilmaisun ohjaaja

2022 | 91 sivua

Akseli Sveholm

”NÄKEEHÄN NE MUT?”

– Seminarsistista oman sooloesityksen tulkintaa näyttämöllisenä omakuvana

Tässä kirjallisessa opinnäytetyössäni analysoidaan oman taiteellisen opinnäytetyöni prosessia ja valmista tuotosta. Taiteellinen opinnäytetyöni oli kokopitkä soolonäytelmä, jonka kirjoitin, ohjasin ja esitin itse Taideakatemiassa keväällä 2022.

Tavoitteena on koota erilaisia kuvauksia, joita kyseinen näytelmä itsestäni antaa niin hahmojen, struktuurin, metaforallisuuden ja kokonaisuutensa kautta. Tämä sisältää analyysiä käyttämäni konseptien symbolisuudesta suhteessa omakuvallisuuteen, käytännön prosessista ja dramaturgisista perusteluista ja kausaliteeteista.

Näytelmäteksti on aina omakuvallinen sen kirjoittajalle. Jos kirjoittaminen kiinnostaa, on oleellista ymmärtää eri tapoja antaa yleisölle lukuohjeita.

Tämä on myös listaus erilaisista hyödyntämistäni luovista tavoista rikkoa sooloesityksen rajoitteita, joita vain yhdellä näyttelijällä toimiminen tuo, kuten itsensä monistaminen näyttämölle videon, äänen ja nukkejen kautta.

Asiasanat:

näytelmät, dramaturgia, teatteritaide, opinnäytteet, taide, ammattikorkeakoulut, esitykset, näytelmäkirjallisuus, näyttelemisen, teatteri-ilmaisun, käsikirjoittaminen

Bachelor's | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Drama instructor | Performing arts

2022 | 91 pages

Akseli Sveholm

“DO THEY REALLY SEE ME?”

– Seminarsicistic interpretation of one's own soloplay as a theatrical self-portrait

This written thesis analyses my own artistic thesis' process and the ready results. My artistic thesis was a full-length one man play, which I wrote, directed and acted in the Arts Academy in the spring of 2022.

The goal is to summarize the different interpretation which said play gives of my self through characters, structure, metaphors and as a whole. This entails analysis of the symbolism of the concepts I used, as related to a self-portrait, of the practical process and of the dramaturgical reasonings and causalities.

A play is always a self-portrait of the playwright. If one is interested in writing, it is fundamental to understand the different ways one can give paratextual and subtextual information to the audience.

This is also a listing of the different creative ways I used, in order to break the limitations of having just one actor in a play. Such as multiplying myself on stage through video, audio and puppets.

Keywords:

plays, dramaturgy, theatre, final projects (education), art, institutions of higher education, performances, drama (literature), acting, script writing

Sisältö

1 Johdanto	8
2 Akseli Sveholm esittää: taiteellinen opinnäytetyöni	10
2.1 Kontekstia	10
2.1.1 Aksufest	10
2.1.2 Pahan mielen teatteri	11
2.1.3 Mun (Projekti 5:n) nimi on Aksu	12
2.2 Akseli Sveholm esittää: ideointivaihe	15
2.3 Akseli Sveholm esittää: kirjoitusprosessi	16
2.3.1 Fragmentaarinen dramaturgia	17
2.3.2 Näytelmän aihe ja juoni	17
2.3.3 Monomyyttinen dramaturgia	18
2.4 Akseli Sveholm esittää: synopsis	20
2.4.1 Ensimmäinen näytös	22
2.4.2 Toinen näytös	23
2.4.3 Kolmas näytös	25
3 Akseli Sveholm esittää: Näyttämöllisiä Aksuja	29
3.1 Näytelmän pää-Aksut	29
3.1.1 Aksu	29
3.1.2 Ääni	38
3.1.3 Deus-Aksu	45
3.2 Näytelmän sivuhahmo-Aksut	54
3.2.1 Ensimmäisen näytöksen sivuhahmot	54
3.2.2 Toisen näytöksen sivuhahmot	56
3.2.3 Kolmannen näytöksen sivuhahmot	63
4 Akseli Sveholm esittää: Metatulkinnallisia Aksuja	66
4.1 Aksu, tyhjöpäinen idiootti	66
4.2 Aksu, ideavaras	67
4.3 Aksu, referenssinörtti	69

4.3.1 Leffanörtti	69
4.3.2 Animenörtti (vitun weeb)	71
4.3.3 Musanörtti	72
4.4 Aksu, miehisistä miehistä miehisin miesten mies	74
4.5 Aksu, itseironinen pelleilijä	75
4.6 Aksu, metakikkailija	76
4.7 Aksu, teatteritaitelija	77
4.8 Aksu, teatterin tekijä	78
5 Akseli Sveholm melkein esitti: Poistettuja omakuvia	80
5.1 Vaihtoehtoinen scenografia	80
5.2 Suoraviivaisempi katharsis	81
5.3 Suhde perheeseen	82
5.4 Suhde romanttiseen rakkauteen	84
5.5 Muita näyttelijöitä	85
6 Loppupohdinnat	87
6.1 Mitä tämä tarkoittaa minulle?	87
6.1.1 Kuinka ymmärtää itseäni?	87
6.1.2 Kuka on Akseli Sveholm?	89
6.2 Miksi kirjoitin juuri tämän näytelmän?	89
6.3 Mitä seuraavaksi?	91
Lähteet	92

Liitteet

Liite 1. Akseli Sveholm esittää -käsikirjoitus sellaisena, kuin se harjoituskauden alkaessa oli.

Kuvat

Kuva 1. Ensimmäisen sooloesitykseni juliste. Kuva: Ilmari Nera.

14

Kuva 2. Joseph Cambellin monomyyttistruktuuri kirjassaan 'The Hero with a Thousand Faces' (Sankarin tuhannet kasvot).	19
Kuva 3. Taiteellisen opinnäytetyöni juliste. Kuva: Kerttuli Nera.	21
Kuva 4. Kauhistuneen epäilevä Protagonisti-Aksu yleisön edessä. Kuva: Milja Nordström.	37
Kuva 5. Jumala ilmestyy Hesekielille. Matthaeus Merian (1593-1650), 'Icones Biblicae.' Yksi kuvista, jotka vilahtivat sarjana Deus-Aksun ilmestyessä.	53
Kuva 6. He-Manin (oik.) ja Skeletorin (vas.) ikoninen ja eepinen kamppailu toisiaan vastaan on jatkunut popkulttuurissa jo 80-luvulta alkaen.	59
Kuva 7. Bo Burnham, "Make Happy"-Netflix-spesiaalissa esittämässä kappaleensa "I Don't Think I Can Handle This Right Now".	69
Kuva 8. Bo Burnham, "Make Happy"-Netflix-spesiaalissa edelleen esittämässä kappaleensa "I Don't Think I Can Handle This Right Now".	69
Kuva 9. Internetmeemi weebeistä.	72

1 Johdanto

Näkeehän ne mut?

– Aksu

Ja mitä nähtävää sä luulet siel olevan?

– Ääni

Minä, kuten kaikki muutkin, kaipaen nähdyksi tulemista. Kun tulet nähdyksi, voit tulla ymmärretyksi, voit tulla rakastetuksi, vihatuksi, halutuksi, hyväksytyksi. Ihminen on laumaeläin ja haluaa kuulua joukkoon. Taide, tai tarkemmin sanottuna esiintyminen, on aina tarkoittanut minulle nähdyksi tulemista, olen sen sitten tiedostanut tai en. Taiteellisena opinnäytetyönäni kirjoitin, ohjasin ja esitin sooloesityksen ”Akseli Sveholm esittää”, jossa karrikoitu versio itsestäni joutui diskurssiin omien ajatustensa kanssa, ensin piilotetusti yleisön edessä, sitten päänsä sisällä ja lopuksi vapaasti keskustellen yleisön ollessa läsnä ja jopa osa keskustelua. Näytelmä esitettiin Turun AMK:n Taideakatemian Naruteatterissa maaliskuussa 2022.

Luonnollisesti, kuten näytelmän nimestä voi jo päätellä, näytelmän aihe pyöri itseni ympärillä. ”Kuka olen?” ”Mitä haluan?” ”Mikä on elämän tarkoitus?” ”Muistat sä mitä Indiana Jones sano, siinä Kadonneen aarteen metsästäjissä, ku se tippuu sinne kammioon, joka on täynnä käärmeitä?” Perustavanlaatuisia kysymyksiä. Tässä kirjallisessa opinnäytetyössä tutkin ja reflektoin taiteellista opinnäytetyötäni kuvainnollisena omakuvana itsestäni. Millaisia erilaisia kuvauksia/versioita itsestäni kyseisessä näytelmässä on, miten ne manifestoitiin teatterilavalle ja mitä näillä kuvauksilla oli tarkoitus kertoa? Käytännössä siis tulkitseen, mitä oma esitykseni, jonka kirjoitin, ohjasin ja jossa näyttelin itseäni ja jonka tarina kertoo itsestäni, kertoo minusta ihmisenä. Jos ei nyt ala kuulostamaan seminarsistiselta, niin... suosittelen googlettamaan narsismin määritelmän, koska et ehkä ole siitä ihan perillä.

Toisessa luvussa annan kontekstia näytelmälleni, avaan sen kirjoitusprosessia ja kirjaan synopsiksen. Kolmannessa luvussa kirjaan näytelmän aikana nähdyt

ja kuullut itseäni esittävät kuvaukset/karikatyyrit/versiot/hahmot ja neljännessä luvussa tulkiten, mitä kuvauksia itsestäni näytelmä ja sen käsikirjoitus kokonaisuuksina minusta antavat. Viidennessä luvussa tarkastelen millaisia omakuvia minusta jäi käsikirjoituksesta pois ja miksi. Lopuksi luvussa 6 reflektoin koko paketin metaforallisuutta ja pohdin, mihin tämä kaikki ehkä tulevaisuudessa johtaa.

Nyt ota hyvä asento, kuppi tai lasi lempijuomaasi, ehkä jotain kivaa taustamusiikkia, housut pois jalasta, ja aloitetaan tarina sieltä mistä se alkaa, eli alusta. Akseli Sveholm esittää: kirjallinen opinnäytetyöni.

2 Akseli Sveholm esittää: taiteellinen opinnäytetyöni

2.1 Kontekstia

Taiteellinen opinnäytetyöni **Akseli Sveholm esittää** on näytelmänä äärimmäisen kontekstuaalinen teos. Koska suurin osa näytelmän huumorista on itseni kustannuksella ja draama pohjautuu itseni todellisiin tuskailuihini, näytelmästä saa mielestäni täydemmän ilon irti, kun tuntee minua ainakin hieman.

Akseli Sveholm esittää on myös kontekstiriippuvainen miljööstään. Se tietää olevansa taiteellinen opinnäytetyöni ja siinä on viitauksia edelliseen, hyvin samankaltaiseen, sooloesitykseeni **Mun (Projekti 5:n) nimi on Aksu**, joka myös esitettiin Taideakatemian Naruteatterissa noin vuotta aiemmin ja joka myös oli osa opintojani. Ensimmäiseen sooloesitykseen viitataan uudemman sisällä sekä suoraan että intertekstuaalisin viittauksin, kuten vitseinä ja hokemina, jotka jatkuvat edellisestä näytelmästä seuraavaan. Näytelmässä on myös lausahduksia, jotka yksinään voivat olla ohimeneviä ja vähämerkityksellisiä, mutta sisältävät viittauksen edelliseen sooloon, jonka vain sen nähneet voivat huomata. Pyrin olemaan rakentamatta vitsejä ja tilanteita niin, että ne vaativat edellisen sooloesitykseni näkemisen. Tarkoitus oli, että aiemman soolon tunteminen antaa näille ohimeneville vitseillä ja repliikeille lisäkontekstin, jolloin siitä saa täydemmän ilon irti.

Taiteellinen opinnäytetyöni on tavallaan itsenäinen jatko-osa ja samaan aikaan edellisen soolon pidemmälle kehitetty versio. Se on osa jatkumoa, jonka takia avaam nyt hieman historiaani kirjoittajana ja myös tätä, jo mainittua, edellisestä sooloani. Ihan vain, jotta saisit tästä täydemmän ilon irti.

2.1.1 Aksufest

Alussa loi Jumala taivaan ja maan.
– Raamattu, 1. Mooseksen kirja

Aloin alustavasti suunnittelemaan taiteellista opinnäytetyötäni kesällä 2020. Olin puolitosissani haaveillut, että tekisin siitä absurdin sooloesityksen, jonka huumori pyörisi itselleni nauramisen ympärillä. Tämä konsepti eli itseironisella nimellä **Aksufest**. Aloin pikkuhiljaa kirjaamaan itselleni ylös erinäisiä hauskoja gägejä, eli toistuvia visuaalisia tai tekstillisiä vitsejä, ja alustavia kohtausideoita ja -konsepteja. Kokeilin vähän jopa kirjoittaa muutamia kokonaisia kohtauksia. Niistä muodostuneesta materiaalista olisi saanut aikaiseksi ehkä puolen tunnin mittaisen (kehnon) esityksen. Tällä ei tosin ollut väliä, sillä kohtaukset olivat vain hahmotelmia ja kokeiluja teatteriopiskelijalta, jolle luova tarinallinen kirjoittaminen ja dramaturgia olivat käytännössä täysin uusi asia. Opintoihini kuuluva dramaturgian kurssi oli vasta tulossa.

Nyt taaksepäin katsoessa **Aksufestin** prototyypikäsikirjoituksessa on yllättävän paljon temaattista yhteneväisyyttä niihin sooloesityksiin, jotka myöhemmin päädyin tekemään. Niissä on musiikillisia numeroita, humoristista itsemollausta, kökköä huumoria, itsetietoista metahassuttelua, runsaasti yleisökontaktia sekä pinnan alta paljastuvaa herkkyyttä; piilotettua halua tulla nähdyksi ja hyväksytyksi. Yksi näihin aikoihin kirjoitetuista kohtauksista selvisi varsinaiseen opinnäytetyöhön asti. Tietysti selkeästi muokkaantuneena – sovitettuna kyseisen näytelmän narratiiviseen ja temaattiseen kontekstiin.

2.1.2 Pahan mielen teatteri

Maa oli autio ja tyhjä, pimeys peitti syvyydet, ja Jumalan henki liikkui vetten yllä.
– Raamattu, 1. Mooseksen kirja

Kun ennen viimeistä opintovuottani minun piti ohjata jokin esitys opintojani varten, olin pahasti kusessa. Tämä suoritus näkyi opintosuunnitelmassani nimellä ”Projektiopinnot 5”, josta koulussa puhuttiin nimillä ”projekti vitonen” tai ”projekti ohjaus”. Olin pelännyt ja vältellyt tätä opintosuoritusta pitkään, koska koin olevani aivan liian tietämätön ja kokematon olemaan vastuussa esityksen ja ihmisryhmän ohjauksesta, enkä ollut varma, mistä esityksen tekisin. Lopulta päätin, että halusin kokeilla näytelmäkirjoittamista ja kirjoittaa oman tekstini.

Mutta mistä kirjoittaa? Mistä voin kirjoittaa? Tuntui, että kirjoittaakseni hyvin, minun pitäisi ymmärtää aiheittani perusteellisesti. Sanotaan, että ”kirjoita mistä tiedät”, mutta mistä minä voin tietää mitään niin paljon, että voin väittää minulla olevan siitä jotain todellista sanottavaa.

Lopulta sain härkää kiinni sarvista ja käytin dramaturgian kurssilla noin puoli vuotta aiemmin kirjoittamiani kohtauksia, kasaten niistä kokonaisuuden työnimeltään **Pahan mielen teatteri**.

Tämä esitys vaati 5–6 näyttelijää ja muuta teknistä työryhmää enkä ollut supervakuuttunut kaikista tekstinpätkestäni. Epävarmuus ja paniikki alkoivat taas vyörymään päälle enkä loppujen lopuksi panikoinnilta ja prokrastinaatioltani saanut edes kysytyä ketään mukaan tähän projektiin. Opintosuoritukseni ohjaava opettaja, Ari Ahlholm, rauhoitteli paniikkiani ehdottamalla, että siirrämme harjoitus- ja esityskautta hieman pidemmälle, aloitan puhtaalta pöydältä ja teen jonkin sooloesityksen itselleni, joka voi olla kuinka kokeellinen tahansa. Jo tämän keskustelun aikana suunnitelma projekti 5:n konseptista kirkastui mieleeni. Kirjoittaakseni hyvin minun pitäisi ymmärtää aiheittani perusteellisesti, ja sanotaan, että ”kirjoita mistä tiedät” ja on yksi, ja vain yksi, asia, josta voin oikeasti väittää tietäväni jotain: minä.

I can't expose a human weakness on the stage unless I know it through having it myself.

– Tennessee Williams, esipuhe, *Sweet Bird of Youth*

2.1.3 Mun (Projekti 5:n) nimi on Aksu

Ja Jumala sanoi: ”Tulkoon valkeus!”

– Raamattu, 1. Mooseksen kirja

Projektiohjaukseni perusidea oli, että minä, omana itsenäni eli Aksuna, olen hiljaa yksin lavalla, katselen yleisöä Aksun ajatusten kuuluessa teatteritilan kaiuttimista. Tämä Aksun ajatusääni oli äänitetty etukäteen ja nimetty käsikirjoituksessa hahmona nimeltä Ääni. Aksu oli lähes koko esityksen ajan täysin hiljaa Äänen kommentoimissa yleisöä, tilannetta ja Aksua itseään.

Olen aina pitänyt näyttelijänä siitä, kun pääsen vähän ”kiusaamaan” katsojia, eli ottamaan vahvaa katsekontaktia, jolloin katsoja tavallaan joutuu osaksi katsomaansa näytelmää ja tulee kutkuttava epävarmuus siitä, kuinka lähelle tuo näyttelijä tässä nyt tulee, kuinka ”turvassa” katsojana olen. Kirjoitin siis näytelmääni jatkuvaa ja vahvaa yleisökontaktia ja pitkiä kiusallisia hiljaisuuksia. Sainhan tehdä ihan mitä halusin.

Esityksen alussa Aksu tajuaa, että nyt pitäisi olla hänen ohjaamansa projekti 5:n esitys, mutta hän on unohtanut kirjoittaa sen. Todellisuuteen viitaten Aksu ei saanut edes hankittua työryhmää kasaan ja on siksi yksin teatterilavalla. Kiusallisena ja nolona Aksu alkaa keksimään ja kokeilemaan erinäisiä kohtauksia, joita Ääni pilkkaa ja tuomaroii julmasti. Näytelmän loppuvaiheilla Aksu saa tarpeekseen Äänen armottomasta syyllistämisestä. Aksu vihdoin avaa sanaisen arkkunsa ja yrittää käydä vastarintaan. Aksu päättyy silti Äänen vallanalaisena murtumispisteeseensä.

Lopulta, näytelmän kliimaksissa, Aksu keksii idean projektiohjaustaan varten: metaforallinen metanäytelmä juuri esitettävän näytelmän kirjoitusprosessista, jossa Aksu kirjoittaa ja esittää itsensä hahmona, joka joutuu tekemisiin omien ajatusääntensä kanssa, yrittäen samalla keksiä kohtauksia omaan projektiohjaukseensa. Tästä ideasta Aksu voimaantui ja sai käyttettyä Ääntä hyödykseen ja jopa inspiraationaan. Aksu aikoo ”kirjoittaa mistä tietää”. Ympyrä sulkeutuu.

Näytelmä oli absurdi komedia, jossa välillä väläytetään Aksun todellisia kipupisteitä hyvinkin paljastavasti. Suurimman osa ajasta kaikki on vitsailua ja metakomentaaria, mutta kun Aksu pakotetaan paljastamaan itsestään jotain piilotettua yleisölle, idea oli, että yleisökin tuntee olonsa kiusaantuneeksi ja epämiellyttäväksi. Optimaalinen tilanne oli, että koska koko ajan on naureskeltu ja hölmöilty, niin paljastuksen hetkellä katsoja tuntisi jopa syyllisyyttä Aksulle nauramisesta. Ei sen takia, että minut ja minun tuskailuni tulisi ottaa niin tosissaan, vaan koska itse rakastan kun esim. TV-sarja käyttää tällaista tehokeinoa. Se on mielestäni voimakas kokemus.

Kuva 1. Ensimmäisen sooloesitykseni juliste. Kuva: Ilmari Nera.

2.2 Akseli Sveholm esittää: ideointivaihe

Ja Jumala loi ihmisen omaksi kuvaksensa...
– Raamattu, 1. Mooseksen kirja

Oman projektiohjaukseni esitysten jälkeen, kun tuli aika alkaa aikuisten oikeasti suunnittelemaan taiteellista opinnäytetyötäni, olin jälleen kusessa. Kuten fiksuimmat saattavat jo arvata, käytin projektiohjaukseeni kaikki parhaat ideat ja kohtaukset, joita olin **Aksufestissä** taiteellista opinnäytetyötäni varten kerännyt ja kirjoittanut. Soolon tekeminen oli kuitenkin tullut vastaan yllättäen, joten ideapankki oli ollut pakko tyhjentää. Onneksi tiesin sentään taiteelliselle opinnäytetyölleni jo pohjakonseptin: kehitetty, dramaturgisesti kompleksimpi ja pidemmälle viety versio ensimmäisestä sooloesityksestäni, ikään kuin itsenäinen jatko-osa. Helpommin tietysti sanottu kuin tehty, mutta päätin yrittää.

Olin löytänyt edellistä näytelmää kirjoittaessa mielenkiintoisen ja inspiroivan dynamiikan Aksun ja Äänen välille ja koko konsepti Äänestä oli mielestäni mielenkiintoinen. Halusin siis jatkaa tätä, mutta halusin myös näytelmän aiheessa eron edelliseen.

Aloin kirjoittamaan ensimmäisiä sivuja ja ideoita kesällä 2021, mutta tämä oli vielä hyvin alustavaa hapuilua. Enimmäkseen yritin pohtia näytelmälle aiheita, jotka voisivat olla kiinnostavia. Jos edellinen soolo käsitteli epävarmuuttani, nähdynsi tulemisen halua ja omaa vaikeaa suhdetta itseeni, piti tulevan soolon aiheen olla jotenkin erilainen, tai siinä pitäisi olla vähintään näkökulmaero suhteessa edelliseen.

Minulle muodostui muutama konsepti-idea, joiden kanssa lähdin liikkeelle:

- Katsojien odotusten kääntäminen ja yllättäminen (Subverting expectations)
 - Siirtymiä näytelmän juonessa uusille yllättäville narratiivi- ja metataseille, jolloin näytelmän sisäinen toiminta vaihtuu/muuttuu
 - Esim. alussa edellisen soolon nähnyt katsoja luulee, että näytelmän asetelma ja sen sisäiset säännöt ovat aivan

samat kuin edellisenkin soolon, kunnes tapahtuu siirtymä Aksun päänsisäiseen maailmaan ja näytelmän sisäiset säännöt muuttuvat.

- Hahmo/hahmot tulevat tietoiseksi näytelmän omasta narratiivisesta monomyttistrukturista ja aseistavat tiedon vaikuttaakseen näytelmän tapahtumiin.
 - Esim. hahmo kykenee aiheuttamaan juonenkäänteeseen, koska tietää, että tässä kohtaa tarinaa kuuluu tulla juonenkäänteeseen.
- Kohtaus, jossa lavalle ilmestyy jumalmainen hahmo, joka on itse näytelmän kirjoittaja.
- Reilusti enemmän dialogia Aksun ja Äänen välille.
- Äänen jatkuva fyysistäminen lavalle teatterivaloilla.
 - Ensimmäisen soolon draamallisessa huippukohtaus, jossa Ääni on voimakkaimmillaan, Ääni fyysistettiin kolmella eri teatterivalolla, joiden välillä Ääni liikkui.

2.3 Akseli Sveholm esittää: kirjoitusprosessi

Kunnollinen kirjoittaminen alkoi syyskuun tienoilla, eli kirjoitin näytelmää aktiivisesti noin viisi kuukautta. Päällimmäinen kysymys, kun aloin kunnolla kirjoittamaan kohtauksia, oli näytelmän aihe. Mitä tässä esityksessä käsitellään?

Olin yrittänyt miettiä ja kirjata ylös potentiaalisia teemoja ja aiheita sekä kirjoittaa kohtauksia, joissa oli jokin itseäni inspiroiva/huvittava konsepti. Uuden soolon dramaturginen strukturi tulisi olemaan samanlainen, mutta monimuotoisempi ja narratiivisempi verrattuna edelliseen sooloon: osittain fragmentaarinen, monomyttiin pohjaava näytelmä.

2.3.1 Fragmentaarinen dramaturgia

Siinä missä edellisessä Aksu yritti rakentaa esitykseensä kohtauksia, jotka olivat muusta näytelmästä semi-irrationaalisia episodeja, uudessa soolossa semi-irrationaaliset episodit olivat Aksun päästä löytyviä fyysistettyjä ajatuksia. Nautin episodimaisesta kirjoituksesta, koska se antaa niin paljon vapautta. Voin miettiä, se edellä, mitä itse haluaisin lavalla tehdä tai mikä olisi minusta hauskaa, eikä minun tarvinnut huolehtia liikaa näiden episodien välisestä tyylikoheesiosista. Yksi episodi voi olla laulua, toinen mimiikkaa ja kolmas nukketeatteria.

Koska olin päättänyt kirjoittaa uudemman soolon samantyyppiseen struktuuriin pystyin suhteellisen helposti kirjoittamaan kokeellisia, irrationaalisia kohtauksia, jostain potentiaalisesta aiheesta ja miettimään niiden linkittämistä yhteen myöhemmin. Näin minulle muodostui kasa irrationaalisia kohtauksia erilaisilla tematiikoilla.

2.3.2 Näytelmän aihe ja juoni

Episodimaisten kohtausten ympärillä oli aina paluu näytelmän ”todelliseen” maailmaan, jossa Aksun ja Äänen kommunikoivat ja jossa draamallisemmat kohtaukset, jotka pitivät näytelmien kokonaisuuksien tyyliä koheesiossa, olivat.

Pähkäilin kovasti, että mistä aiheesta saisin kiinni ja kokeilin kirjoittaa tiettyjen aiheiden ympärille lisää materiaalia Aksun ja Äänen dialogin muodossa.

Kirjoitettavan näytelmän aiheen kuumeinen etsiminen päättyi lopulta näytelmään, sillä Aksu ja Ääni etsivät siinä Aksun esitettävän opinnäytetyön kadonnutta tarkoitusta, eli toisin sanottuna näytelmän aihetta. Näytelmän aiheen etsimisestä tuli siis näytelmän läpi kulkeva juoni, joka näytelmän edetessä muuttui symbolisemmaksi elämän ja itsensä tarkoituksen etsimiseksi.

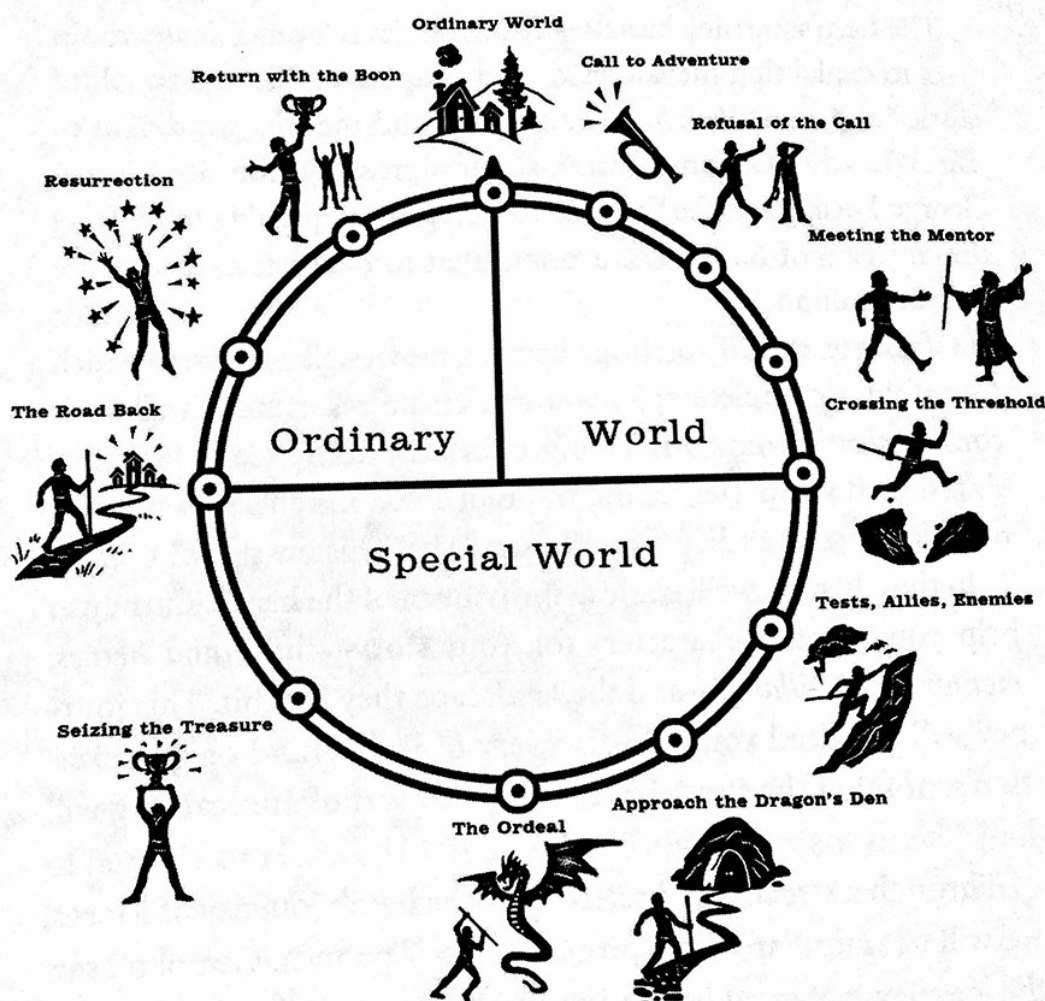
Aksun ja Äänen monissa dialogisissa kohtauksissa, jotka erityisesti näytelmän ensimmäisellä puoliajalla sitovat kokonaisuuden yhteen, oli uusi mahdollisuus, jota edellisessä soolossa ei ollut. Näytelmän vahva ja runsas dialogi mahdollisti

sekä hahmojen ja heidän motivaatioittensa tarkemman tarkastelun, että testailun draaman ja komedian vaihtelusta kohtausten sisällä, niiden välillä ja suhteessa toisiinsa.

2.3.3 Monomyttinen dramaturgia

Merkittävä osa näytelmää oli myös sen itsetietoinen oman narratiivirakenteen tutkiminen. Narratiivin rakenne pohjautui monomyttiin, eli "sankarin matkaan". Erityisesti käytin pohjana Joseph Campbellin luomaa kaaviota monomyttistä ja sen eri vaiheista.

Joseph Campbell's Hero's Journey Map

Kuva 2. Joseph Campbellin monomyyttistruktuuri kirjassaan 'The Hero with a Thousand Faces' (Sankarin tuhannet kasvot).

Halusin, että näytelmä tutkii omaa rakennettaan ja vertailee sitä, ja sen vaiheita, tunnettujen elokuvien rakenteisiin. Massiivinen osa tunnetuista, ison budjetin elokuvista seuraa monomyytin struktuuria. Siksi pystyin lataamaan näytelmän täyteen viittauksia lempielokuviini. Väitän, että vaikka termi "monomyytti" on

suurimmalle osalle ihmisistä täysin vieras, tuntevat he sen vaiheita tai yleistä muotoa tiedostamattaan. Niin yleisesti se on käytössä. Erityisesti toiminta, seikkailu, sci-fi ja fantasia genreissä. Esimerkiksi kaikki supersuosittu Marvel-elokuvat seuraavat monomyyttistruktuuria. Varmuuden vuoksi laitoin Naruteatteriin vievän oven viereen, seinälle paperille tulostettuja visuaalisia kuvituksia monomyytin ja kolminäytöksisen tarinan rakenteesta. Kuvat olivat osa kaoottista kollaasia, joka koostui enimmäkseen esityksen julisteista, joihin olin tussilla sotkenut koomisia viestejä ja kuvia.

2.4 Akseli Sveholm esittää: synopsis

Tässä luvussa kirjaan taiteellisen opinnäytetyöni **Akseli Sveholm esittää** synopsisen eli juonitiivistelmän. Synopsiksessa tämä näytelmä on jaettu kolmeen näytökseen, jotka korreloivat näytelmän kolmen narratiivi-/metatason kanssa.

Kuva 3. Taiteellisen opinnäytetyöni juliste. Kuva: Kerttuli Nera.

2.4.1 Ensimmäinen näytös

Aksu alkaa esittämään taiteellista opinnäytetyötään yleisölle isolla musiikillisella ja koreografisoidulla aloitusnumerolla, mutta huomattessaan, ettei paikalla olekaan yhtä paljon yleisöä kuin hän olisi toivonu, hän keskeyttää esityksensä. Aksun tietämättä hänen ajatuksensa kuuluvat yleisölle. Aksu on hämmentynyt ja jopa loukkaantunut yleisön pienestä koosta. Hän pohtii yleisön pienen koon syitä, siellä istuvia yksilöitä ja toiveittensa turhuutta. Hän yrittää aloittaa esityksen uudestaan, mutta pysäyttää sen taas, kun ei usko yleisön olevan vaikuttanut. Tekniikanajajan ehdotuksesta hän yrittää kolmannen kerran ja pääsee loppuun, jossa paljastetaan esityksen koko nimi:

Akseli Sveholm esittää:
Aksun fantastinen oppari,
Aksufest,
eli Akseli Sveholmin taiteellinen opinnäytetyö,
Part 1 of 1
The Final Chapter

Aksu huomaa olevansa alun säätämisen takia armottomasti myöhässä aikataulusta ja hyppää muutaman kohtauksen yli kompensoidakseen. Aksu asettuu lukemaan kirjoittamaansa runoa omasta syntymästään, minkä aikana hän ajatuksissaan kuumeisesti epäilee ja kritisoi runonsa tekstiä ja näyttelijäntyötään.

Aksu alkaa pohtimaan mitä hänen taiteellisen opinnäytetyönsä on tarkoitus käsitellä. Sillä pitää olla jokin aihe, tarkoitus, jotta se on varteenotettava. Se ei voi olla vain hassuttelua. Aksu huomaa, ettei muista, mikä esityksen on tarkoitus käsitellä.

Aksu saa paniikkikohtauksen, kunnes hänen ajatuksensa ohjeistavat häntä käyttämään taskussa olevaa loppukohtauksen pientä led-valoa. Aksu käyttää tätä valoa hypnotisoidakseen itsensä.

2.4.2 Toinen näytös

Aksu havahtuu oman päänsä sisällä, jossa hänen aiempi ajatusäänensä on nyt oma entiteetti, Ääni, jonka Aksu kuulee ja näkee ylhäältäpäin paistavana valona. Aksu ja Ääni alkavat pohtia opinnäytetyön mahdollista tarkoitusta ja mistä se voisi löytyä. Aksu ehdottaa esityksen olevan tyyliltään dadaa ja ajatus manifestoituu absurdina musiikkina ja äänimattona, joka säestää Aksun järjetöntä koreografiaa.

Aksu luopuu ajatuksesta ja ehdottaa tarkoituksen olevan valmistumisessa ja koulutodistuksen saamisessa. Mielikuva tulevaisuudesta näyttäytyy juuri päättötodistuksen saaneena Aksuna, joka pitää valmistumispuhetta suurelle yleisölle. Äänen vaikutus ja puhe syöpyy mielikuvan läpi kyseenalaistaen kaiken, mitä Aksu sanoo, ja vähätellen tutkinnon arvoa. Aksun epävarmuus kasvaa, yleisö kääntyy häntä vastaan ja Aksu joutuu syömään todistuksensa suuren yleisön seuratessa hiljaa tuomiten.

Aksu ja Ääni päättävät jatkaa tarkoituksen etsintää muualta. He huomaavat Äänen pystyvän nyt liikkumaan myös toiseen valonlähteeseen. Samalla Äänessä kuuluu glitchaus, johon Aksu pienesti reagoi, ei hahmona, vaan näyttelijänä, katsoen kysyvästi tekniikanajan suuntaan.

He antavat tämän mysteerin olla ja seuraavaksi Aksu ja Ääni yhdessä tuumin päättävät katsoa, löytyykö opparin tarkoitus valmistumisen jälkeisestä ajasta, työelämään siirtymisestä. Ilmestyy leluilla leikkivä Aksu, jonka He-Man-figuuri kuvastaa näyttelijäntöitä hakevaa tulevaisuuden Aksua. Leikkivä Aksu kertoo, mitä He-Man-Aksu tekee ja sanoo. Hän saa kutsun työhaastatteluun, jossa Skeletor-figuuri esittää työhaastattelijaa. Työhaastattelioja murskaa Aksun

haaveet palkallisesta näyttelijäntyöstä, samalla pannen Aksua takaapäin. Ääni ohjaa leikin tilannetta oman pessimistisen näkemyksensä mukaiseksi kuvaillen välillä, mitä seuraavaksi tulee tapahtumaan.

Kun Aksu ja Ääni palaavat edellisestä mielikuvasta, Ääni pystyy jälleen liikkumaan entistä useamman valon välillä ja hänen äänessään tapahtuu jälleen pieniä glitchauksia. Aksu ja Ääni muistelevat, että Aksun edellisen sooloesityksen tarkoitus oli käsitellä Aksun mielenmaisemaan, eli Aksua, eli tämänkin tarkoitus varmasti liittyy Aksun ajatuksiin tai hänen mieleensä. Äänien turhautuessa Aksun narsistisista käsikirjoituksista, hän saa idean ja väittää, että Aksulle esityksensä tarkoitus on vain sairaalloinen tarve saada huomiota.

Ääni kääntää Aksun mikrofonin luo, näyttää taas Aksulle ensimmäisessä näytöksessä läsnäolleen yleisön. Aksu miettii, näkevätkö he todella hänet ja Ääni, häntä pilkaten, pakottaa Aksun demonstroimaan kaikille hänen ”huomiohuoramaisuuttaan”. Äänen vaikutus on kasvanut niin isoksi, että Aksu menettää kontrollin. Ääni pakottaa Aksun paljastamaan muille tämän huomionhakuisen puolen itsestään. Paljastus manifestoituu laulun muodossa, jonka Aksu, Huomiohuorana, esittää. Kappaleessa Huomiohuora kertoo loputtomasta yleisön tyydyttämisen tarpeesta keinolla millä hyvänsä, yksinjäämisen pelosta, rakkauden tarpeestaan ja lopulta kuinka hän vihaa näitä puolia itsessään.

Laulu loppuu ja yleisö katoaa taas näkyvistä. Äänellä on taas lisää valoja, nyt jo ympäri koko tilaa, joiden välillä hän voi liikkua. Äänen kyky heittää metakommentteja kasvaa ja hänessä tapahtuvat tekniset glitchaukset lisääntyvät. Aksu väittää Äänelle vastaan, yrittää ampua tämän edellisessä soolossa olleella symbolisella sormipyssyllä. Ääni selittää, että ase on liian voimakas ja metaforallinen konsepti, että sitä voisi käyttää ilman sen pohjustusta tässä näytelmässä.

Aksu valjastaa elokuvareferenssin voiman ja lainatessaan Indiana Jonesia hän saa käyttöönsä miimisen ruoskan, jolla hän voi iskeä Ääntä. Ääni tekee saman ja he ruoskivat toisiaan, kunnes Ääni raivostuu ja kaikki teatteritilan tekniikka sekoaa glitchaten ja sammuu. Aksu juttelee tekniikanajajan kanssa ja päättää pitää väliajan sillä aikaa, kun he korjaavat valo- ja äänitekniikan.

2.4.3 Kolmas näytös

Näytelmän toinen puoli ja kolmas näytös alkaa, kun yleisö tulee tilaan Aksun ja tekniikanajajan vielä korjatessa tekniikkaa. Mutta pian se lähtee yllättäen toimimaan, äänitteet vain eivät ole oikeat, sillä Ääni puhuu repliikkejä, joita Aksu ei muista äänittäneensä. Selviää, että näytelmän käsikirjoituksessa, Aksun kirjoittaman parenteesin mukaan, Ääni saavuttaa tässä kohtaa absoluuttisen vallan näytelmän maailmasta ja Aksu menettää kontrollin. Sen seurauksena Äänen tietoisuus ja valta kasvoi niin isoksi, että hän on nyt tullut tietoiseksi kaiken olleen tähän asti osa näytelmää. Hän voi nyt puhua mitä tahtoo ja liikkua vapaasti kaikissa teatteritilan valoissa oman tahtonsa mukaan. Ääni ymmärtää nyt, että hänen tarkoituksensa on olla antagonistiksi Aksun protagonistille, eli hänen kuuluu yrittää estää Aksun toiminta, ja että tässä kohtaa narratiivia kuuluu tulla käännekohta. Siksi hän ei suostu jatkamaan Aksun esitystä käsikirjoituksen mukaan.

Aksu ei hyväksy tätä, koska hän tietää oman näytelmänsä tarkoituksen olleen Äänen tuhoaminen, voittaminen, ja tarinoissa protagonistin kuuluu voittaa. Aksu päättää yrittää ratkaista tilanteen narratiivisella deus ex machinalla (lat. ”Jumala koneesta”). Äänen protesteista huolimatta Aksu esittää kohtauksen, jonka oli karsinut esityksestä pois sen harjoituskaudella.

Kohtaus on musiikilla säestetty vähäeleinen kuvaus Aksun ristiriitaisesta suhteesta omaan näytelmäänsä, sen kirjoittamiseen ja sen itseä paljastavaan luonteeseen. Kohtauksessa taiteellista opinnäytetyötään kirjoittava Aksu on ensin innokas ja itsevarma, mutta kun näytelmä pitäisi näyttää muille, muuttuu

tunne epävarmuudeksi ja peloksi näytelmätekstin surkeasta tasosta. Tämän symbolismin ja tilanteen monitulokulmaisten metatulkintojen kautta Aksu saa kutsuttua deus ex machinan, jumalan koneesta, kirjaimellisesti.

Lavalle projisoituu Deus-Aksu, jonka on kotonaan istuva Aksu, läppärillään kirjoittamassa kaikkea, mitä on tähän asti lavalla nähty. Koska Deus-Aksu, näytelmää kirjoittaessa, ei ollut keksinyt miten ratkaista näytelmän tämänhetkinen solmutilanne, hän päätti kirjoittaa itsensä siihen mukaan. Tilanne on niin meta, ettei näytelmän todellisuus meinaa pysyä kassa, mikä johtaa projisoinnin kuva jatkuvaan glitchaamiseen. Deus-Aksulla on absoluuttinen valta tilanteeseen, koska se mitä hän kirjoittaa läppäriin, tapahtuu lavalla. Hän hiljentää Äänen, jotta voi puhua Aksun kanssa kahdestaan.

Koska näytelmä ei enää mene Aksun tunnistaman käsikirjoituksen mukaan, hän ei enää tiedä tai ymmärrä sen tarkoitusta. Hän pyytää Deus-Aksua kertomaan sen hänelle tai kirjoittamaan Aksulle supervoiman, jolle hän voisi helposti voittaa Äänen tai pakottaa tämän palaamaan takaisin Aksun kirjoittamaan näytelmään. Deus-Aksu ei voi kertoa Aksulle tarkoitusta, koska ei ole vielä kirjoittanut näytelmää loppuun eikä Aksun maaginen pelastaminen tällä tavoin olisi dramaturgisesti järkevää. Ennen poistumistaan hän antaa Aksulle kuitenkin neuvon: Aksu voi joko voittaa Äänen tai hän voi ymmärtää, mitä tämä kaikki oikeasti tarkoittaa, mutta sitä ennen narratiivistruktuuri vaatii protagonistilta kärsimystä.

Aksu jää hämmentyneenä kahdestaan Äänen kanssa ihmettelemään Deus-Aksun sanoja. Aksu epäilee Deus-Aksun outoja ohjeita, mutta yrittää päästä eteenpäin, kohti loppua. Aksu yrittää toteuttaa tarvittua kärsimystä näyttelemällä dramaattisesti kärsimystä. Tämä on turhaa ja Aksu alkaa valumaan epätoivoon. Ääni, lyödäkseen lyötyä, muistuttaa Aksua tämä oikeista kärsimyksen aiheista: Aksun säällittävä yksinäisyys, ikuinen saamattomuus ja häpeällinen katkeruus ja kateus. Aksu jääräpäisesti uskoo kaiken tarkoituksen olevan edelleen Äänen voittaminen. Aksu alkaa musiikkia, dramaturgiaa ja näyttelijäntyötään käyttäen

rakentamaan katharsiskohtausta. Hän aikoo tuhota Äänen suurena katharttisena eleenä ampumalla tämän aiemmin nähdyllä sormipyssyllä, joka nyt on jo pohjustettu aiemmin tässä näytelmässä.

Ampumisen hetkellä Ääni osoittaa todellista pelkoa itsensä puolesta. Aksu ei pysty ampumaan Ääntä, joka ajaa hänet raivoon, epätoivoon ja kärsimykseen, koska ei usko pystyvänsä elämään Äänen kanssa, mutta ei pysty pääsemään hänestä eroonkaan. Pian hän ymmärtää, että jos hän protagonistina tässä kohtaa tajuaa ja oppii jotain syvällistä itsestään, hän voi narratiivisen kaavan kautta pelastua. Nyt on hetki oppia kaiken tarkoitus.

Äänen pilkatessa Aksu yrittää ymmärtää, mistä tässä kaikessa on ollut kyse. Aksu tajuaa, että kyse on hänen ja Äänen suhteesta, joka ei ehkä pohjimmiltaan ole sitä miltä näyttää. Aksu alkaa ymmärtämään, mikä Ääni todella on. Hän ymmärtää, ettei Ääni ole varsinaisesti hänen itsetuhoinen puolensa, vaan yliaktiivinen kriittinen puoli. Äänen kauhuksi Aksu tajuaa, että Ääni on hänelle voimavara, joka kritisoi kaikkea, ei estääkseen Aksua menemästä eteenpäin, vaan löytääkseen mahdolliset virheet ja varoittaakseen henkisistä kompastuskivistä. Aksu saavuttaa aidon emotionaalisen ja dramaturgisen katharsiksen, kun hän vihdoin ymmärtää, ettei oikeasti edes halua eron Äänestä, vaan tarkoitus on hyväksyä hänet osana itseään. Valot sammuvat.

Ääni havahtuu pimeässä ja huomaa olevansa pienessä led-valossa, jota Aksu pitää kädessään. Ääni yrittää kamppailla itsensä vapaaksi. Kun se ei onnistu hän yrittää alistaa Aksun vihan kautta, mutta kun mikään ei auta, hän murtuu ja tunnustaa antagonistisuutensa johtuvan valtavasta häpeän pelosta, jota hän näkee kaikkialla. Aksu lupaa jatkossa auttaa Ääntä ”peittämällä Äänen silmät”, jolloin Ääni ei näe yhtä paljon häpeää.

Aksu ja Ääni ovat nyt päässeet tarinan loppuun ja tajuvat, että esityshän pitää vielä lopettaa, jollain temaattisesti järkevällä ja yleisöä miellyttävällä tavalla.

Aksu ehdottaa näytelmän temaattisesti sulkevaa loppulaulua. Aksu ja Ääni laulavat yhdessä Plutonium 74:n kappaleen **Loppulaulu**.

Loppulaulun viime hetkillä Aksu ja Ääni muistavat, että heillä onkin vielä **kirjallinen** opinnäytetyö tekemättä. Näytelmä loppuu ja sali pimenee. Aksu ei pimeässä löydä tietään pois lavalta, joten Ääni auttaa näyttämällä Aksulle pienellä valollaan tietä.

Tämä on loppulaulu, mutta kaiken loppua se ei suinkaan tarkoita aina jotain jää.
– Aksu ja Ääni, (Plutonium 74 – Loppulaulu)

3 Akseli Sveholm esittää: Näyttämöllisiä Aksuja

Ja Jumala katsoi kaikkea, mitä hän tehnyt oli...
– Raamattu, 1. Mooseksen kirja

Tässä luvussa käyn läpi taiteellisessa opinnäytetyössäni nähtäviä kuvauksia/versioita itsestäni. Kerron mitä kyseisillä ”Aksuilla” on haettu omakuvallisessa mielessä, eli mitä osaa minusta ne symboloivat, miten lähestyin hahmon luomista käsikirjoituksessa ja lavalla, sekä käyn läpi hahmojen dramaturgisia tarkoituksia ja vaikutuksia.

3.1 Näytelmän pää-Aksut

Näytelmässä on kolme primääristä Aksua: Aksu, Ääni ja Deus-Aksu. Aksu tietysti on näytelmän protagonistin ja Ääni on sen antagonistin. Deus-Aksu on suhteessa näihin kahteen dramaturgisesti vähemmän merkityksellinen, koska hänen kanssaan ei vietetä yhtä paljon aikaa. Deus-Aksulla on silti hyvin merkittävä rooli näytelmän narratiivissa, ja se antaa kuvaa Aksusta näytelmätekstin takana, ja selkeästi eroaa konseptina kaikista muista nähdyistä Aksuista, luokittelen tämän hahmon samaan kategoriaan protagonistin ja antagonistin kanssa.

3.1.1 Aksu

Kuka on Aksu?

Näytelmän itselleni ehkä merkittävin kuvaus itsestäni, ja tarinan kannalta merkittävin Aksu, on itse ”Aksu”, näytelmän näkökulmahahmo ja päähenkilö. Protagonisti-Aksu on se hahmo, jota näyttelin suurimman osan ajasta näyttämöllä ollessani. Käsikirjoituksessa hahmo on nimetty vain Aksuksi, mutta selkeyden vuoksi viittaa kyseiseen hahmoon jatkossa nimellä protagonistin-Aksu, jottei mene puurot ja Aksut sekaisin. Pian näitä eri Aksuja tulee ovista ja ikkunoista.

Jos näytelmää haluaa tulkita Freudilaisen psykoanalyttisen teorian kautta, protagonisti-Aksu esittää psyykeeni viettipohjaa (id). Hahmoja ei ole kirjoitettu tällaisesta psykoanalyttisesta näkökulmasta, mutta vertaus on sen verran osuva, että halusin sen jakaa.

Protagonisti-Aksu on käytännössä katsoen täysin sama hahmo kuin ensimmäisessä soolossani. Protagonisti-Aksu on lähimpänä todellista minääni, jolloin hän luonnollisesti pitää sisällään jossain määrin kaikki näytelmässä esitettävät kuvaukset itsestäni. Tietysti hänkin on tietyissä piirteissä liioiteltu ja kaiken kaikkiaan itseironinen karikatyyri itsestäni, jossa korostuu minun epävarma, naiivi ja alistuva puoli. Protagonisti-Aksu on täynnä pelkoja, joiden kohtaamista hän yrittää välttää, ja toiveita, joita hän haluaa jahdata. Protagonisti-Aksu on täynnä paradoksaalisen ristiriitaa, sillä hän pelkää maailmaa ja sen ihmisiä, mutta samalla myös kaipaa, tai jopa tarvitsee, näiltä tunnustusta ja hyväksyntää.

Hän on minun itsetietoinen puoleni, joka tutkii maailmaa, elämäänsä ja itseään. Hän on hölmö, helposti vaikutettavissa oleva ja sahaa itsevarmuuden ja itsevihän välistä maastoa. Ilman Äänen vaikutusta Protagonisti-Aksu on naiiviudessaan ajoittain hyvinkin itsevarma ja näyttäytyy maskuliinisena ja flirttailevana, mutta Ääni aina palauttaa hänet pian takaisin maan tasalle, tai sen alle. Itsevarmuuden hetkissä nähdään enemmänkin se, miten Protagonisti-Aksu haluaisi tulla nähdyksi, kuin se mitä hän todellisuudessa on, mutta se milloin hänet oikeasti nähdään aidoimmillaan on juuri niinä epätoivon ja itsevihän hetkinä. Ikävä kyllä Protagonisti-Aksu ei tahdo kohdata itsensä näitä puolia taikka juurikaan antaa kenenkään nähdä niitä. on kuin pieni, koomisen surkea koiranpentu, joka haluaa tulla silitetyksi, mutta silittävän käden lähestyessä hän juoksee räksyttäen karkuun. Hänen on vaikea itse nähdä tätä ristiriitaisuutta.

Kirjoittaessani tätä näytelmää Protagonisti-Aksu oli minä tekstiä naputellessa. Tarkemmin sanottuna, hän on se puoli minusta, joka eniten tuotti tekstiä sivuille, Äänen ollessa taas minä lukiessani kirjoittamaani tekstiä. Näytelmähän on myös

kertomuksellinen kronikka kyseisen näytelmän kirjoitusprosessista sen näytelmän hahmojen näkökulmasta. Protagonisti-Aksu saattaa pohtia edellä ollutta tapahtumaa/kohtausta ja jopa pitää sitä hyvänä, kunnes Ääni esittää vasta-argumentteja.

Suhteessa Ääneen Protagonisti-Aksu on suurimman osan ajasta alisteisessa asemassa, Äänen ollessa auktoritaarisessa. Tämä alkaa tietysti muuttumaan näytelmän aikana, kunnes lopuksi Aksu hyväksyy itsensä negatiivisimmatkin puolet ja löytää jonkinlaisen symbioosin tai tasapainon itsensä ja Äänen välille. Se Aksu kuka Protagonisti-Aksu katharsiksen jälkeen on, on kuvaus siitä, mitä kohti itse yritän kehittyä. Hän osaa olla itselleen armollinen, hyväksyvä ja tukeva. Hänessä on merkittävää sisäistä rauhaa.

Totuus on, että kamppailuni Äänen kanssa on todennäköisesti elämän pituinen. Se puoli minusta, joka on Ääni, on lähes jatkuvasti läsnä, jopa tätä kirjallista opinnäytetyötä kirjoittaessa. Lähimmäs, mitä olen näytelmän lopun Protagonisti-Aksun tasapainoa ja Äänen hyväksyntää päässyt, on näiden soolonäytelmien kirjoittaminen, koska kirjoitusprosessissa olen hyödyntänyt ”Äänen” olemassaoloa, tutkinut sitä, ja asettanut itseni käymään dialogia sen kanssa. Tietysti se, että ymmärrän minun kuuluvan hyväksyvän oikean elämän ”Ääni” osana itseäni ja potentiaalisena voimavarana, on merkittävä kehityskaskel itsessäni tätä katharsiksen jälkeistä Protagonisti-Aksua.

Aksun näytteleminen

Protagonisti-Aksun voi jakaa kolmeen tasoon/vaiheeseen näytelmän kolmen näytöksen mukaisesti. Näytelmän kolme näytöstä korreloivat näytelmän kolmen eri meta-/narratiivitason kanssa. Teen tämän jaottelun, koska näiden tason välillä on dramaturgisia ja näyttelijäntyöllisiä eroavaisuuksia.

Protagonisti-Aksun kolme tasoa/vaihetta:

1. Protagonisti-Aksu näytelmän alussa yrittämässä esittää ”valmistamaansa opinnäytetyötään” yleisölle.
2. Protagonisti-Aksu päänsä sisäisessä maailmassa, etsimässä tarkoitusta.
3. Protagonisti-Aksu yrittämässä päästä näyttelemään esityksensä loppuun, mutta itsetietoisuuden saavuttanut Ääni ei suostu jatkamaan.

Jokainen näistä variaatioista on tietysti omalla tavallaan enemmän tai vähemmän karikatyyrinen representaatio omasta itsestäni, mutta seuraava variaatio on aina edellistään näyttelijäntyöllisesti pudotetumpi, naturalistisempi ja reaktioiltaan realistisempi. Ideani oli, että näytelmän metatasojen edetessä, päästään aina kohti todellisempaa Protagonisti-Aksua, eli todellisempaa Aksu. Tekstin sukeltaessa syvemmälle itseensä ja minuuteeni, sama siis tapahtuu Protagonisti-Aksussa, niin temaattisesti kuin näyttelijäntyöllisestikin.

Ensimmäisellä tasolla näyttelin Protagonisti-Aksua klovneriatyyllisellä otteella. Reaktiot olivat koomisen ylisuuria, ilmeet absurdeja ja hahmon fysiikka oli hyvin liioiteltua ja tarkkaa. Käytin tarkkoja, (niin fyysisesti kuin ajoituksellisestikin,) koomisia aksentteja eleissäni luodakseni vitsien punchlineja ja muuten vain hauskoja reaktioita. Hahmossa oli tavallaan kaksi fyysistä vaihetta: esiintyvä ja paljas. Kun protagonisti-Aksu esiintyi yleisölle etukäteen valmistelemillaan kohtauksilla, hän oli pää pystyssä, selkä suorassa ja rinta niin sanotusti rottingilla, mutta kun hän vain seisoo omana itsenään yleisön edessä tietämättä mitä tehdä, hän on paljaana. Hänen ryhtinsä huononee, polvet koukistuvat, hartiat tulevat eteen ja käden ovat usein rinnan tai vatsan edessä, itseään alitajuntaisesti suojelevana eleenä, tehden hermostunutta itseään rauhoittavaa näpräämistä.

Protagonisti-Aksu ei tällä ensimmäisellä tasolla vielä paljoa puhu, ja silloin kun puhuu, hän puhuu takellelleen, katkonaisesti ja epäselvästi. Tästä on poikkeuksena kohtaus, jossa Protagonisti-Aksu lukee etukäteen valmistamaansa runoa. Hän lukee runon suoraan paperilta, joten hänen on luontevampaa puhua selkeämmin. Tässä vaiheessa hän yrittää myös olla jälleen esiintyjän roolissa.

Ensimmäisen tason Protagonisti-Aksuna otin heti alusta-alkaen runsaasti rohkeaa, jopa röyhkeää, yleisökontaktia. Annoin katseeni käydä rauhassa läpi yleisönjäsenten katseita, valiten aina muutaman katsojan, jota muutamassa tämän osan vitsissä ”kiasasin”, eli otin silmätikukseni. Pidin aina vähintään pienen fyysisen etäisyyden katsojiin, jonka koin tarpeelliseksi varsinkin sillä hetkellä vallitsevan covid-19-pidemian takia, mutta pidän katsojien pienestä kiusaamisesta, joten yritin tulla katsojan iholle katsekontaktin kautta.

Ensimmäisen tason Protagonisti-Aksu on käytännössä kiusallinen klovnin, kunnes tajuaa, ettei muista esityksensä tarkoitusta, ja silloin tapahtuu selkeä leikkaaminen pudotettuun, draamallisempaan näyttelijäntyöhön.

Tämän draamallisen näyttelijäntyönlaadun rooli oli Protagonisti-Aksun näyttelemisessä avainasemassa läpi koko näytelmän. Vaikka halusin enimmäkseen pysyä komiikassa, piti Protagonisti-Aksusta näyttää aina aika-ajoin haavoittuvaisuutta. Kun näyttelijäntyö oli pudotetumpaa ja vähäeleisempää, näkyi yleisölle protagonistin-Aksun paljas, haavoittuvainen puoli. Ohjaavan opettajani, Ari Ahlholm, muistutti erityisesti näytelmän harjoitteluvaiheessa, että muistan näyttää tätä puolta päähenkilöstä tarpeeksi usein, koska sieltä tietysti näkyy se henkinen kipu, josta näytelmän tematiikka kumpuaa. Puhuimme usein ”sen pikku pojan näyttämisestä” lavalla. Ahlholmin neuvoi olemaan ajoittain jopa ihan paikoillaan, tehden hyvin vähän, jos mitään. Implementoin näitä ohjeita omaan tekemiseeni ja rakensin pysähtyneitä kohtia, joissa annoin tilaa tunteiden ja ajatusten vähäeleiselle näyttelemiselle. Näitä kohtia esiintyi erityisesti näytelmän toisella ja kolmannella tasolla.

Toisella tasolla, Protagonisti-Aksun pään sisäisessä maailmassa, selkein näyttelijäntyöllinen ero edelliseen on hahmon replikointi. Nyt protagonistin-Aksu voi vapaasti käydä dialogia Äänen kanssa, koska neljäs seinä yleisön ja näyttämön väliin on nostettu pystyyn. Ainakin suurimmaksi osaksi ajasta, sillä välillä oli neljännen seinän rikkovia vitsejä, joissa olin ajoittain taas suorassa kontaktissa yleisöön. Nämä vitsit nojasivat yleensä, ei niinkään Protagonisti-

Aksun, vaan todellisen minäni hölmöön huumorintajuun, joten näyttelin ne liioitellusti. Ikään kuin näyttelijä lavalla innostui vitsistään niin paljon, että unohti hetkeksi näyttelevänsä. Protagonistin alta paljastui hetkellisesti tavallaan näytelmän tehnyt Aksu, joka käytännössä on kolmannen tason Protagonisti-Aksu. Hahmon tähän tasoon palataan väliajan jälkeen ja koko loppunäytelmän ajaksi.

Kolmannella tasolla Protagonisti-Aksu on joutunut luovuttamaan näyttelemästään Protagonisti-Aksusta, koska hänen rakentamansa näytelmä ei enää etene. Viimeistään tässä vaiheessa yleisölle paljastuu, että tähän asti olin siis näytellyt itseäni näyttelemässä itseäni, mutta nyt enää näyttelen itseäni näytelmässä, jossa näytellyn itseni näytelmä pysähtyy. Juu, ei ehkä helpoin metakonsepti avata paperille...

Kolmannen tason Protagonisti-Aksussa pyrin näyttelijäntyöllisesti olemaan mahdollisimman naturalistinen, sillä tämä on Protagonisti-Aksu aidoimmillaan. Häneltä on viety hahmo, jonka taakse hän on voinut paeta. Halusin myös naturalistisemmalla näyttelijäntyöllä tehdä yleisölle selkeän eron hahmon edelliseen tasoon, jotta näytelmän logiikka on helpommin seurattavissa, samalla hahmon piti olla sama henkisesti, motivaatioiltaan ja ajatuksiltaan, ettei yleisö luule kolmannen tason Protagonisti-Aksun olevan täysin eri henkilö suhteessa edellisiin tasoihin. Kolmannen tason alussa hän näyttäytyy aiempaa itsevarmempana, koska luulee kykenevänsä vielä hallitsemaan näytelmää ja teatteritilaan. Tämän uskon murentuessa hahmon alkaa murentumaan siihen pohjautuva itsevarmuuskin ja hahmon sisäinen epävarmuus tulee näkyviin samankaltaisesti kuin mitä nähtiin aiemmilla tasoilla.

Aksun dramaturgia

Dramaturgisessa mielessä Protagonisti-Aksu on näytelmän... noh, protagonistin, eli päähahmo. Hän on se, kenen kanssaan yleisö lähtee matkalle ja hänen

painimisensa omien epävarmuuksien ja tarkoituksensa ovat sen verran universaaleja aiheita, että ne antavat, temaattisessa mielessä, hyvät puitteet yleisölle samaistua hahmon kamppailuihin ja matkaan. Protagonisti-Aksun on myös tarkoitus antaa pohjakuva/vertailukohta itsestäni, jolle muut nähtävät ja kuultavat Aksut heijastuvat. Hän on siis konteksti jokaiselle näytelmän eri omakuvalle. Hän on suoraan kontaktissa jokaiseen minäkuvaan ja on (Äänen kanssa) ainoa, joka kykenee havainnoimaan näitä eri Aksuja, reagoimaan heihin ja kommentoimaan heitä. Hänen on oltava muita Aksuja kokonaisempi kuvaus ja hahmona uskottava ja samaistuttava.

Koska protagonistia-Aksu kohtaa näytelmän aikana esiintyviä minäkuvia, hän kykenee (Äänen kanssa) reagoimaan heihin. Esimerkiksi, kun Ääni yrittää paljastaa Aksusta sitä puolta, joka kaipaa muiden huomiota ja rakkautta, hän taistelee vastaan, ettei tämä puoli näkyisi muille. Jos näytelmäni on seinälle laitettava omakuva, sen maaleina käytetään näytelmän kaikkia Aksuja, mutta protagonistia-Aksu on se kangas, jolle tämä kuva maalataan.

Kirjoittaessani näytelmää, annoin pohdintojeni virrata protagonistia-Aksun vuorosanoihin, ja mieleeni ilmenevät vasta-ajatukset ja (ajoittain ylikriittiset) kritiikit annoin Äänelle. Protagonisti-Aksu oli hahmona helppo kirjoittaa, koska hahmo on niin lähellä todellista minääni. Hahmon kirjoittaminen hankaluus piili tiettyjen dramaturgisten ja narratiivisten kohtien paikoilleen asettamisessa. Oli tärkeää muistuttaa yleisöä ”pikku pojasta”, mutta hahmossa piti olla myös vaihtelua, jotta se pysyy mielenkiintoisena.

Protagonisti-Aksun kolme tasoa olivat, paitsi narratiivisesti ja näyttelijäntyöllisesti, myös dramaturgisesti perustellut. Hahmon tasojen liike koomisemmasta ja klovneriamaisesta kohti draamallisempaa ja pudotettua näyttelijäntyötä seuraavat yleistä dramaturgista jatkua, jossa protagonistia joutuu tarinan edetessä kohtaamaan ongelmansa ja esteensä henkilökohtaisemmalla tasolla. Näytelmäissäni on kyse itsensä tutkistelusta ja piilotettujen puolien löytämisestä. Myös hahmon puvustus heijastaa siirtämistä esittävämmästä

paljaampaan. Protagonisti-Aksu aloittaa näytelmän pinkissä paljettistetsonissa ja mustassa juhlavassa paljettitakissa. Stetsonin hän jättää pois ensimmäisellä tasolla, kun hän huomaa jäävänsä esityksensä aikataulusta jälkeen ja menettävänsä yleisön mielenkiinnon. Pähän siirryttyä paljettitakki on hävinnyt ja jäljellä on tummat suorat housut ja musta pitkähihainen poolopaita. Klassinen teatteritaitelija look, hyi. Kolmannella tasolla poolopaita on otettu pois, ja sen alta on paljastunut musta hihatton t-paita. Protagonisti-Aksun narratiivinen, dramaturginen, visuaalinen ja näyttelijäntyöllinen puoli kulkevat käsi kädessä. ’

Vaatteet vähenee ja introspektiivisuus paranee, beibi.
– Akseli Sveholm, 2022 tätä lausetta kirjoittaessaan

Ensimmäisellä tasolla yleisö tuodaan mukaan näytelmään hassuttelulla, jossa protagonistia nähdään hassuna ja sympaattisena, joka pudottaa teatteriin tulemiseen ja näytelmän alkamiseen liittyvää jännitystä. Koska näytelmäni on niin itsetietoinen, alussa yleisöä on helppo naurattaa Aksun itsensä kustannuksella, koska yleisö tietää Aksun olevan mukana vitsissä, vaikka Protagonisti-Aksu ei olisikaan. Toisella tasolla Protagonisti-Aksu päästää yleisöä syvemmälle sisäänsä, kunnes kolmannella tasolla on toivottavasti saavutettu niin vahva empatia yleisön ja Protagonisti-Aksun välille, että yleisön halu nähdä hahmon ylittävän esteensä ja itsensä, luovat vahvan jännitteen, jolla esimerkiksi antiklimaattisella katharsiksen yrittämisellä voi leikkiä. Protagonisti-Aksun ei tässä vaiheessa tarvitse enää juurikaan leikkiä tai pelleillä, vaan yleisölle riittää hänen aito itsensä. Sitä kohti ollaan kuitenkin koko ajan kuljettu ja siihen ollaan koko ajan viitattu paljastuvana salaisuutena, jonka lupaus lopussa lunastetaan.

Näytelmän protagonistille on siis tärkeää saada hyvä dramaturginen kaari, eli hahmon täytyy kasvaa tarinan aikana ja oppia lopussa jotain uutta. Kaaren omaavissa hahmoissa on tärkeää siis tapahtua jokin sisäinen muutos ja näytelmässäni suurin muutos tapahtuu nimenomaan Protagonisti-Aksussa. Hän ajautuu näytelmän aikana enemmän ja enemmän Äänen vallan alle, josta lopulta ei näe tietä ulos. Hän joutuu olemaan kosketuksissa oman sisäisen kaaoksensa kanssa, kunnes lopulta hän löytää itsensä arvon, ymmärryksen ja

hyväksynnän. Valaistuminen ei tule tekojen vaan armon ja rakkauden kautta toteutetun introspektiivisen pohdinnan kautta. Tämän jälkeen näytelmä demonstroi Protagonisti-Aksun ja Äänen valtasuhteen muuttumista tasapainoisemmaksi ja rauhallisemmaksi. Kaksikko hakeutuu jonkinlaiseen symbioottiseen vallan tasapainoon, jossa kumpikin ymmärtää toisensa halut ja pelot, eikä kummallakaan ole absoluuttista yläasemaa toiseen. Hei eivät pääse toisistaan eroon, mutta he silti tarvitsevat toisiaan toimiakseen. Kun he ovat saavuttaneet tämän tasapainon, Aksu ja Ääni eivät enää puhu toisilleen "sä" ja "mä", vaan "me". Aww... Söpöä.

Kuva 4. Kauhistuneen epäilevä Protagonisti-Aksu yleisön edessä. Kuva: Milja Nordström.

3.1.2 Ääni

Kuka on ”Ääni”?

Ääni on näytelmän antagonisti ja representaatio omista negatiivisista ajatuksistani sekä omasta negatiivisesta, ja ajoittain armottomasta, tavastani suhtautua itseeni. Ääni jatkuvasti pilkkaa Protagonisti-Aksua, kyseenalaisten hänen ajatuksensa ja ideansa. Jos Protagonisti-Aksu on id, niin Ääni on ego.

Äänen hahmo oli rakentunut jo ensimmäisessä soolossa eikä siihen tarvinnut tehdä merkittäviä muutoksia. Ääni on metaforana hyvin tunnistettava, sillä kuka meistä ei aika ajoin kamppailisi itsensä ja epävarmuksiensa kanssa. Minulle Ääni on ollut jo pitkään osa elämääni, muttei tietenkään ihan näin konkreettisenä entiteettinä kuin tässä näytelmässä. Ensimmäistä sooloani kirjoittassa, en lähtenyt kirjoittamaan Ääntä minään semiterapeuttisena harjoitteena, mutta sellainen siitä ehkä tavallaan tuli. Ensin kirjoitin vain lavalla nähtävän Aksun ajatuksia ja itseään mollaavat ajatukset loivat paljon itselleni mieleistä koomiikkaa. Lopulta tuntui järkevältä luoda esityksen draamallinen kliimaksi tästä Aksun sisäisestä ristiriitaisuuden dynamiikasta ja siksi tekstin edetessä Äänestä tuli julmempi. Äänestä siis muodostui kumpaakin näytelmääni puolivahingossa hahmo, joka ruumiillistaa juuri nämä itseinhoiset ja itsepilkkalliset ajatukset. Ja kyllä, olen tietoinen sanan ”ruumiillistaa” ironiasta ottaen huomioon, että Ääni on ainoa kummassakin soolonäytelmässä esiintyvä minäkuva, jolla ei ole fyysistä ruumista.

Ääni on taiteellisessa opinnäytetyössäni toteutettu soitettavilla äänitedostoilla kahdesta syystä: käytännöllisyys ja metaforallisuus. Käytännössä on helpompi rakentaa teatterilavalle toinen minä, jonka kanssa voin näytellessä olla interaktiossa, jos minun ei tarvitse livenä häntä näytellä. Metaforallisella tasolla se, että Ääni on vain ääni tarjoaa hahmolle mystiikkaa, ylikuonnollisuutta, ja uhkaavuutta, kun et voi olla varma missä hän on tai mihin hän ilmestyy seuraavaksi. Hän on eteerinen; ihmisen ajatusääni tai pään sisäinen ääni.

Kaikki me käymme jatkuvaa dialogia itsemme kanssa, vaikkei dialogi olisi konkreettista.

Ensimmäisessä soolossa Ääni pysyi läpi näytelmän samana hahmona. Hän ei juurikaan oppinut mitään, tai muuttunut. Äänellä ei ollut merkittävää dramaturgista kaarta, mutta taiteellisessa opinnäytetyössäni halusin hahmolle kaaren. Halusin syventää Äänen hahmoa ja kertoa miksi hän on sellainen kuin on.

Vaati pitkän kirjoitusprosessin, että itse ymmärsin, kuka Ääni on, miksi hän on, ja vasta silloin pystyin kirjoittamaan lopun kohtaukset. Olen itselleni usein ilkeä ja armoton ja tämä johtuu valtaosin kovasta epäonnistumisen pelosta, ja epäonnistumisen pelon taustalla on häpeän pelko. Se, kun muut näkevät, ja itsekin näet itsesi, epäonnistujana. Enkä tarkoita vain jossain kyseisessä hetkessä tai tilanteen kontekstissa epäonnistuneena ihmisenä, vaan ihmisenä, jonka määrittää se, että hän epäonnistuu, ei ole hyvä, ei ole riittävä. Ihminen, joka on epäonnistunut ihmisenä olemisessa. Tästä pelosta itselleni kumpuaa pään sisäinen ”ääni”. Suhteettoman vaikutusvaltainen psyykeen osa, joka pelosta tämän kaltaista häpeäntäytteistä tuntemusta kohtaan yrittää huomioida kaikki mahdolliset epäonnistumisen mahdollisuudet. Strategiaksi tälle osalle minuuttani on muotoutunut itseni haukkuminen, halveksuminen, kannustus luovuttamiseen ja pahimman olettaminen. Tämän takia Ääni on hahmona niin julma ja armoton.

Äänen näyttelemisen ja näyttämölistäminen

Ääni toteutettiin etukäteisnauhoituksilla, jotka ajastettiin esityksessä joko oman toimintani mukaisesti tai automaattisesti toistensa perässä toistuvina äänitiedostoina, joiden väleissä oli x määrä aikaa, johon näyttämöllä mukautin oman toimintani. Metodeja vaihdeltiin sen mukaan, mitä tilanne vaati.

Näytelmän toiselle tasolle siirtyessä halusin, että Äänellä on tästä eteenpäin aina jokin valo, joka syttyy Äänen puhuessa ja näin luo Äänellä tietyssä mielessä fyysisen olemuksen lavalle. Kun Protagonisti-Aksu puhuu Äänelle, hän kohdistaa puheensa näihin valoihin. Edellisessä soolossa Ääni ilmaantui valoina vasta esityksen draamallisessa huippukohdassa, kun Aksu oli maahan lyötynä, nyyhkyttävänä möykkynä. Äänen jatkuva fyysistäminen teatterivalojen avulla oli idea, jota alun perin halusin lähteä viemään pidemmälle taiteellista opinnäytetyötä kirjoittaessa. Käytössäni oli Ääntä varten useita led-valoja, joista kaksi olivat liikkuvia Aura-valoheittimiä. Näillä liikkuvilla valoilla pystyi rakentamaan Äänen katseen liikettä, ja valokeilan kokoa muuttamalla pystyimme luomaan aksentoituja hetkiä, joissa Ääni tarkentaa tai kohdistaa katsettaan. Valokeilan liikkeillä sai aikaan myös paljon komiikka. Esim. Protagonisti-Aksu sanoo jotain tyhmää, Ääni kääntää katseensa hitaasti kohti häntä ja Ääni pystyi ärsyttämään protagonistia-Aksua pyörimällä valona itsensä ympärillä.

Äänen konkreettinen ääni erosi hieman Protagonisti-Aksusta siinä, että Ääni puhui hieman matalammalta ja soraisemmalla äänellä. Tämän tarkoitus oli, paitsi tehdä hahmojen ero selkeämmäksi katsojille, myös symboloida Äänen ilkeää, painostavaa ja uhkaavaa luonnetta. Ääni oli äänensävyssään Protagonisti-Aksua julmempi ja sarkastisempi. Silti Äänen puheparsa (intonaatio ja äänenkäytölliset maneerismit) oli silti yleensä aika samalainen kuin Protagonisti-Aksulla. Osa vitseistä jopa rakentui idealle, jossa Protagonisti-Aksu ja Ääni puhuvat samalla itselleni ominaisella tavalla, koska oikeasti ovat samaa ihmistä. Esim. jäävät toistelemaan toisilleen sanaa "nice" erilaisilla tyhmillä tavoilla. He ovat sama, mutta eri. Aksun pahin vihollinen, mutta myös ehkä paras ystävä. Tai jos ei paras ystävä, niin ainakin Ääni tuntee Protagonisti-Aksun paremmin kuin kukaan muu, tai ainakin sen kuvan Ääni haluaa itsestään antaa.

Näytelmän lopussa, kun Protagonisti-Aksu on hyväksynyt Äänen oleellisena osana itseään, Ääni ei enää esiintynyt teatterivaloissa, vaan kädessäni

olevassa pyörän valossa. Tämä tarkoitti, että oli minun tehtäväni luoda Äänen liikkeet, katseen suunnat ja tunnetilojen näkyminen fysiikassa. Käytännössä oikeasta kädestäni, jossa valo oli, tuli Äänelle teatterinukke ja minusta tuli hänen nukettajansa. Valo oli remmillä kiinni keskisormeni ja nimettömän ympärillä, joten pystyin käyttämään sormiani kuvatakseni Äänen tunnetiloja. Esim. kun Ääni oli aggressiivinen, sormet jäykistyivät koukkuun, kun Ääni oli surkea ja pelokas, sormet rentoina piilottivat valoa osittain sisäänsä ja Äänen yllättyessä tai idean syttyessä, kämmen avautui pystyyn tasaiseksi, sormet suorana. Käytin etusormeja myös Äänen ”kätenä”, jolla sain koomisia iskuja Äänen repliikkien sisälle. Esim. Ääni pyyhkii nenäänsä tai osoittaa syyttävästi Protagonisti-Aksua. Visuaalisesti siis näytti siltä, kuin oikea käteni eläisi omaa elämäänsä ja liikkuisi oman mielensä mukaan.

Käytännön syistä, ja edellisestä soolosta viisastuneena, otin Äänen repliikkejä etukäteen äänittäessä talteen tietyistä repliikeistä erilaisia versioita. Esim. aggressiivisempi/rauhallisempi tai koomisempi/dramaattisempi versio. Näin pystyin harjoitusvaiheessa valitsemaan mieleiseni version kokeilemalla mikä niistä sopii parhaiten Protagonisti-Aksun toimintaan, tilanteen tunnelmaan ja kohtauksen dramaturgiaan. Olin jättänyt käsikirjoittaessa itselleni äänittämistä varten myös varaa improvisoida. Joitain repliikkejä jouduin tietysti käydä äänittämässä uudestaan saadakseni niistä selkeämpi, tehdäkseen ne erilaisella ajatuksella/tunnetilalla tai jos olin päättänyt muuttaa repliikkejä.

Äänen dramaturgia

Näytelmän ensimmäisessä narratiivitasossa, Ääni ja Protagonisti-Aksu ovat hyvin pitkälti sama entiteetti, mutta kun ollaan siirtymässä Protagonisti-Aksun päänsisäiseen maailmaan, eli toiseen narratiivitasoon, Ääni valuvasti erkanee omaksi entiteetikseen ja on siitä eteenpäin oma erillinen hahmonsa. Ääni kohtelee Protagonisti-Aksua julmasti ja ilkeästi, mutta tämä ilkeys on suurimmaksi osaksi rakennettu komedian kautta, koska muuten hahmo kävisi hyvin raskaaksi hyvin pian, jos hän olisi pelkästään julma ilman kevennyksiä,

eikä hahmona näin ollen kantaisi näytelmän loppuun asti. Välillä, erityisesti loppua kohden, Ääni on tietysti oikeasti niin julma, että se ei naurata ja silloin Protagonisti-Aksunkin reaktio on pudotetumpi ja realistisempi, jotta tilanne pysyy draaman puolella. Ääni myös kirjoilee jatkuvasti ja paljon, siinä missä Protagonisti-Aksu kirjoilee vain harvoin, luoden näin kontrastia hahmojen välille ja tuoden lisää tiettyä epämukavuutta yleisölle suhteessa Äänen hahmoon.

Ensimmäisen narratiivitason jälkeen Ääni on fyysistettynä teatterivaloihin ja nämä valot antavat paljon dramaturgisia lukuohjeita. Koska valo tulee melkein aina ylhäältä päin, antaen yliluonnollisen preesensin, demonstroituu Äänen ja Protagonisti-Aksun valtasuhde visuaalisesti lavalla. Ääni katsoo Protagonisti-Aksua alaspäin ja tämä häntä ylöspäin. Ääni on Protagonisti-Aksun tavoittamattomissa, häikäisee häntä ja saattaa pysäyttää hänen liikkeensä kohdistamalla häneen yhtäkkiä. Äänen valokeila on aina kylmän valkoinen kuvaten hahmon kylmää luonnetta.

Näytelmän jatkuessa toisella tasolla Äänen voimistumista kuvataan mm. sillä, että hän voi liikkua jatkuvasti useampien valojen välillä, ottaen näin isompaa preesensia näyttämöllä, ja koska näyttämö on toisella narratiivitasolla Protagonisti-Aksun pää/aivot/mieli, Äänen ottaessa lisää valoja hallintaansa, ottaa hän myös hallintaansa lisää Protagonisti-Aksun mieltä ja Aksua itseään. Ääni kirjaimellisesti täyttää enemmän tilaa ja leviää mielen sisällä. Aluksi hän on rajoitettuna vain yhteen nurkkaan, yhteen valoon, eli Äänen omien sanojensa mukaisesti ”omaan sopukkaansa”, jossa hän asuu.

Vaikka Ääni ottaa näytelmän edetessä lisää valoja hallintaansa, voi hän olla vain yhdessä valossa kerrallaan. Tämä pitää Äänen fyysisesti rajatumpana entiteettinä eikä anna sen muuttua epämääräiseksi usvamaiseksi olemukseksi, joka on vähän kuin joka puolella samaan aikaan. Tämä antaa myös Protagonisti-Aksulle käytännöllisesti aina vain yhden katseensuunnan kerrallaan. Protagonisti-Aksun olisi vaikea katsoa Ääntä silmästä silmään, jos hän monessa valossa samanaikaisesti.

Valojen lisääntyminen korreloi Äänen vallan kasvun kanssa. Pään sisällä pystyy ensin vain Protagonisti-Aksu määrittämään, mistä ajatuksista/aiheista he käyvät etsimässä näytelmän kadonnutta tarkoitusta. Pikkuhiljaa tämä kuitenkin kääntyy siihen, että Ääni päättää mitä katsotaan, mihin mennään, ja Protagonisti-Aksu joutuu vain istumaan kydyssä. Aksu pystyy myös ensiksi sulkemaan Äänen suun väliaikaisesti, mutta menettää tämän vallan Ääneen toisen näytöksen loppupuolella.

Äänen vallankasvuun viitataan myös erinäisillä Äänen äänen glitchauksilla, jotka kuulostavat siltä kuin äänitiedosto olisi osittain korruptoitunut tai teatteritekniikassa olisi jokin häiriö. Mitä enemmän Ääni hallitsee valoja tai mitä enemmän hän heittää neljättä seinää rikkovia metakommentteja, sitä pahemmaksi glitchaukset muuttuvat. Myös hänen kykynsä kommentoida tilannetta metatasolla voimistuu, kunnes tämä kaikki kulminoituu toisen näytöksen lopussa Äänen aiheuttaessa niin pahan glitchauksen, että kaikki ääni- ja valotekniikka kaatuvat, esitys pitää "keskeyttää" ja yleisö siirretään väliajalle. Glitchaus siis kuvastaa Äänen tietoisuuden kasvamista, siinä missä hallittavien valojen määrä kuvastaa vallan kasvamista. Ikään kuin näytelmä itsessään, tai sen todellisuus, ei meinaa pysyä kasassa Äänen tietoisuuden kasvaessa.

Vaikka kolmannen narratiivitaso alkaessa Ääni on saavuttanut uuden tietoisuuden tason, eli on tullut tietoiseksi kirjoitetusta näytelmästä, jossa hän on, hahmo pysyy luonteeltaan ja olemukseltaan samana. Kun hahmon kyky puhua mitä vain ja tietoisuuden taso esitellään, hän hetken ajan pilkkaa yleisön jäseniä. Tämä asettaa yleisön heti samaan tilanteeseen ja hämmennykseen Protagonisti-Aksun kanssa. Kolmannessa tasossa Ääni on saavuttanut valtansa zeniitin eikä enää glitchaa ja pystyy nyt myös liikkumaan kaikissa tilan led-valoheittimissä (yhteensä 15). Osa tässä vaiheessa Äänen käyttämistä valoista on erilaisia ja näköisiä heittämiä, kuin missä Ääni oli aiemmin kyennyt olemaan. Tämä lukuohjeen rikkominen visualisoi sitä, että Ääni ei paitsi hallitse isoa

määrää tilan valoista, hän myös rikkoo sitä logiikkaa, joita hänen valokäyttämiseensä oli aiemmin asennettu. Hän uhmaa jopa sitä Aksua, joka on tämän koko esityksen suunnitellut. Hän uhmaa koko näytelmää. En usein osaa hallita Äänen konkretisoimaa puolta itsessäni todellisessa elämässäni, niin miksi kirjoittamani näytelmä pystyisi.

Äänen dramaturginen käänne tapahtuu, kun Protagonisti-Aksu saavuttaa lopullisen ymmärryksen ja heidän valta-asetelmansa kääntyy lähes pääläelleen. Pysin näyttämään tämän heti kohtauksen alussa visuaalisesti. Ääni on lukittuna pikkuruiseen ledivaloon Protagonisti-Aksun kädessä eikä enää pääse liikkumaan teatteritilan valoissa kuten aiemmin. Siinä missä hän on aiemmin ollut Protagonisti-Aksuun ylhäältä tuleva suuri valokeila ja tilan hallitsija, nyt hän on pieni ja voimaton, kahlittuna fyysisesti Protagonisti-Aksuun ja joutuu kulkemaan hänen mukanaan. Tämä on kohta, jossa halusin näyttää, mistä Äänen hahmona konkretisoidut negatiiviset ajatukset ovat peräisin, eli näytelmällisen dramaturgian kontekstissa, mikä on tämän hahmon pohjimmainen motivaatio.

Äänen ensimmäinen reaktio valta-asetelman muutokseen on raivo ja viha, kuvainnollinen rinnanhakkaaminen ja uhittelu Protagonisti-Aksua kohtaan. Kun tämä ei toimi, Ääni lopulta murtuu ja tunnustaa olemuksensa ja ilkeytensä Protagonisti-Aksua kohtaan johtuvan omasta jatkuvasta häpeänpelostaan. Sillä siitä tässä Äänen tarjoamassa omakuvassa on kysymys. Ääni on pohjimmiltaan kasa pelkoja; pelkoja riittämättömyydestä, yksinäisyydestä ja ulkopuolisuudesta. Ääni on pelkoja häpeästä.

Pidin Protagonisti-Aksun ja Äänen dynamiikasta hieman enemmän ensimmäisessä näytelmässäni. Tai ainakin heidän dynamiikkansa aiheuttama draama tuntui olevan koskettavampaa, koska Protagonisti-Aksu ja Ääni erosivat näytelmän aikana erilleen toisistaan hyvin liukuvasti ja vasta näytelmän lopussa he olivat selkeästi kaksi eri entiteettiä. Kun ensimmäisessä soolossa Aksu seisoo yleisön edessä, heidän kuullessaan Aksun ajatukset, (eli Äänen puheen)

jotka julmasti haukkuvat Aksua itseään, ilman tilannekomiikkaa, se on koskettavampaa, koska tilanteen lukuohje on selkeämmin se, että näin tämä hahmo nyt ajattelee itsestään. Hän on paljaana katsojan edessä, paljaampana kuin haluaisi olla, koska hän ei itse kerro näitä asioita kenellekään, vaan katsoja ikään kuin salaa kuulee hahmon pään sisään, hänen piilotettuja ja henkilökohtaisia ajatuksiaan. Myös koska siinä näytelmässä Aksu on koko ajan tietoinen katsojista ja jakaa tilan heidän kanssaan, on hän ehkä paljaampi.

Taiteellisessa opinnäytetyössäni ison osan näytelmästä näytelmän neljäs seinä on pystyssä, jolloin Protagonisti-Aksun läsnäolo ei ole yhtä välitöntä suhteessa katsojiin. Tämän takia hänen surunsa on kaukaisempaa yleisön perspektiivissä: ”Hän ei ole loukkaantuneena ja epätoivoisena meidän edessämme ja kanssamme, vaan hän on toisessa maailmassa, johon me katsomme.” Samalla Protagonisti-Aksun ja Äänen hahmot erkanevat omiksi entiteeteikseen suhteellisen nopeasti, jolloin tilanne ei ole enää ”Nyt Aksu ajattelee pahaa itsestään” vaan ”Nyt Äänen hahmo puhuu Protagonisti-Aksusta pahaa Protagonisti-Aksulle”.

3.1.3 Deus-Aksu

Kuka on ”Deus-Aksu”?

Kolmannessa näytöksessä, kun Protagonisti-Aksu ei pääse näytelmässään eteenpäin Äänen kieltäytyttyä yhteistyöstä, hän keksii käyttää deus ex machina -juonenkäännettä ratkaisuna. Tästä syntyy Deus-Aksu, joka esiintyy etukäteen taltioidussa videokuvassa, joka projisoidaan teatterin takaseinälle. Jos protagonistia-Aksu on id, Ääni on ego, niin Deus-Aksu on super-ego (yliminä).

Jos etsii kaiken tarkoitusta, keneltä parempi kysyä kuin jumalalta. Kirjoitin Deus-Aksun konsepti edellä, sillä halusin kokeilla kirjoittaa kohtauksen, jossa tällaiseen metanäytelmään saapuu jumala, joka on näytelmän kirjoittanut näytelmäkirjailija. Hänhän on luonut näytelmän maailman ja siinä elävät

hahmot, vain mieltään käyttäen. Tällä konseptilla sain tilanteeseen myös metavitsin, jossa deus ex machina (Jumala koneesta) toteutuu näyttämölle konkreettisesti, sillä tämä **jumala** tulee näyttämölle videokuvana projisointikoneesta. Pidin myös ajatuksesta, että näyttelen lavalla mahdollisimman monen formaatin kautta: Protagonisti-Aksu on live-näytelty, Ääni on nauhoitettua puhetta ja Deus-Aksu on videokuvaa.

Deus-Aksu ei ehkä ole yhtä moniulotteinen ja syvälinen omakuva kuin Protagonisti-Aksu tai Ääni. Hahmo on enimmäkseen vain koominen. Hän on parodia itsestäni näytelmäkirjailijana. Hän on hölmö, joka ei usein ajattele asioita hirveän pitkälle, ja joka höhöttäen tyytyväisenä nauraa omille vitseilleen. Hän on juuri sellainen pässi, joka kirjoittaisi näytelmään, jonka virallinen tarkoitus on demonstroida teatteritaiteesta oppimaansa, sarjan pieruvitsejä ja liian pitkälle vietyjä omituisia metakonsepteja. Hän tietty myös se "pässi", joka kirjoitti näytelmän, jossa avaa itseään auki muiden eteen, paljastaen kipupisteitään. Tarkoittaako tämä, että Deus-Aksu oli itse itsensä? Mutta kuka silloin... Eihän se... Huhhuh! Nyt pitää istua hetkeksi alas ja passata vasemmalle.

En ole uskonnollinen ihminen, enkä kuulu mihinkään kirkkoon, mutta myönnän elämäni vaikeimpina hetkinä, kun kaikki toivo on näyttänyt olevan menetetty, olen toivonut Jumalan olevan todellinen, jotta joku voisi nähdä minut, nostaa ylös ja kertoa miksi kaaduin. Deus-Aksu on tapa näyttää se hetki, kun tulen todella nähdä ja kuulla itsenäni sekä se tapa, jolla haluaisin sen tapahtuvan. Hän kuuntelee, kysyy, on rauhallinen ja tukeva. Hän ottaa Protagonisti-Aksun tosissaan, muttei ole liian totinen. Tämä tietynlainen vakavuus ilmenee Deus-Aksussa, kun hän puhuu Protagonisti-Aksun kanssa kahden kesken. Hän puhuu kuin lapselleen, joka Protagonisti-Aksu hänelle käytännössä on. Deus-Aksu on Aksu itseään tukevimpana versiona. Hänessä elää se, jota itse itseltäni kaipaen ja tarvitsen: armollisuus Aksua kohtaan.

Deus-Aksussa on myös autoritäärisyyttä. Hän on ainoa Aksu johon Ääni ei puheillaan pysty vaikuttamaan. Deus-Aksu näkee hahmojen läpi ja tekee mitä tahtoo. Juuri niin kuin minäkin näytelmääni kirjoittaessa tunsin näytelmän hahmot henkilökohtaisesti ja kirjoitin juuri sellaisia hassutuksia ja omituisuuksia kuin halusin. Deus-Aksun autoritäärisyys ja ”teen mitä haluan”-asenne kärjistyy huippuunsa, kun hän, todistaessaan olevansa kuka väittää olevansa, demonstroi voimiaan muuttamalla Äänen repliikin siansaksaksi hakkaamalla läppärinsä näppäimistöä Äänen kyseistä repliikkiä puhuessa. Äänen puhe muuttuu äänistudiossa repliikkejä nauhoittavaksi Aksuksi, joka lakkaa lukemasta tekstiä. Deus-Aksu lähtee videokuvastaan ja ilmestyy äänistudioon läpsimään Äänistudio-Aksua, kunnes tämä suostuu lukemaan repliikit niin kuin ne on kirjoitettu. Deus-Aksu myös pakottaa Äänistudio-Aksun suutelemaan itseään intohimoisesti ja ahdistavan... äänekkäästi.

Deus-Aksu on myös päätepiste koko näytelmän läpi kulkevalle vitsille näytelmän narsistisuudesta, koska kuka on niin narsistinen ja/tai egoistinen, että kirjoittaa, ei paitsi näytelmää itsestään, jossa näyttelee itsensä kanssa itseään, mutta kirjoittaa itsensä näytelmään myös jumalaksi. Deus-Aksu on siis tuon vitsin subtekstuaalinen punchline. Vitsi on oikeastaan jatkunut tässä kirjallisessa opinnäytetyössä Raamattu-sitaateilla, joiden kautta olen verrastanut itseni Jumalaan. Rukoilen, että vertauksen itseironia välittyi luettaessa. (”Rukoilen”. Hihhi!)

Deus-Aksun näytteleminen

Koska Deus-Aksu on jumalhahmo, halusin näytellä tätä vastaan. Rakensin hahmon konseptuaalisen kontekstin ja hahmon persoonan välille koomista vastakkainasettelua ja ristiriitaa. Jumalat ovat hahmoina yleensä elämää suurempia, viisaita, voimakkaita, mystisiä ja totisia, mutta Deus-Aksu on tyhmille vitseilleen hykertelevä höntti. Deus-Aksu on siis minä kirjoittamassa näytelmää, joten hahmon persoonallisuuden tuli olla koominen karikatyyri itsestäni tässä tehtävässä. Koska olin jo kirjoittanut yhden soolon, pystyin

helposti refleктоimaan itseäni näytelmäkirjailijana sen kautta. Näyttelin Deus-Aksun siis niin kuin hahmo olisi erittäin pilvessä. Voit tehdä tästä omat johtopäätöksesi metodeistani ja niiden syistä.

Kuvatessamme Deus-Aksua pidimme kuvaajani kanssa tilanteen rentona ja annoimme tilaa improvisaatiolle, kokeiluille ja hassutteluille. Tämä johti eksentriseen hahmoon, joka reagoi koomisen isosti ja/tai höhöttäen ympärillään tapahtuviin asioihin, vaikkei niistä kaikkia ehkä ymmärtänytkään. Hänellä on muista hahmoista eroava tapa puhua ja äännellä. Hän päästää välillä absurdeja äännähdyksiä reagoidessaan, puhuu vahvalla Stadin slangilla (paljon enemmän kuin muut Aksut), sekoitti englanninkielisiä fraaseja puheeseensa ja hän puhutteli sekä Protagonisti-Aksua että Ääntä aina, ja vain, ”jäbinä”. Kaikki minulle olennaisia, mutta Deus-Aksussa kärjistettyjä maneereita.

Deus-Aksun fysiikka on rento, mutta lähes koko ajan pienessä liikkeessä, ainakin sisäisesti. Hänen silmänsä ovat koko ajan hieman sirillä tai niin auki kuin mahdollista. Koska Deus-Aksu istui käytännössä koko ajan, näyttelin enimmäkseen kasvoillani. Kasvoillani leikin enimmäkseen hahmon silmien ja kulmakarvojen ilmeikkyydellä, kokeillakseni mitä kaikkia absurdin hauskoja ilmeitä saan hahmolla aikaan.

Hahmossa on myös rauhaa, kun hän ja Protagonisti-Aksu keskustelevat kahden kesken, avoimesti, tarkoituksesta ja tulevasta. Vaikka Deus-Aksussa näyttelijäntyo ja hahmon olemus on koko ajan kiinni komiikassa, tässä draamallisemmassa kohdassa pudotin tekemistäni pienemmälle ja annoin hahmon rehellisyyden ja puhtaiden intentioiden aitouden näkyä rauhallisuuden kautta.

Deus-Aksun dramaturgia

Kuten sanottu, kirjoitin Deus-Aksun kohtaukset konsepti edellä ja konsepti oli mielessäni ennen hahmoa tai konseptin paikkaa ja merkitystä näytelmän kaareissa. Kun aloin kirjoittamaan Deus-Aksun kohtauksia, hahmon olemus

löytyi nopeasti pilvessä olevasta... nimeltä mainitse mattomasta henkilöstä. Tämän jälkeen piti löytää hahmolle paikka ja syy olla näytelmässä.

Dramaturgisesti Deus-Aksun funktio oli antaa Protagonisti-Aksulle ja yleisölle ekspositiota sekä enteille tulevaa. Uskon, että hahmon luoma komiikka auttoi yleisöä eksposition kuuntelemisessa tekemällä siitä heille kevyempää. Mikään ei ole tylsempää kuin se, että tarina pysähtyy paikoilleen, jotta hahmot selittävät toisilleen ekspositiota maailman tappiin asti. Ekspositio on silti tarpeellista, jotta yleisö pysyy kärryillä tapahtumien kulussa ja niiden logiikassa. Varisinkin kun tässä kyseisessä tilanteessa ollaan niin metatasolla, että hahmotkaan eivät ole varmoja onko tilanteessa mitään järkeä. Leikkasin ekspositiota osiin sijoittamalla väliin huumoria sekä kertomalla osan ekspositiosta vitsien kautta. Huumoria sai tilanteeseen myös hahmojen välisen dynamiikan kautta.

Narratiivinen perustelu hahmolle on se, että kirjoittaessaan näytelmää hän oli huomannut, että tässä kohtaa käsikirjoitusta tilanne on mennyt liian solmuun eikä hän keksinyt muuta ratkaisua ongelmaan, kuin kirjoittaa itsensä hahmoksi näytelmään. Tämä heijastaa osittain totuutta, koska mielessäni ei ollut vaihtoehtoisia tapoja ratkaista Protagonisti-Aksun ja Äänen välistä pattitilannetta.

Tämä on ensimmäinen kerta, kun kirjoitin lavalle samanaikaisesti kolme erillistä hahmoa, joiden kaikkien pitäisi olla selkeästi omat hahmonsensa, mutta silti representaatiota ja parodiaa samasta ihmisestä. Yksi keino hahmojen erottamiseen oli kirjoittaa hahmoille lapset-vanhempi-dynamiikkaa. Protagonisti-Aksu ja Ääni ovat kuitenkin tavallaan Deus-Aksun lapsia. Toisen näytöksen aikana Protagonisti-Aksu ja Ääni ovat jo kinastelleen ja jankanneet toisilleen kuin lapset, joten konseptin dynamiikan pohja oli luotu jo paljon aikaisemmin. Nyt Deus-Aksu astuu kuvioihin heidän isä-äitinään ja sovittelee rauhallisesti tilannetta. Tällä karrikoinnilla oli helppo lisätä komediaa kohtaukseen ja se pohjusti myöhemmäksi, Protagonisti-Aksun ja Deus-Aksun ollessa kahdestaan, turvallisen atmosfääriin.

Minun oli myös keksittävä keino poistaa Ääni kohtauksesta. Äänihän ei antaisi Protagonisti-Aksun saada neuvoja, joilla voi päästä eteenpäin vaan yrittäisi kaikin keinoin estää tätä tapahtumasta. Lopulta päätin ratkaista tilanteen, niin kuin itse näytelmää kirjoittaessa halusin ratkaista tilanteen, eli Deus-Aksu kirjoittaa kohtaukseen Äänen hiljaiseksi, jottei hän voi häiritä heitä. Narratiivisen perustelun sain lapset-vanhempi-dynamiikan kautta, kun Protagonisti-Aksun ja Äänen kinastelu yltyy ja Ääni on ilkeä Protagonisti-Aksulle, Deus-Aksu toruu Ääntä ja laittaa tämän jäähylle miettimään sanojaan.

Deus ex machina -kohtausten sisälle oli saatava myös draamallisia biittejä. Tätä toteutin siirtämällä puheenvuoron pääpainoa Protagonisti-Aksulle, koska lavalla, ja Protagonisti-Aksun hahmolla, on helpompi saada aikaan pudotettua draamaa ja haavoittuvaista herkkyyttä. Vaikka myös Deus-Aksun hahmossa ja repliikeissä ilmenee tässä kohtaa rauhallisuutta ja totisempaa olemusta, hahmon koomisuutta ei voinut täysin pudottaa. Hahmo oli jo maalattu vahvasti koomiseksi enkä halunnut rikkoa sitä logiikkaa liikaa. Lisäksi Deus-Aksun pysyessä selkeästi kolmannen tason Protagonisti-Aksua koomisempana hahmona, luo se hahmojen välille lukuohjeellista dissonanssia, joka tuki ajatusta siitä, että Protagonisti-Aksun on vaikea ymmärtää Deus-Aksun selityksiä ja neuvoja.

Deus-Aksu kertoo, että Protagonisti-Aksu voi joko ymmärtää tämän kaiken tarkoituksen tai päästä eroon Äänestä ja kun hän antaa Aksulle tämän ultimaatumien. Deus-Aksu siis lataa jännitteen loppunäytelmälle. Hän pohjustaa Protagonisti-Aksun sisäisen konfliktin tämän omien halujen ja tarpeiden välille, ja myös metatasolla koko näytelmän suhteen. Koko esityksen ajan yleisö on seurannut Protagonisti-Aksun matkaa tarkoituksen löytämiseen ja koko esityksen ajan yleisölle on annettu viitteitä siitä, että Protagonisti-Aksun matka on kohti Äänen, eli itsensä negatiivisten attribuuttien, voittamista. Protagonisti-Aksu on antanut ilmi, ettei pärjää Äänen kanssa ja Ääni tekee kaikesta liian vaikeaa, joten on loogista, että tästä osasta itseään pitäisi päästä eroon. Jos Protagonisti-Aksu voittaa Äänen, hän ei löydä tarkoitusta, jolloin hänen opparinsa jää keskeneräiseksi ja merkityksettömäksi, mutta jos hän ei voita

itseään, pärjääkö hän elämässä eteenpäin. Halusin tämän metatason jännitteen, hahmojen välisen jännitteen lisäksi, koska se sopii näytelmän metatyyliseen olemukseen, jossa näytelmä on jatkuvaa itsensä ja narratiivisten struktuurien analysointia.

Kun Deus-Aksu ja Protagonisti-Aksu puhuvat tarkoituksesta ja sen etsimisestä, Protagonisti-Aksu ei enää sisällytä sanoihinsa suoraa viittausta taiteelliseen opinnäytetyöhönsä. Halusin, että keskustelu voi juuri sellaisenaan olla myös keskustelua elämän, ja oman itsensä, tarkoituksen löytämisestä. Tietysti tämä tematiikka on koko ajan ollut näytelmän subtekstissä, mutta tässä vaiheessa halusin tämän filosofisen tematiikan selkeästi pinnalle. Deus-Aksu on näytelmän tietynlainen metatasollisuuden huippukohta ja on luonteeltaan suhteellisen monitulkinnallinen, niin kuin Jumalan sanotaan olevan. Siksi tässä kohtaa on hyvä kohdata tämä filosofinen pohdinta selkeämmin.

Myös Deus-Aksun videoformaatti antaa yleisölle dramaturgisia lukuohjeita. Hän on toisessa maailmassa, ajassa ja todellisuudessa, johon Protagonisti-Aksulla, Äänellä ja yleisöllä on nyt väliaikainen ikkuna. Näin hän on etäännytetympi hahmo Protagonisti-Aksuun ja Äänen verrattuna. Deus-Aksun etäännytyks sopii mielestäni hyvin yhteen sekä hahmon eriskummallisen, ja hädin tuskin loogisen metatasoisuuden, kanssa että Jumalavertauksen kanssa. Deus-Aksu on näyttämöllä myös muita hahmoja fyysisesti kookkaampi. Hän täyttää melkein koko takaseinän. Deus-Aksua kuvatessa, kamera asetettiin alaviistoon, jotta hän katsoi näytelmän maailmaan ja sen hahmoja konkreettisesti niiden yläpuolelta. Näillä keinoilla visualisoin Deus-Aksun yliluonnollista ja lähes absoluuttista valta-asemaa.

Deus-Aksun kuva glitchaillee jatkuvasti ja näissä videokuvan sekoiluissa ja pätkimisissä, hänen vaatteensa, rekvisiittansa, asentonsa ja lavasteensa muuttuivat jatkuvasti. Nämä ”klaffivirheet” olivat mahdollisuus syöttää hahmon kohtauksiin visuaalisia gägejä, mutta ne ovat myös osa hahmon symboliikkaa. Se Deus-Aksu, joka videokuvassa näkyy, ei nimittäin ole varsinaisesti Deus-Aksu itse, vaan hän on visuaalinen representaatio itsestään. Tämän tekstin koko pointti tietysti on, että kaikki näytelmän hahmot ovat representaatioita

minusta, mutta Deus-Aksussa on ideana, että hän on niin metatason hahmo, että näytelmän todellisuus (eli metatasolla näytelmän sisäinen logiikka) on, hänen läsnä ollessaan, jatkuvasti romahtamisen partaalla. Tämä lukuohje pohjustettiin jo, kun Äänen voimistuminen ja itsetietoisuuden kasvaminen rikkoivat esitettävän näytelmän todellisuutta ja saivat teatteritilan tekniikan sekoilemaa.

Kun Protagonisti-Aksu puhuu Deus-Aksulle hän ei katso tai puhu videokuvalle, vaan projisointilaitteelle. Tämä viittaa juuri siihen, ettei Deus-Aksu ole varsinaisesti nähtävä projisointi, vaan hän ikään kuin välittää läsnäolonsa näyttämölle projisointilaitteen kautta, eli jos hän on jossain päin kyseistä teatterin tilaa, hän on projisointilaitteessa. Halusin Protagonisti-Aksun katsovan ylöspäin katossa olevaan projisointilaitteeseen myös siitä syystä, että se tukee aiemmin mainittua visuaalisia lukuohjeita hahmojen valta-asemasta ja jumalasympoliikasta.

Jumalasympoliikkaa tässä mielessä tuki myös se, että lavalla Aksu istuu lattialla ylhäältäpäin tulevassa lämminsävyisessä valokeilassa. Tämän ja Äänen valoja lukuun ottamatta näyttämö on muuten pimeänä. Protagonisti-Aksun osuva valo on viittaus Abrahamilaisten uskontojen ikonografiaan. Käytin ikonografiaa välineenä myös juuri kun Deus-Aksun video on käynnistymässä, sillä ensin seinälle projisoituu sarja nopeasti vaihtuvia uskontoihin ja yliluonnollisuuteen liittyviä kuvia. Kuvissa näkyy jumalhahmoja eri uskonnoista maalausten, patsaiden, lokaatioiden ja symbolien kautta. Seassa on viittauksia kristinuskosta (sekä Jumala, Jeesus, pyhä-Maria että Saatana), juutalaisuudesta, islamista, buddhalaisuudesta, hinduismista eri kansanuskonnoista ja taruista, Kalevalasta, darwinismista sekä jumalhahmoja erinäisistä videopeleistä, elokuvista ja TV-sarjoista, jotka olivat mukana lähinnä omaksi huvituksekseni. Kuvat vaihtuivat niin nopeasti, ettei katsojan oleteta saavan kuin muutamista selvää, mutta se riittää. Tarkoitus on välittää temaattinen tunnelma, eikä linkittää Deus-Aksua tai kohtausta tiettyihin uskontoihin tai jumalhahmoihin.

Deus-Aksun olemassaolo herättää myös paljon temaattisia kysymyksiä determinismistä, vapaasta tahdosta ja siitä, mikä tässä nyt on kenellekin totta.

Nämä elämän isot aiheet lisäsivät haastetta saada Deus-Aksun kohtauksiin jonkinlainen läpikulkeva logiikka ja järki. Lopulta päätin jättää logiikan tarkoituksella epäselväksi ja avoimeksi. Yleisö voi itse yrittää löytää vastauksia auki jätettyihin kysymyksiin. Jos Deus-Aksu on menneisyydestä, niin eikö kaikki mitä hän tekee, ole jo tehty? Miten hän voi vastata kysymyksiin, jotka kysytään häneltä vasta kuukausien päästä, vai tietääkö hän kaikki kysymykset etukäteen? Onko hahmojen teot ja ajatukset päätetty ennalta vai onko heillä vapaata tahtoa päättää teoistaan? Jos kaikki on jo päätetty ennalta, onko valinnoilla väliä? Ovatko ne silloin valintoja? Onko tässä kohtauksessa mitään järkeä? Onko Aksussa mitään järkeä?

Kuva 5. Jumala ilmestyy Hesekielille. Matthaeus Merian (1593-1650), 'Icones Biblicae.' Yksi kuvista, jotka vilahtivat sarjana Deus-Aksun ilmestyessä.

3.2 Näytelmän sivuhahmo-Aksut

Aksun, Äänen ja Deus-Aksun lisäksi taiteellinen opinnäytetyö sisältää useita muita kuvauksia itsestäni tietyistä näkökulmista. Nämä näkyvät sivuhahmojen muodossa. Esityksessä osa vaihdoista sivuhahmo-Aksuihin on kontekstuaalista ja subtekstuaalista. Hahmoja ei erikseen nimetä eri hahmoiksi, mutta ne kuvastavat minua tietyissä eri tilanteissa ja aihealueen konteksteissa, joten ne voi luokitella omiksi sivuhahmoikseen. Olen jakanut kyseiset hahmot aikajanallisesti kolmeen ryhmään näytelmän kolmen näytöksen mukaan. Valtaosa näistä sivuhahmoista esiintyy toisessa näytöksessä, koska siinä olevilla fragmentaarilla kohtauksilla sain kirjoitettua Aksun eri tilanteiden ja aiheiden kontekstissa. Toisin sanoen, sain kirjoitettua erilaisia Aksuja.

3.2.1 Ensimmäisen näytöksen sivuhahmot

Ensimmäisessä näytöksessä ei vielä näy paljoa sivuhahmoja, mutta sen Protagonisti-Aksun voi jakaa kahteen osaan. On varsinainen Protagonisti-Aksu, jonka ajatusäänen yleisö kuulee, (ennen kuin ajatusääni irtaantuu omaksi entiteetikseen eli Ääneksi) ja on se Aksu, ketä Protagonisti-Aksu esittää yleisölle olevansa. Kutsutaan häntä tässä Esiintyjä-Aksuksi.

Esiintyjä-Aksu

Esiintyjä-Aksu on se kenenä (Protagonisti-)Aksu haluaa yleisönsä edessä näyttäytyä. Esiintyjä-Aksu on kuin viitta tai naamio, jonka Protagonisti-Aksu laittaa päälleen lavalla, jotteivat hänen epävarmuutensa paista läpi.

Esiintyjä-Aksu on näyttelijä isolla n:llä. Hänenä Protagonisti-Aksu esittää alun musikaaliset numerot ja hänenä Protagonisti-Aksu epätoivoisesti ja epäonnistuneesti näyttäytyä, kun hän on laittanut "esityksensä" poikki. Esiintyjä-

Aksu on rohkea dramaattisissa eleissään, ei pelkää katseita ja hänessä on itsevarmuutta ja flirttiä. Hän on kuitenkin vain fasadi, ohut kalvo, jonka läpi on helppo nähdä, ja koska hänen itsevarmuutensa on niin liioiteltua, sekin näyttäytyy lähinnä naurettavana. Jopa alun musiikkinumeroiden aikana Esiintyjä-Aksun naamio alkaa rakoilla ja alta paljastuu Aksu, joka ei nyt ihan muista mitä piti tehdä tai tajusi, että tekikin jonkin jutun väärin ja yrittää nopeasti korjata.

Esiintyjä-Aksulla oli kaksi dramaturgista funktiota, joista ensimmäinen oli komedia. Komedia tuli hänen ja Protagonisti-Aksun välisestä vastakkainasettelusta. Esimerkiksi välillä Protagonisti-Aksu yrittää seistä yleisön edessä Esiintyjä-Aksuna: itsevarmana, maskuliinisena ja ryhdikkäänä. Sitten hänen ajatuksensa siirtyvät epävarmuuksiin ja hänen olemuksensa lysähtää pienemmäksi, kumaraiseksi ja pelokkaaksi.

Esiintyjä-Aksussa oli myös parodiaa näyttelijän stereotypiasta. Tämä näyttäytyy erityisesti, kun Protagonisti-Aksu lukee yleisölle kirjoittamaansa runoa. Hän ääntää selkeästi ja dramaattisesti ja hänen asentonsa on ”dynaaminen” ja tilan haltuun ottava. Hän tekee äänellään ja fysiikallaan täysin turhia eleitä, joilla hän yrittää kuvittaa runoan. Tämä parodia linkittyy runon viimeiseen lauseeseen, jossa Aksun vanhemmat pyytävät, ettei hän ala ikinä näyttelijäksi. Tämän luettuaan Esiintyjä-Aksun naamio tipahtaa Protagonisti-Aksun kasvoilta.

Esiintyjä-Aksun toinen dramaturginen funktio oli näyttelijäntyöllinen funktionaalisuus. Näytelmän alussa, kun Protagonisti-Aksu esittää sitä fiktiivistä opinnäytetyötään, jonka tarkoituksen hän pian huomaa hukanneensa, on muutama kohtaus, joissa musiikin rytmittämänä Esiintyjä-Aksu liikkuu ja eleilee lavalla koreografian mukaan. Halusin tarkat ja tiukat iskut eri eleille ja valotilanteille, jotka tulivat musiikista. Näitä osioita ei voi näyttellä epävarmuuden kautta, vaan niiden pitää olla teknisesti hyvin toteutetut, jotta ne toimivat. Ideani oli saada koreografiasta sekä hauska sen ylitseampuvuudessaan että oikeastikin aika hieno. Tätä tosin vähän rikotaan hetkittäin. Esimerkiksi, kun hän

yrittää yhden koreografian aikana tehdä kärrynpyöriä ja kuperkeikkoja täysin surkealla menestyksellä. Liikkeet eivät olleet epävarmoja, ne olivat vain hänelle koomisen vaikeita. Esiintyjä-Aksu ei siis loppujen lopuksi ole edes kummoinen esiintyjä. Tällä loin heti näytelmän alkuun lukuohjeen näytelmän metatasollisesta itsetietoisuudesta, kun näyttelijäntyöni kautta pilkkaan itseäni näyttelijänä.

3.2.2 Toisen näytöksen sivuhahmot

TIO-Aksu

TIO-Aksu on Protagonisti-Aksun visio itsestään, kun hän on valmistunut ja vihdoin saanut teatteri-ilmaisun ohjaaja -todistuksensa. TIO-Aksun merkittävin ero Protagonisti-Aksuun ei ole välttämättä hahmossa itsessään, koska tämä omakuvan antama kuvaus löytyy enimmäkseen hahmoa ympäröivästä tilanteesta, ”yleisön” reaktioista ja Äänen kommentteista. Voisi sanoa, että tämä kyseinen omakuva ei ole niinkään hahmo itsessään, vaan kyseinen kohtaus.

TIO-Aksussa on kyse minun syyllisyydentunnostani ja häpeästä suhteessa koulunkäyntini pitkittymiseen ja ristiriitaisesta suhtautumisestani teatteri-ilmaisun ohjaajan -tutkintoon. Tietty tarkoitus on myös vähän pilkata TIO-opiskelijoissa yleensä havaitsemaani närkästystä tutkinnon vitsailevaan vähättelyyn ammattikentällä, tai jopa kyseisen ilmiön kieltämiseen. Eihän tätä homma voi nyt niin tosissaan ottaa.

Kohtauksen alussa TIO-Aksu astuu valokeilaan, mikrofonin eteen, massiivisen hurrauksen ja aplodien saattelemana. Kohtauksessa on fiktiivinen yleisö, joka kuullaan ääninauhana. TIO-Aksu aloittaa itsevarmana ja tyytyväisenä, melkein ylimielisenä. Hän pitää valmistumispuheen, jota tässä fantasiassa on luonnollisesti seuraamassa vähintään tuhatpäinen, ekstaattinen yleisö, johon kuuluvat kaikki perheenjäsenet ja ystävät. Paikalla on jopa puissa kiipeilevä ja

bongia poltteleva Suomen tasavallan presidentti Sali Niinistö, tai TIO-Aksun sanoin ”vanha kunnan Niinistön Sape”. Myönnettävästi äärimmäisen hölmö konsepti, jonka ideana on parodioida omaa käsikirjoitustyyliäni ja näennäistä huumorintajuani.

TIO-Aksulla on mukanaan todistus, joka on paperi, johon on tussilla, lapsen käsialalla kirjoitettu ”AKSU ON NYT TIO”. TIO-Aksu ei näe paperissa mitään vikaa, koska hän ei vielä hyväksy tutkintoonsa liittyviä kyseenalaistuksia. Ensinnäkin hän puhuu koulustaan ja kuinka helppoa se, ja kaikki asiat, hänelle oli. Kun Ääni muistuttaa väliin TIO-Aksun surkeista elämähallintakyvyistä ja koulunkäynnin pitkittymisestä, alkaa yleisö nauramaan. Eteenpäin mentäessä yleisö reagoi makeasti, ja jopa aggressiivisen lujaa, nauraen. TIO-Aksu reagoi nauruihin ahdistuneisuudella ja yrittää kerätä itseään jatkaakseen puhettaan, jatkuvasti huonommalla menestyksellä. Ääni väittää, ettei tutkinnolla ole mitään arvoa, eikä kukaan ammattikentällä edes tiedä mikä ”TIO” on eikä tutkinnon aikana ole opittu mitään hyödyllistä. Nämä ovat kärjistettyjä, mutta todellisia pelkoja. TIO-tutkinto on tunnetusti ollut huonosti tunnettu. (Tajusitko? ”Tunnetusti huonosti tunnettu” Hah!) Vaikka tähän on onneksi tullut muutosta ja teatterialan ihmiset tietävät nykyään paljon paremmin, mikä teatteri-ilmaisun ohjaaja on, silti sisälläni elää pelko siitä, että kuten TIO-Aksun yleisö, niin oikeankin elämän ihmiset näkevät arvoni tutkinnon kautta mitättömänä, tai jopa naurettavana.

Äänen kommentit ja yleisön pilkallinen nauru käyvät ylivoimaiseksi ja TIO-Aksu päätyy syömään todistuksensa yleisön painostavan hiljaisuuden alla. Tämä oli haasteellista toteuttaa, koska tilaamani syötävä paperi maistui lähinnä oksennukselle ja kuolemalle. Toisaalta paperin syömisen vastenmielisyyttä ei sen tähden tarvinnut juurikaan näytellä.

Luovuttuaan tutkinnostaan tällä symbolisella eleellä, TIO-Aksu hakee surkeana ja epätoivoisesti jälleen hyväksyntää yleisöltä, mutta saa alun raikuvien aplodien sijaan vain muutaman hajanaisen ja innottoman taputuksen ja jostain takaa kuuluvan huudahduksen ”Fuck you”. TIO-Aksu jää seisomaan yksin, alistettuna, hylättynä ja mitätöitynä.

Lopun halusin olevan epämukavaa katsottavaa, jotta saisin yleisön mukaan kokemaan TIO-Aksun epämukavuutta. Toteutin paperin syömisen ilman tahallisen komediallisia maneeereita ja ilman lisättyä ääntä. Tyhjän tilassa kuuluu vain paperin rasahtelu ja TIO-Aksun kakominen, jotka jättävät kohtauksen loppuun hyvällä tavalla oudon ja epämiellyttävän tunteen.

Lapsi-Aksu ja He-Man-Aksu

Kun Protagonisti-Aksu ja Ääni pohtivat koulunjälkeistä tulevaisuutta, nähdään leluilla leikkivä lapsenomainen Aksu. Hän käyttää leikkiessään pienille lapsille tyypillisiä puhemaneeereja, kuten "Nyt tää Aksu menis...", "Nyt tää Aksu sanois..." ja on silminnähden innoissaan leikkimisestä. Lapsi-Aksun pointtina on parodioida itseni lapsellisuutta ja tietyssä määrin myös teatterin lapsellisuutta. Sillä onhan se nyt absurdia, että voin mennä teatterilavalle ja vakavissani esittää, olevani poeettisesti puhuva Tanskan prinssi, tai että käteeni vedetty sukka on rivouksia puhuva albiinokäärme, ja yleisö kulmat kurtussa nyökyttelee, sukii partaansa ja miettii "Kyllä, kyllä. Tämä symboliikka juontaa selkeästi juurensa antiikin Kreikan mytologiaan ja tuo pieru oli selkeää postmodernia yhteiskuntakritiikkiä populismista. Mmm! Taidetta!"

Kohtauksen fokus on kuitenkin Lapsi-Aksun käsittelemässä He-Man-lelussa, eli He-Man-Aksussa, joka on se Aksu, jonka kaarta tässä kohtauksessa seurataan. Jotta tämä teksti saa edes vähän ammattimaisempaa sävyä, puhun jatkossa nukeista enkä leluista. Nukketeatteri kuulostaa huomattavasti paremmalta kuin leluteatteri. Koska kohtaus vaati nukan, joka representoi minua, siinä piti olla jokin hyvä parodiallinen ja/tai itseironinen kulma.

Kuva 6. He-Manin (oik.) ja Skeletorin (vas.) ikoninen ja eepinen kamppailu toisiaan vastaan on jatkunut popkulttuurissa jo 80-luvulta alkaen.

Lapsi-Aksu alkuun kommentoi He-Man-nuken ruumiinrakenteen vastaavan hyvin todellisuutta. Silminnähden absurdi väite. Tietysti hyvin harva koskaan saavuttaa He-Maniin verrattavan ylimaskuliinisen, superlihaksikkaan fysiikan, ja minä olen siitä hyvin kaukana, mutta ehkä tuo hius tyyli on saavutettavissa. He-Man-nuken valinta oli parodia omasta maskuliinisuudestani ja miehiin kohdistuvasta maskuliinisuuden paineista. Yhteiskunnallisesti puhutaan paljon siitä, kuinka media antaa epärealistisia viitekehyksiä ja ulkonäköpaineita naisten fysiikalle, mutta miehiin kohdistuu aivan samalainen yhteiskunnallinen paine. En ole missään nimessä tälle immuuni, mutten myöskään koe merkittäviä paineita

näyttäytyä itseäni maskuliinisempänä. Tämän tähden oli hauskaa peilata tätä ilmiötä itseironian kautta.

Tiesin, että valitessani nukke-Aksua, sen pitää olla joko jokin supermaskuliininen hahmo (kuten He-Man) tai superfeminiininen (esim. Barbie) ja Lapsi-Aksun reaktio leluun, sen maskuliinisuuteen tai sen puutteeseen, on hyvä tilanne koomisesti kommentoida, miesten ulkonäköpaineita, kuinka miesten stereotyyppisesti oletetaan haluavan itsensä nähdä ja miten absurdia se on. Joko Lapsi-Aksun/Aksun miehisuus ja ego eivät kestä, että häntä esittää feminiininen hahmo tai hahmon ylimaskuliininen kuva hivelee hänen egoaan ja hän (sekä metatasolla todellinen minä, joka nukken valitsi) näyttäytyy turhamaisena ja maskuliinisuuttaan ylikompensoivana.

Se, että työhaastattelijaa esitetään aivan yhtä lihaksikkaalla Skeletor-nukella, on looginen jatkumo vitsille ja pitää lelujen maailman logiikan tiettyssä mielessä kasassa. Se myös negatoi Aksun maskuliinisen minäkuvan suhteessa ympäröivään maailmaan. Jos maailman muutkin hahmot ovat aivan yhtä isoja ja lihaksikkaita, ei Aksun yli-iso fysiikka enää merkitse mitään. Hän on taas vain yksi muiden joukossa, ei mitään erityistä. Skeletor-työhaastattelija on häntä matalaäänisempi, komentavampi persoona, joka on korkeammassa sosiaalisessa ja taloudellisessa statuksessa. Työhaastattelija on siis kaikilla klassisilla maskuliinisuuden mitoilla He-Man-Aksua parempia.

Vaikka He-Man-Aksu nukkena kommentoi maskuliinisuutta, siitä ei kohtauksessa kuitenkaan ole primäärisesti kyse. Kohtaus on pääasiassa absurdi irvikuva yhteiskunnan suhtautumisesta taidealaan työnä ja aloittavan taiteilijan vaikeuksista saada töitä. He-Man-Aksu yrittää näyttäytyä kohtauksen aikana jatkuvasti ammattimaisena aikuisena ja sulavapuheisena, mutta hän kompastuu omiin sanoihinsa kuulostaen muille idiootilta. Hän yliajattelee ja panikoi sekä päätyy jatkuvasti alistetuksi. He-Man-Aksu ei meinaa saada töitä millään ja sitten, kun siihen on mahdollisuus, ei häntä oteta tosissaan. Ainoa työmahdollisuus on juontokeikkaa, jossa palkkiona on vain näkyvyys ja verkostoituminen. Valtakunnallisesta keskustelusta tuttu tilanne, jossa jälleen

työmarkkinoilla pannaan taiteilijaa perseeseen. Tässä kohtauksessa kuvainnollisesti ja konkreettisesti.

Kohtauksen metafora maskuliinisuudesta sekä taiteilijuudesta työelämässä viedään loppuun, kun työhaastattelija panee He-Man-Aksua takaapäin kertoessaan samalla, kuinka tulevasta työkeikasta ei makseta palkkaa, koska se kuuluu oikeisiin töihin ja Aksun pitäisi olla kiitollinen tästä mihinkään johtamattomasta tarjouksesta. Näin lelu-Aksu on täysin alisteisessa asemassa suhteessa ympäröivään maailmaan, ei edes yksi muiden joukossa, vaan alempi. Hänen iso miehinen fysiikkansa ei enää merkitse mitään. Hän ei merkitse yhteiskunnalle mitään. Silti pitää lopuksi kiittää, antaa suukko poskelle ja, kuten Skeletor-työhaastattelija sen niin kaunopuheisesti ilmaisee, painua vittuun ja lähettää seuraava lutka sisään.

Huomiohuora-Aksu

Huomiohuora-kappaleen alussa implikoidaan, että Ääni on nyt ottanut vallan Protagonisti-Aksusta, tai työntänyt tämän asemaan, jossa Protagonisti-Aksun on mahdotonta peittää tiettyä puolta itsestään katsojilta. Tämä puoli on huomionkipeä, katseenjanoinen ja pelkurimainen huomiohuora.

”Huomiohuora” on sekä esitettävän kappaleen nimi että se termi, jolla ennen kohtauksen alkua Ääni pilkallisesti Protagonisti-Aksua kutsuu. Siksi kappaleen lyriikat pyörivät sanan ”huomiohuora” ympärillä, joksi kohtauksen Aksu kappaleen aikana itseään myös jatkuvasti kutsuu. Valitsin kyseisen termin, koska olen aina vihannut huora-sanaa, joten se, että Ääni kutsuu Protagonisti-Aksua huoraksi, särähtää minulle korviin hyvin ikävästi. En halunnut tätä pointtia näytelmässä erikseen sanoittaa, mutta toivon ajatuksen, tai tämän kokemuksen, välittyneen yleisölle sanan jatkuvan toiston epämiellyttävyyden kautta.

Huomiohuora on itseni kirjoittama rap-kappale, jonka on ensimmäinen kokeiluni lyriikoiden kirjoittamisesta. En ole koskaan paljoa laulanut, lavalla tai

muuallakaan, ja rap on genrenä uusi tuttavuus teatterin kontekstissa.

Laulaminen on itseasiassa ollut minulle yleensä erittäin kuumottava asia eikä ole vahvuuteni. Kappale on siis hyvin paljastava, paitsi sanoituksiltaan ja dramaturgialtaan suhteessa koko näytelmään, niin myös metatasolla, sillä laitoin itseni hyvin auki tällä taiteellisella kokeilulla. Tämä metatason tulkinta avautuu tietysti vain niille yleisön jäsenille, jotka tuntevat minut parhaiten.

Huomiohuora-Aksu esittää kappaleen suurella lavapreesenssillä ja energialla. Kappaleen sanojen kertoessa siitä, kuinka hän tekisi mitä vain huomiosta ja kuinka sääliittävää sekä naurettavan surullista se on. Kappaleen sanojen kääntyessä draamallisemmiksi, ja avaten totuutta Aksun yksinolon pelosta, itsevihasta ja rakkaudenkaipuusta, joita hän yrittää katsojien hyväksynnällä kuitata, Huomiohuora-Aksun ulosanti muuttuu totuudellisemmaksi. Alun karrikoitu, vitsaileva ja itsensä konseptille pilkallisesti naurava Huomiohuora-Aksu muuttuu surkeaksi, nyyhkyttäväksi ja vihaiseksi. Kappaleen lopussa Huomiohuora-Aksu laulaa kappaleen kertosäkeen kaksi kertaa: ensin hiljaa ja pienenä, sitten täydellä energialla ja isosti. Tämän perään Aksu lausuu vielä outron, jonka punchlinena on, että kaikki tässä maailmassa, jopa tämä maailma, ”pyörii Akselinsa ympärillä”. Tuoden näin kohtauksen teeman takaisin ympäri.

Mitä kappaleen aikana sitten tapahtui? Hyväksyikö Aksu lopussa huomiohuorapuolensa vai ei? Oliko Huomiohuora-Aksu lähempänä todellista Aksua, vai Äänen tarjoamaa kuvaa siitä? Kuka oikeasti on huomiohuora, Protagonisti-Aksu vai Ääni? Näihin kysymyksiin en halunnut antaa mitään suoria vastauksia. Ne jätettiin yleisön tulkittavaksi. En ole edes varma tiedäkö yhtään vastausta. Kysymykset ovat niin syväneksistentiaalisia, että vastauksen löytäminen vaatii erittäin syvää ymmärrystä itsestäni esiintyjänä ja syistä miksi olen esiintyjä. Voin spekuloida, mutten tiedä varmoja vastauksia. Totuus on todennäköisesti ristiriitainen. Koska en itse tiedä vastausta, ei näytelmänkään tarvitse tietää, sillä se on minä.

3.2.3 Kolmannen näytöksen sivuhahmot

Kolmas näytös keskittyy Protagonisti-Aksun ja Äänen väliseen konfliktiin ja sen syventämiseen. Sen vastuulla on myös Deus-Aksun pohjustaminen ja esittäminen. Näistä syistä kolmannessa näytöksessä ei jälleen nähdä paljon uusia sivuhahmo-Aksuja, mutta kaksi sellaista sieltä on poimittavissa.

Burnham-Aksu

Protagonisti-Aksu esittäessä deus ex machinaa edeltävää kohtausta, sain kolmanteen näytökseen yhden, samanlaisen fragmentaaristyyllisen kohtauksen, joita aiemmissa näytöksissä on nähty. Tämän jälkeen ei tällaisia kohtauksia enää ole, koska dramaturgisesti niille ei enää ole näytelmässä siljaa.

Nimeän tämän kohtauksen Aksun Burnham-Aksuksi näytelmän suurimman yksittäisen inspiraationlähteen koomikko, muusikko, käsikirjoittaja ja esiintyjä Bo Burnhamin mukaan. Olin iloinen, kun sain tämän kohtauksen kautta sisällytettyä esitykseeni Bo Burnhamin musiikkia hänen **All Eyes On Me** -kappaleensa muodossa. Kappale sopii temaattisesti kohtaukseen, koska se käsittelee suhdettani tähän koko näytelmään, sen prosessiin ja sen kautta nähtävissä olemista.

Burnham-Aksu on siis kuvaus suhteestani koko taiteellisen opinnäytetyöni prosessiin. **All Eyes On Me** oli yksi kahdesta kohtauksen aikana kuullusta kappaleesta, mutta kohtaus alkaa ja päättyy siihen. Toinen on Krysta Youngsin **LOVE ME (T-Mass Remix)**. Soitettavien kappaleiden sanoitukset kertoivat Burnham-Aksun ajatukset ja tunnetilat. Hän tahtoo kaikkien katsovan itseään, tulla nähdyksi. Hän on innoissaan ja katsoo pelkäämättä, ja leikittelevästi haastaen, yleisön jäseniä suoraan silmiin kutsuen heitä astumaan syvemmälle. Hän osoittaa innostusta tulevasta ja siirtyy kirjoittamaan näytelmäänsä. Musiikki vaihtuu.

Kirjoittaessaan Burnham-Aksu on keskittynyt ja totinen, musiikin kertoessa, ettei hän ehkä tiedä mitä tekee, mutta vuodattaa paperille syvän halunsa tulla

rakastetuksi. Kirjoitettava käsikirjoitus on ikään kuin Burnham-Aksun rukous yleisölle. Kun tulee aika palata katseiden eteen, nyt juuri kirjoittamansa näytelmätekstin kanssa, alkaa pelko. Bo Burnhamin kappaleen jälleen taustalla toistaessa käskyä/pyyntöä kaikkien katsoa itseään, muuttuu ihmisten katse liian läpitunkevaksi. Ehkä kirjoitettu näytelmä ei riitä. Burnham-Aksu pakenee, repii tekstinsä ja kääntää rukoilevan katseensa taivaaseen.

Burnham-Aksu on dramaturgisesti draamallinen, paljas ja jopa herkkä vaihe. Sitä ennen oli ollut paljon Äänen ekspositiota sekä Protagonisti-Aksun ja Äänen pitkää dialogia monomyytinarratiivin struktuurin säännöistä. Ennen kuin mentiin näytelmän metamaisimpiin kohtauksiin ja Deus-Aksuun, jotka sisältävät myös enimmäkseen vain hahmojen dialogia, on hyvä saada näytelmään liikettä, toimintaa ja ennen kaikkea emotionaalista paljautta, henkilökohtaisuutta.

Esiintyminen on haastava asia. Erityisesti, kun kyse on sellaisesta kontekstista kuin taiteellinen opinnäytetyö ja kun kaikki esitettävä on syntynyt sinusta ja on sinua. Minun suhteeni esiintymiseen on kompleksi, joten niin on Burnham-Aksunkin. Halu tulla rakastetuksi ja pelko siitä, ettei kelpaa tulla rakastetuksi, kulkevat käsi kädessä. Tämä tematiikka kumpuaa jostain hyvin syvältä, jopa piilosta, jonne en itsekään vielä kunnolla näe. Burnham-Aksu ei siis ehkä olekaan kuvaus suhteestani taiteellisen opinnäytetyöni prosessiin, vaan tarkemmin sen suhteen alitajuntaisista motivaatioistani. Ehkä jos kirjoitan sisimpäni auki paperille ja näytän sen sitten kaikille, ehkä he sitten rakastavat minua? Ehkä jos sen jälkeen kerron toiselle paperille, mitä sen oli tarkoitus tarkoittaa, ehkä he sitten ymmärtävät minua? Ehkä sitten minä ymmärrän minua? No jaa... Tuskinpa nyt sentään.

Äänistudio-Aksu

Deus-Aksun keskustellessa Protagonisti-Aksun ja Äänen kanssa, Deus-Aksu poistuu kuvastaan puhumaan Äänen repliikkejä nauhoittavalle Äänistudio-Aksulle. Äänistudio-Aksun funktio on oikeastaan vain koominen. Hahmon/vitsin konsepti esiintyi jo ensimmäisessä soolossa, jossa hän metavitsinä hermostui

Äänen repliikkejä nauhoittaessaan tekstin paskaan laatuun, ja lähti huutaen ja ovet paukkuun studiosta, kunnes pitkin hampain palasi hoitamaan työn loppuun. Taiteellista opinnäytettäni kirjoittaessani hän taas oli oikeastaan vain väline, jolla sain vietyä Deus-Aksun konseptia entistä pidemmälle meta-altaan syvään päätyyn. Se, että Äänen takaa paljastuu hetkellisesti Äänistudio-Aksu, oli osa Deus-Aksun tuomaa todellisuuden liitoksistaan repeilyä.

Äänistudio-Aksu muodostuu tässä kontekstissa erittäin alistuvaksi minäksi. Deus-Aksun saapuessa äänityskoppiin hänen kanssaan, Äänistudio-Aksu puhuu hänelle hyvin varoen, hiljaa ja alistuneesti, mutta yrittää vielä perustella, miksei hän voisi itse muotoilla tekstin sanoja vapaasti äänittäessään. Hän ei tietysti pääse argumenteissaan alkusanoja pidemmälle ennen kuin Deus-Aksu läpsii nyyhkyttävän Äänistudio-Aksun tahtoonsa, jonka jälkeen käskyttää tämän suutelemaan itseään.

Tästä voisi vetää tulkintoja sisäisistä ristiriidoistani tai kohtauksen voi tulkita olevan kommentti omasta kontrollintarpeestani suhteessa esitykseni tekemiseen. Ehkä, mutta totuus todennäköisesti on, että halusin vain kirjoittaa mahdollisimman absurdia komediaa kahden Aksun välille, jotka kummatkin, ollessaan tässä vaiheessa näyttämöllä vain ääninä, pystyivät äänisuunnittelullisen illuusion kautta olemaan fyysisesti samassa tilassa ja fyysisessä interaktiossa keskenään. Tämä oli jotain mitä en voinut livenä näyttämöllä tehdä. En ainakaan tässä mittasuhteessa. Ehkä sitten, kun kloonausteknologia etenee, kirjoitan uuden soolonäytelmän ja palaan asiaan.

4 Akseli Sveholm esittää: Metatulkinnallisia Aksuja

Taiteellisessa opinnäytetyössäni on siis useita erilaisia Aksuja, eli näkökulmia itseeni, eli omakuvia, mutta näytelmä tietysti kertoo minusta enemmän kuin vain hahmojensa kautta. Käsikirjoitus, sen valinnat ja sen tyyli heijastuvat vahvasti itseni kautta. Näytelmä kokonaisuutena on kuvaus itsestäni, jota tarkastellessa paljastuu vielä lisää nähtävää.

Tosin vain näytelmäteksti itsessään ei ole kokonainen näytelmä. Näytelmä on myös näyttelijäntyö, ohjaaminen, valot, äänet, scenografia, rekvisiitta, puvustus, aika ja paikka. Nämä kaikki yhdessä luovat kokonaisuuden, joka on näytelmä. Tarkastellaan siis vielä tältä metatasolta, mitä kuvauksia näytelmä näytelmänä, osiensa summana, minusta tarjoaa.

4.1 Aksu, tyhjöpäinen idiootti

Toisen näytöksen aikana, Protagonisti-Aksun pään sisällä, käyvät Protagonisti-Aksu ja Ääni dialogia aina samassa valotilanteessa. (Poislukien Äänen valojen muutokset.) Tämä valotilanne yhdessä lavastuksen ja fyysisen teatteritilan kanssa luovat kuvauksen Aksun mielestä.

Lavastuksen minimaalisuus, musta teatteritila täynnä teatterisavua, valotilanteen kelmeä sininen sävy ja se, että valot on rajattu jättämään teatteritilan seinät pimeyteen, luovat kuvan kolkosta ja tyhjästä paikasta, joka ei näytä päättyvän minnekkään. Tässä kylmässä tilassa ei näyttäisi olevan juuri mitään muuta kuin Ääni ja nyt Protagonisti-Aksu itse. Protagonisti-Aksun päässä on siis enimmäkseen vain tyhjää tilaa. Tämä oli minua hyvittävä tapa kutsua itseäni tyhmäksi luovalla ja epäsuoralla tavalla.

Kolmas näytös alkaa valotilanteesta, jossa on päällä lähinnä teatteritilan helogeenilamput, jotka on tarkoitettu tilan yleisvaloiksi, kun siellä ei ole esitys käynnissä. Ääni kuitenkin perustaa uutta valtaansa suhteessa teatteritilaan sanomalla, että tila on edelleen symbolistisesti Protagonisti-Aksun pään

sisäinen maailma. Tämän jälkeen, ja erityisesti Deus-Aksun jälkeen tila valuu takaisin kohti valotilannetta, joka toisessa näytöksessä kuvasti Protagonisti-Aksun päätä sisuksia. Deus-Aksun jälkeen muutos on maksimissaan. Valotilanne on sekoitus pään sisäistä maailmaa ja teatteritilan yleisvaloja, koska näytelmän edellisten tasojen neljäs seinä on kaadettu ja hahmot tietävät olevansa näyttämölle, mutta metaforallisesti ja temaattisesti näytelmä on valunut takaisin Protagonisti-Aksun mielen syövereihin.

Protagonisti-Aksu, siirryttyään päänsä sisään, itsekkin kommentoi tilaa ja miettii, miksi se on niin täynnä savua. Tätä kysymystä pohtiessaan jostain kaukaa kantautuu vastaukseksi rento reggae-biitti. Jälleen viittaus... noh... sen voit PÄÄtellä itse. Bada-bum-tss!

4.2 Aksu, ideavaras

Taiteellisen opinnäytetyöni sisältö oli lähtöisin itsestäni ja liittyy minuun, tai ainakin näytelmä oli materiaalia, jonka suodatin itseni kautta, mutta se ei tietenkään tarkoita, että jokainen vitsi, lavakuva, hahmo ja tapahtumat olisivat uniikkeja ja täysin originelleja. Harva idea syntyy tyhjiössä. Annoin itseni inspiroitua muista teoksista ja tekijöistä, ja sitten varastin heiltä parhaat vitsit tai niiden konseptit.

Varastaminen kuuluu taiteeseen, mutta on tärkeää huomioida tällaisen "varastamisen" ja plagioinnin ero. Varastaminen on muiden ideoiden tai konseptien uudelleenkäyttöä uudessa, erilaisessa kontekstissa. Jos toteuttaisin muiden ideoita täysin samalla tavalla, antamatta sille mitään uutta kontekstia tai sisältöä, minä plagioisin.

Kuten aiemmin todettu, itselleni suurimpana yksittäisenä tiedostettuna inspiraationa tässä kontekstissa oli Bo Burnham. Halusin jo ensimmäisessä soolossani emuloida hänen tyyliään tuomalla absurdin komedian kautta omia henkilökohtaisia kipupisteitä käsiteltäväksi, kääntäen tilanteen tunnelman salakavalasti komediasta koskettavaksi draamaksi. Se kertoo minusta paljon,

mihin tekiöihin ja teoksiin viitaan esityksessäni. Näytelmässä on myös jatkuvasti intertekstuaalisia viittauksia popkulttuuriin. Nämä kertovat, mikä minua inspiroi, mikä tyyli minua puhuttelee, kuka on minun mielestäni hauska ja mitä teoksia pidän kulttuurillisesti merkittävänä. Yleisön tulkittavaksi jää, miksi juuri nämä referenssit ja inspiraatiot?

Kuvien 7 ja 8 tilanteista oli suoria temaattisia ja visuaalisia vaikutteita kumpaankin sooloesitykseen.

Kuva 7. Bo Burnham, "Make Happy"-Netflix-spesiaalissa esittämässä kappaleensa "I Don't Think I Can Handle This Right Now".

Kuva 8. Bo Burnham, "Make Happy"-Netflix-spesiaalissa edelleen esittämässä kappaleensa "I Don't Think I Can Handle This Right Now".

4.3 Aksu, referenssinörtti

4.3.1 Leffanörtti

Olen aina katsonut paljon elokuvia ja kuluttanut länsimaalaista popkulttuuria, joten taiteellinen opinnäytetyöni on täynnä popkulttuurireferenssejä, erityisesti elokuviin. Jatkuvat referenssit luovat oman metavitsinsä niiden loputtomasta määrästä, omasta elokuvanörttiydestäni ja häpeilemättömästä ylpeydestäni nörttiyttäni kohtaan.

Lisäksi näytelmä käsittelee ja pilkkoo monomyytti- ja -struktuuria, joten halusin antaa mahdollisimman paljon viitteellistä kontekstia niille, jotka eivät ehkä tällaisista narratiivisstruktuureista niin tiedä. Mainstream-/blockbuster-elokuvat lähes aina noudattavat monomyyttikaavaa. Joten *Protagonisti-Aksun* ja *Äänen* käsitellessä narratiivin rakennetta ja vaiheita, vertasin näitä tunnettujen elokuvien vastaaviin rakenteisiin, vaiheisiin ja kohtauksiin, jotta dialogi olisi helpommin ymmärrettävissä näiden kontekstien kautta. Mitä tunnetumpi on referoitu elokuva, sitä optimoidumpaa on, yleisön jäsenten saada kiinni referenssistä, siitä, mitä sillä mitä referenssillä yritetään kertoa ja sen kontekstista näytelmässä.

Referenssien runsas määrä oli, paitsi oma vitsinsä, myös keino yrittää mahdollistaa, että mahdollisimman moni saa niiden tarkoituksesta kiinni. Silti ei voi olettaa jokaisen niitä ymmärtävän, ja jossain tulee raja vastaan, jolloin referenssien määrä muuttuu häiritseväksi ja ne kääntyvät vitsiään vastaan. Pitää siis tiedostaa ja hyväksyä, ettei referenssi ole pomminvarma keino välittää tietoa. On siis syytä rakentaa tieto saatavaksi kohtauksen itsensä kontekstiin.

Referoitaviksi elokuviksi valitsin niitä, jotka sopivat temaattisesti ja rakenteellisesti näytelmään sekä olivat yleisesti tunnettuja, mutta ennen kaikkea valitsin elokuvia, joista itse pidän. Sillä näiden elokuvien valinta, genre ja tyyli heijastuvat minuun. Tässä näytelmässä halusin referenssien määrän ja laadun kertovan vahvasti omasta elokuvainnostani ja tyylimieltyksistäni. Näytelmässä on jopa kohtaus, jossa referenssien tekemisestä tuli, ei vain metavitsi, mutta myös juonellinen väline.

4.3.2 Animenörtti (vitun weeb)

Olen jo nuoruudesta alkaen katsonut paljon animea ja lukenut mangaa, eli japanilaista animaatiota ja sarjakuvia. Joten näytelmässä on useita viitteitä myös näihin. (Esim. Naruto, Jojo's Bizzare Adventure ja Cowboy Bebop) Rakensin nämä viittaukset olettaen, että valtaosa yleisöstä ei tule niitä ymmärtämään, mutta halusin kuvata itseni paitsi myös nörttinä, niin nörttinä suhteessa länsimaalaiseen sekä japanilaiseen TV- ja elokuvatuotantoon.

Tämän median kulutukseen kuuluu edelleen tietty stigma, joka on tosin alkanut sulamaan pois animen muuttuessa koko ajan enemmän mainstreamimmaksi. Tämä stigma on absurdiudessaan huvittava ja samaan aikaan tavallaan perusteltavissa. Animenörttiys on jopa oma vitsinsä internetissä, jossa jopa animenörtit, eli weebit, ovat niin vihattavia nörttejä, että he itsekin "vihaavat" kaltaisiaan, juuri koska he ovat weebejä.

Kuva 9. Internetmeemi weebeistä.

4.3.3 Musanörtti

Kuuntelen jatkuvasti paljon musiikkia. Käytännössä aina kun poistun kotoani, ovat kuulokkeet korvillani. Olen aina pyrkinyt sijoittamaan laatukuulokkeisiin, jotka takaavat mahdollisimman hyvän äänenlaadun ja kuuntelukokemuksen. Tätäkin tekstiä kirjoittaessani, niin kuin aina kumpaakin sooloesitystä kirjoittaessanikin, soi taustalla jokin musiikki, joka auttaa minua keskittymään. Soolojani kirjoittaessa kuuntelin yleensä tunnelmaltaan kirjoitettavaan kohtaukseen sopivaa musiikkia, joka auttoi flow-tilan ylläpitämiseen.

Musiikin ollessa minulle merkittävä osa joka päivästä elämästäni, ja inspiraation lähde, halusin käyttää kummassakin soolossani paljon musiikkia. Kappaleiden valinta oli minulle tärkeä prosessi, jonka pidin täysin omissa hyppysissäni. Musiikin piti olla temaattisesti sopivaa, mutta myös sellaista, josta itse pidän, joka on minulle tärkeää, hauskaa tai muuten merkittävää.

Jokaisen näytelmän musiikkivalinnat antavat oman ilmeensä näytelmälle. Tämä äänimaailma muodostaa oman tasonsa ja kertoo, millaisessa maailmassa ollaan. Siksi tietty yhteneväisyys kappaleiden välillä on tärkeää. Jos se ei ole kohdallaan, alkaa yleisö miettimään, miksi tämä näytelmän maailma kuulostaa yhtäkkiä aivan erilaiselta ja mitä se tarkoittaa. Tietysti tätä voi käyttää tarkoituksenmukaisena tehokeinonakin.

Oma näytelmäni antoi paljon vapauksia musiikkivalinnoissa, koska näytelmässä on semi-irrationaalisia episodeja, jotka eroavat muutenkin tyyliltään. Taiteellisessa opinnäytetyössäni käytettiin ajoittain tunnistettavaa elokuvamusiikkia, joka tukee kuvaa minusta leffanörttinä, ja muissa kappaleissa oli yleisesti yhteistä enemmän tai vähemmän elektroninen soundi ja useassa emotionaalissävyytteiset lyriikat. Vaikka suurin osa ei ehkä ollut ns. mainstream-popkulttuurimusiikkia, osan tiesin/oletin olevan useille katsojille tunnistettavia.

Oleellista oli myös miettiä, mitä lukuohjeita jokainen kappale yleisölle antaa. On väistämätöntä, että yleisön jäsenet tekevät omia assosiaatioitaan kuulemastaan musiikista. Osa on tuttua elokuvista, osa on katsojan omaa lempigenreä ja osaan liittyy jokin omakohtainen kokemus, johon katsojan mieli lavallisen tilanteen assosioi. Jos soitat esityksessä kappaleen, joka on sinulle merkityksellinen ja haluat käyttää sitä vaikkapa lisäämään kohtauksen herkkyyden emotionaalista impaktia, saattaa katsoja ruveta kikattelemaan, koska muistelee sitä hetkeä, kun hän kolme vuotta sitten vappuna oksensi naapurin ruusupuskaan yrittäessään laulaa tätä kyseistä laulua liian kovaäänisesti. Näytelmän ja katsojan välille syntyy näin dissonanssia.

Pyrin olemaan mahdollisen tietoinen tästä yleisön sisällä elävästä efektistä. Oma ratkaisuni oli, että näytelmä on erittäin tietoinen musiikkiensa potentiaalisista assosiaatioista ja nojautui niiden suuntaan. Kaikki kappaleet olivat enemmän tai vähemmän tunnistettavia ja se, mitä lavalla tapahtui, sisälsi yleensä viitteen kappaleen tunnistettavuuteen ja/tai alkuperäiseen kontekstiin. Esimerkiksi **Hyvät, Pahat ja Rumat** -klassikkowesternelokuvasta tuttu Ennio Morricone **The Ecstasy Of Gold**in soidessa, yrittää Protagonisti-Aksu käyttää sitä, samalla kun heiluu lavalla sormipistoolinsa kanssa, luodakseen tilanteeseen musiikin kautta samanlaisen jännitteellisen nostatuksen, joka johtaisi aseella ampumiseen. Aivan kuten elokuvassakin. Uskon, että myös se, että näytelmä subtekstuaalisesti ilmaisi käytettävän musiikin oleva itsetietoinen ratkaisu kertoa jotain minusta ja omista assosiaatioistani kyseiseen kappaleeseen.

4.4 Aksu, miehisistä miehistä miehisin miesten mies

Olen jo avannut He-Man-Aksun symboliikkaa suhteessa omaan maskuliinisuuteeni, mutta näytelmässä on myös muuta parodiaa omasta miehisyydestäni. Nämä eivät ole niinkään linkittyneet mihinkään tiettyyn Aksuun, vaan kyse on ehkä enemmänkin näytelmän läpi kulkevasta vitsistä, johon viitataan aika-ajoin.

Useilla näytelmän Aksuilla on hetkiä, kun he yrittävät pullistaa rintaansa ja näyttää miehekkäältä tai muuten viehättävältä, mutta nämä yritykset kaatuvat aina nenälleen. Tämän yrityksen jälkeen nähdään yleensä Aksu, joka lyyhistyy ruipelomaiseksi, huonoryhtiseksi ja fyysisesti hyvin ei-uhkaavaksi.

Aksuille on myös yleistä alistua vahvempien tahtoon. Alistuminen toistuu lähes kaikissa näytelmän Aksuissa. Monet Aksut myös päästävät ajoittain epämaskuliiniseksi tulkattavia ääniä ja tekevät epämaskuliinisia eleitä. Esimerkiksi Äänittäjä-Aksu, saadessaan iskuja kasvoilleen Deus-Aksulta, päästää joka iskulla ilmoille hyvin kimakan ja sääliittävän vinkaisun. Tästä voi

päätellä, ettei Aksu ole välttämättä mikään alfaurosten kuningas. Tuskin edes varakreivi.

4.5 Aksu, itseironinen pelleilijä

Melkeinpä jokainen näytelmän vitsi on enemmän kuin vain kyseinen vitsi itsessään. Niihin liittyy metatason vitsi, jossa katsoja voi miettiä miksi Aksu on valinnut näytelmänsä tämän tyylistä huumoria ja miksi hän on kirjoittanut tällaisia vitsejä.

Esimerkkinä voimme käyttää jatkuvaa pierugägiä, joka kulkee näytelmän läpi, mutta jonka pääpaino on näytelmän alussa. Gägi on hyvin yksinkertainen, jossa Aksu välillä pinnistää pahan kuuloisia pieruja reagoiden ilman häpeää tai reagoimatta ollenkaan. Yleensä pierun setuppina, eli pohjustuksena, toimi pohdinta siitä, ettei kyseinen näytelmä voi olla pelkkää typerää huumoria. Kun näytelmä vastaa tähän kysymykseen, mahdollisesti huumorista typerimmällä, nousee käsikirjoituksen itsetietoisuus esiin. Se kertoo, ettei näytelmä ota itseään liian vakavasti. Näytelmän maailmassa vitsi on, että Aksu pieraisi, mutta metavitsi on, että teatterintekijänä Aksu päätti sitten sisällyttää tähän esitykseensä ei vain yhden, vaan useita pieruvitsejä.

Koska yksi soolojeni tärkeimpiä teemoja oli itselleni nauraminen ja se, että huumori on minun kustannuksellani, halusin kirjoittaa näytelmään typeriä vitsejä, joista jotkut ovat jo ylikäytettyjä ja kliseemäisiä, ja joille Protagonisti-Aksu, rikkoen hieman rooliaan, saattaa nauraa jopa yleisöä enemmän. Vitsi saattoi siis olla, ei vitsi itsessään, vaan (Protagonisti-)Aksun reaktio omiin vitseihinsä. Huumorintajuni on naurettava, siksi sille kuuluu nauraa.

Kirjoittaessani kumpaakin sooloa, pidin nyrkkisääntönä, että jos kohtauksen/vitsin komedia huvittaa minua, se on oikeanlainen ja tarpeeksi hyvä. Koukku ei itselleni välttämättä ollut siis vitsi itsessään, vaan se että valitsin kirjoittaa näytelmäni oudon, lapsellisen ja/tai typerän vitsin ja yleisö

joutuu hämmentyneenä sitä katsomaan ja kummastelemaan. ”Aksu, miksi? Miksi?” Minulle joskus hauskin reaktio vitsaillessani on toisen ihmisen hämmennys.

4.6 Aksu, metakikkailija

Iso osa kummankin sooloni huumorista on metahuumoria, ja kumpikin, vaikka narratiivi oli jotain muuta, kertoo myös kyseisen näytelmän kirjoittamisesta. Ne ovat tavallaan kronikoita näytelmän kirjoittamisesta kyseisen näytelmän hahmojen perspektiivistä. Tähän metakikkailuun liittyy olennaisesti myös monomyytinarratiivin rakenteen pilkkominen ja tarkastelu kyseisen narratiivikaavan sisältäpäin.

Mitä metampi, sitä fetampi! ...ja feta on salee just jees.
– Akseli Sveholm, 2021

Olen aina pitänyt teosten itsetietoisuudesta. Yhdysvaltalainen käsikirjoittaja, tuottaja ja näyttelijä Dan Harmon on hyvä esimerkki tähän tyylin kirjoittavasta käsikirjoittajasta. Henkilökohtaisesti pidän kovasti hänen tyylistään ja tuotoksistaan. (Mm. **Community** ja **Rick and Morty**) Hänen hahmonsensa usein kommentoivat tarinoittensa struktuureita, niiden kaavamaisuuksia ja mahdollisia ennalta arvattavuuksia.

Kummassakin soolossani oli muutama vitsi tai referenssi, joita ei ollu tarkoitettu yleisesti ymmärrettäväksi, paitsi tietylle ihmiselle tai tietylle pienelle ryhmälle. Yritin rakentaa näitä vitsejä myös yleisesti toimiviksi, mutta vitsin varsinainen konteksti/idea aukeaa vain näille tietyille ihmisille. Minua itseäni huvitti myös ihan jo se metavitsi, että ylipäättään laitan näytelmäni tällaisia ”piilotettuja vitsejä”. Kaikki eivät muutenkaan näytelmäni kaikkia referenssejä ja vitsejä tule ymmärtämään, joten halusin viedä tätä aspektia pidemmälle näiden spesifeihin ihmisiin kohdistuvien salaisten silmäniskujen kautta. Tämä on tietysti jälleen sellaista huumoria, joka ei kirjoitettu yleisöä varten vaan täysin itselleni. Onhan

se rajattoman hauskaa, kun katsomossa ystävä yhtäkkiä naurahtaa kohdassa, jossa muu yleisö on hiljaa.

Loppujen lopuksi teatteritaide on hetkellistä ja tämä näytelmä tapahtui hyvin rajatusti koulun kontekstissa, esityksiä oli vain muutama ja ne olivat nopeasti ohi. Miksei siis vähän vitsailla oman juttunsa kanssa, tehden siitä itselleen mahdollisimman hauskaa? Eihän näytelmän tekemistä, saatikka itseään, kuulu mielestäni ottaa niin tosissaan.

4.7 Aksu, teatteritaitelija

Halusin myös ottaa hyödyntää teatteria formaattina mahdollisimman hyvin. Mietin, mitä tämä formaatti antaa ja mitkä ovat sen vahvuudet. Teatteri tarjoaa välitöntä kontaktia hahmojen/näyttelijöiden ja yleisön välille, siksi Protagonisti-Aksu näytetään usein paljaana niin, että hän tiedostaa olevansa yleisön katseiden alla. Se tekee siitä haavoittuvaisempaa ja henkilökohtaisempaa, kun kaikki olemme tiedostetusti samassa tilassa ja maailmassa. Yleisön kommentointi, leikkimielinen kiusaaminen ja heidän mukaansa ottaminen tarinan tapahtumiin ovat myös paljon toimivampia, kun näyttelijänä läsnäoloni on välitöntä.

Teatteri tarjoaa myös erilaisia tapoja kuvata tapahtumia ja ajatuksia. Esim. nukketeatteri, laulu, tanssi ja lausunta. Väitän, että metatasojen rikkominen käyttämälläni tavalla on myös paljon tehokkaampaa teatterissa. Esimerkiksi elokuvassa, jos hahmot keskeyttäisivät esittämänsä tarinan, ja näyttäytyisivät hahmojensa näyttelijöinä, ei voi rakentaa samanlaista tilannetta siitä, onko tämä osa esitystä vai ei, koska tarinan katsojana näet kaiken silti etukäteen nauhoitetun videokuvan kautta. Katsojana tiedät, että kaikki näkemäsi on osa kuvattua, editoitua ja tarkoin valikoitua materiaalia. Teatterissa, jos esitys jostain syystä katkeaa, näyttelijät ovat edelleen fyysisesti läsnä edessäsi. Vain live-esiintymisessä voi rikkoa näitä rajoja ja luoda valheellisia illuusioita siitä, mikä on totta ja mikä ei, mikä kuuluu esitykseen ja mikä ei.

4.8 Aksu, teatterin tekijä

Taiteellisessa opinnäytetyössäni olin itse sekä käsikirjoittaja, ohjaaja, näyttelijä, puvustaja ja ensisijainen äänisuunnittelija. Ohjaajana annoin panokseni myös lavastukseen ja valosuunniteluun. Kaikkien näiden näytelmän osa-alueiden on tietysti aina tarkoitus tukea näytelmän tarinan teemoja ja aihetta, mutta koska lusikkani oli tämän näytelmän jokaisen osa-alueen sopassa, niiden toteutuksissa ja valinnoissa on myös selkeästi osa minua.

Se, että ylipäättään olin näytelmän tekijänä niin kokonaisvaltaisesti näytelmän kaikissa rakenteissa kiinni, varmasti kertoo minusta jotain. Vaikka näin iso vastuualue tuo mukanaan isommat paineet ja enemmän stressattavaa, koin sen myös vapauttavaksi ja aika ajoin helpottavaksi. Sain tehdä käytännössä kaiken niin kuin halusinkin. Tarkoitukseni ei ole vähätellä mukana ollutta työryhmää. Ei missään nimessä, koska ilman heitä näytelmää olisi ollut täysin mahdoton tehdä. Klisee sanonta, mutta täysin totta. Halusin vain osallistua kaikkeen, niin paljon kuin osaamisellani oli hyödyllistä, tai todennäköisesti vähän enemmänkin.

Tekemällä itse näin suuren osan työstä, minun ei tarvinnut stressata työryhmäläisten etsimisestä, vaan pystyin keskittymään enemmän ideointiin ja harjoitteluun. Tuskin on pragmaattisin asenne teatterin tekemiseen, koska hyvä ohjaaja osaa myös delegoida. Tosin tämän näytelmän kontekstissa esimerkiksi musiikki ja sen editointi olivat elementtejä, jotka minun oli pakko hoitaa itse.

Tätä tekstiä kirjoittaessa mietin nyt, että maalautuuko tässä nyt kuva minusta täysin kontrollifriikkinä. Se voi olla, mutta itse en sen usko olevan täysin oikea kuva. Sanoisin, että tämä on enemmänkin kuva minusta ihmisenä, jolle on vaikea pyytää apua, kun sitä tarvitsee.

Mutta kun tähdet osuvat kohdilleen ja motivaatiomyllly jyllää inspiraation voimalla eteenpäin, kuva on myös ihmisestä, joka nauttii suunnattomasti teatterin tekemisestä, sillä leikkimisestä, muiden naurattamisesta, hämmentämisestä ja tunteiden koskettamisesta. Kuva ihmisestä, joka on nyt tiedostanut syvän kaipuunsa tulla nähdyksi, hyväksytyksi, ymmärretyksi ja rakastetuksi. Se on haavoittuvainen idiootti, jolla on taipumuksia syvään melankoliaan ja joka on nyt löytänyt keinon käsitellä ja tuoda esille näitä sisäisiä tunteita ja konfliktejaan. Kenties se on minä?

5 Akseli Sveholm melkein esitti: Poistettuja omakuvia

Näytelmän kirjoitusprosessin aikana oli useita kohtauksia, jotka prosessin aikana muuttuivat erilaisiksi ja kohtauksia, jotka lopulta karsiutuivat näytelmästä kokonaan pois. Myös valinta jättää esityksestä jotain pois on merkittävä valinta, koska se kertoo minusta näytelmäkirjailijana ja esiintyjänä. Nämä valinnat kertovat mitä en halunnut sittenkään näyttää itsestäni yleisölle, tai mitä en saanut käytännön syistä näytettyä, tai mitä kuvauksia ja ajatuksia itsestäni olisin mahdollisesti halunnut viedä eteenpäin. Käydään siis vielä hieman läpi, mitä olisi voinut olla.

5.1 Vaihtoehtoinen skenografia

Näytelmän skenografiaa suunnitellessa pohdin erilaisia vaihtoehtoja. Halusin pitää lavastuksen suhteellisen minimalistisena ja sen piti visuaalisesti sekä temaattisesti sopia näytelmän kaikkiin narratiivitasoihin.

Ensimmäisessä narratiivitasossa lavastus on osa Protagonisti-Aksun valmistamaa fiktiivistä oppinäytetyötä. Toisessa narratiivitasossa se on osa Protagonisti-Aksun pään sisäistä maailmaa ja kolmannessa tasossa sen pitää olla taustalla varastamatta fokusta, jotta näyttelijäntyö ja hahmojen välinen draama pääsevät keskiöön. Lisäksi piti ottaa huomioon käytännöllisyys: mikä on mahdollista käytössä olevilla resursseilla.

Mieltäni oli kutkutellut idea, että lavalla olisi jokin elementti, joka on ensisijaisesti osa ensimmäisen narratiivitason esitystä, jota Aksu yrittää esittää, mutta kohtaukseen, jossa sitä käytettäisiin, ei ikinä päästä. Katsoja pohtisi, miksi tuo lavastuselementti on tuolla ja miksi sen tekemiseen on nähty niin paljon vaivaa, jos sitä ei koskaan käytetä. Käytännössä kyseessä on siis metavitsi käänteisestä Tšehovin aseesta ja lavastajan turhasta vaivasta, jonka turhauttavasti ei anneta kantaa hedelmää. Tarkoitus olisi siis luoda yleisön ja lavastuksen välille jännitettä ja odotusta sen käytöstä, kunnes näytelmän

loputtua ärsytystä siitä, ettei jännitettä ikinä lunastettu. Siksi elementin pitäisi näyttää siltä, että sen tekemiseen on nähty paljon vaivaa.

Hahmotelmina mielessäni oli muun muassa isoja kuutioelementtejä, joiden jokaisella sivulla on kuvia kasvoistani tai sarja itseni kokoisia pahvi-Aksuja, jotka pilkottavat lavasteista, mutta joita ei ikinä huomioida. Nämä olisivat ensimmäisessä narratiivitasossa lupauksia tulevasta, joita ei koskaan lunasteta, ja toisessa tasossa ne kuvastaisivat Aksun narsistista mielenmaisemaa. Kolmannella tasolla ne pitäisi joko piilottaa väliajalla tai niistä pitäisi muuten päästä eroon, jotta ne eivät enää varastaisi fokusta, ja lavakuvallisesti Protagonisti-Aksu on tyhjällä ja värittömällä näyttämöllä yksinäisempi. Näistä ideoista luovuin, koska ne olisivat ehkä olleet liian häiritseviä ja käytännössä haasteellisia toteuttaa.

Päässäni eli myös ajatus jatkuvasti esillä olevasta esineestä, jolla Protagonisti-Aksun olisi oletettavasti helppo ratkaista ongelmansa, mutta hän ei joko koskaan käytä sitä, tai kun käyttää, se ei toimikkaan. Konsepti vaatisi kiusoittelua sen käytöstä: useamman kerran näyttäisi siltä, että nyt Protagonisti-Aksu on tunnustamassa esineen läsnäolon ja käyttämässä sitä, esim. kulkemalla sitä kohti, mutta kääntyy viime hetkellä toiseen suuntaan. Tämä idea yleisöä kiusoittlevasta ja lopulta antiklimaattisesta Tšehovin aseesta jäi näytelmään Protagonisti-Aksun sormipyssyn muodossa.

5.2 Suoraviivaisempi katharsis

Varhaisemmassa versiossa käsikirjoitusta oli versio näytelmän katharsiksesta, joka on muuten käytännössä samanlainen kuin valmiin näytelmän antiklimaattinen valekatharsis, mutta Protagonisti-Aksu lopulta ampuu sormipyssyllä Äänen käyttämät valot rikki, kunnes hän lopulta päätyi Protagonisti-Aksun kädessä olevaan pieneen valoon. Protagonisti-Aksu ei siis tässä versiossa hyväksynyt Ääntä, vaan voitti hänet ja käytännössä pääsi lopussa hänestä eroon. Tähän kuului tietysti se, ettei Deus-Aksu ollut kertonut Protagonisti-Aksulle, että hän voi vain joko voittaa Äänen tai ymmärtää

tarkoituksen. Tässä versiossa näytelmän lopullinen tarkoitus siis todella oli Äänen voittaminen ja Protagonisti-Aksun voimaantuminen sen kautta.

Vertaispalautteen kautta päädyin lopputulokseen, että tämä katharsis on hieman väkinäinen ja yksinkertainen. Opressiivista valtaa vastaan nouseminen, sekä itsevarmuuden ja itseensä uskomisen löytyminen, ovat tietty kiehtovia teemoja, mutta protagonistin voitto tällaisella, käytännössä välivaltaisella keinolla, tuntui lopulta vähän lapselliselta ja liian helpolta. Eikä temaattisesti liity Protagonisti-Aksun introspektiivisuuteen, vaan ampuminen on ulkopuolinen voima ja toimisi näytelmässä lähinnä Protagonisti-Aksun oveluutena tajuta käyttää narratiivista metakonseptia Ääntä vastaan. Konsepti ei ole ilman symboliikkaa, mutta lopullisen näytelmän katharsis on mielestäni symbolistisesti vahvempi ja puhuttavampi.

Kohtausta kirjoittaessani pohdin Protagonisti-Aksun suhtautumista Ääneen ja omaa suhtautumistani siihen mitä Ääni minussa edustaa. Näiden pohdintojen kautta, sekä vertaispalautteen neuvoilla, ymmärsin, että Aksun pitää lopulta hyväksyä Ääni, koska siitä ei ole koskaan täysin eroon pääsemistä. Tämä vaati myös, että minun piti todella ymmärtää, mikä Ääni todella on, jotta voin ymmärtää mitä hän haluaa ja miksi hän on. Tämän ymmärrettyäni minulle selvensi miten kohtauksen ja loppunäytelmän tulee kulkea.

Vanhasta versiosta jäi elämään Aksun jääräpäinen luulo, että Deus-Aksun sanoista huolimatta, Äänen voittamisen täytyy kuitenkin olla kaiken tarkoitus. Jätin näytelmään myös aiemmat subtekstuaaliset ja viitteelliset lukuohjeet, jotka viittasivat tähän vanhaan lopputulokseen. Toiveena oli johtaa yleisöä harhaan, saada kaikki uskomaan, että nyt se katharsis tulee, mutta yllättää heidät ja viedäkin näytelmän loppu suuntaan, jota he eivät odottaneet.

5.3 Suhde perheeseen

Varhaisemmassa käsikirjoitusversiossa oli pitkään myös kohtausta, joka käsitteli suhdetta perheeseen, erityisesti teatterintekemisen kautta. Se liittyi ideaan, jossa toisen narratiivitason aikana siirryttäisiin tutkituilla aihealueilla

käsittelmään, kuka olen suhteessa muihin. "Muiden" muuttuessa kohtaus kohtaukselta kohti pienempiä konteksteja. Kunnes lopussa käsiteltäisiin, kuka olen suhteessa itseeni. Keskellä sijaitsi siis kohtaus, jossa Aksu käsittelee, kuka hän on suhteessa perheeseensä.

Minun perheeni on siinä mielessä eriskummallinen, että kaikki ovat näyttelijöitä, siskojen poikaystäviä myöten, ja kaikki ovat käyneet nimenomaan Teatterikorkeakoulun. Vanhempieni ammattivalinta on varmasti vaikuttanut omaani ja teatteri sekä kulttuuri ovat aina olleet merkittävä osa perheemme elämää. Koska itse en ikinä päässyt samaan kouluun kuin muut perheenjäsenet, enkä valmistu näyttelijäksi, elää sisälläni alemmuuskompleksi suhteessa näihin rakastamiini ihmisiin.

Kohtauksessa on tapahtumasarja, jossa Protagonisti-Aksu joutuu kohtaamaan piilotettuja pelkojaan, joihin Ääni pääsee voimistuessaan käsiksi. Näissä pelkokuvissa Aksu olisi sosiaalisissa tilanteissa, jotka kääntyivät täysin absurdeiksi ja koomisen epärealistisiksi tilanteiksi. Esim. kantaessaan vessapaperipakettia kaupasta kotiin, Aksu kohtaa lauman ilkeitä "jäbiä", jotka pilkkaavat häntä siitä, että hän kantaa vessapaperiapakettia ja saavat hänet nolostumaan siitä. "Tää jäbä käy vittu jotain paskalla, ja pyyhkii viel perseensä! Nauretaan kaikki sille!". Viimeisenä tulisi viimeinen pelkokuva, jossa Aksu olisi vanhempiensa puhuttelussa.

Kun Aksu siis tässä kohtauksessa kohtaa vanhempansa, he sanovat kaiken, mitä hän pelkää vanhemmiltaan kuulevan, Aksun itsensä vain hiljaa kuunnellessa. Sanottavat asiat liikkuvat koomisemmasta julmempaan. Ensin he ovat hyvin pettyneitä Aksun asunnon siivottomuuteen ja hänen rakkauselämänsä elottomuuteen, sitten huonoihin elämönhallintakykyihin ja maksamattomiin laskuihin, sitten Aksun kykyihin näyttelijänä ja lopuksi he ovat pettyneitä Aksuun ihmisenä ja ilmaisevat hänen olevan heille pelkkä taakka ja häpeän aihe, jonka tulisi jättää heidät rauhaan. Vanhemmat myös puhuivat aluksi absurdin poeettisesti ja viitaten jatkuvasti antiikin Kreikan taruihin ja mytologiaan. Ovathan he sentään näyttelijöitä ja teatterin juuret sijoittuvat nimenomaan antiikin Kreikkaan.

Koska olisin itse ääninäytellyt kummatkin vanhemmat, heidän äänensä olisivat olleet vahvan karikatyyriset. Loppua kohti, heidän muuttuessaan sanoissaan julmemmiksi ja kylmemmiksi, heidän puheenpartensa muuttuu normaalimmaksi, lopulta puhekieleksi ja puheääni omaksi äänekseni, koska nämä pelkokuvat ovat kuitenkin itseni aiheuttamia, eivät vanhempieni. Aksu itse pelottelee itseään, vaikkei sitä tajuaisi.

Pidin tästä draamasta ja paljastavuudesta, jota kohtaus piti sisällään. Se leikkasi itselleni miellyttävän yllättävästi keskelle komediaa haavoittuvaisuudella ja aitoudellaan. Kohtauksen käytännön toteuttaminen olisi todennäköisesti onnistunut, mutta olin huolissani siitä näyttääkö kohtaus vanhempani julmina tai onko kohtaus liian julma heille. Tosin lopullinen päätös kohtauksen poistamisesta tuli dramaturgisiin perusteisiin. En löytänyt näytelmästä sille sopivaa kohtaa ja toinen näytös tuntui paisuvan jo liian isoksi, joten tämä, ja koko piilotettujen pelkojen konsepti, jäi näytelmästä pois.

5.4 Suhde romanttiseen rakkauteen

Edellä mainitun version aikoihin, käsikirjoituksessa pyöri myös idea kohtauksesta, joka käsittelee, kuka minä olen suhteessa romanttiseen rakkauteen. Siinä puhuttiin sen saamisesta, sen pelottavuudesta sekä yksinäisyydestä.

Tästä ideasta ei ikinä muodostunut yhtä valmista kohtausta. Idean alkuja oli useita, mutta yksikään ei kypsynyt valmiiksi. Kohtaus olisi todennäköisesti ollut musiikilla säestetty koreografinen paketti, jossa Aksu olisi yrittänyt yksinäisyytensä keskellä löytää seuraa seuranhakusovelluksesta. (Lue: Tinderistä) Kohtauksessa olisi ollut miimistä masturbaatiota ja lopulta potentiaalisen treffikumppanin löytyessä, Aksu olisi mokannut tilanteen yrittämällä esittää viestittelyissään, jotain mitä ei ole.

Kuten sanottu, idea ei ikinä muodostunut valmiiksi. Olemassa olevassa hahmotelmassa oli lähinnä koomisia biittejä, joista konseptitasolla pidin, mutta siitä uupui hetki, jolloin olisi näkynyt Aksusta jotain aitoa ja luulen, että sitä se

kohtaus olisi tarvinnut. Tämän kohtauksen, ja muiden sen tyylisten, pitää pystyä tasapainottelemaan tarkasti komedian ja draaman välillä. Se ei voi olla pelkkää hölmöilyä, mutta kohtauksen aiheessa on riksi mennä draaman ja paljastavuuden kanssa liian pitkälle, jolloin se muuttuu falskiksi ja yleisön sympatian hakuisuus muuttuu kiusalliseksi ruinaukseksi. ”Pliis katsokaa kaikki mua, kun mulla on nyt niin hirveän vaikeaa! Sanokaa mulle, että te pidätte musta, pliis!”

5.5 Muita näyttelijöitä

Varhaisessa ideointivaiheessa leikittelin ajatuksella, että näytelmässä olisi ollut myös toinen näyttelijä. Hän olisi näytellyt kyrpiintynyttä lavamestaria, näyttämömiestä, roudaria tms. Tämä hahmo olisi aina välillä pilkahtanut lavasteista kommentoimaan näytelmää tökkien sen logiikkaan reikiä, pilkatien ideoiden tasoa ja näyttelijäntyötäni. Hän olisi myös tullut huomauttamaan, kun näytelmä muistutti liikaa ensimmäistä sooloa, syyttäen Protagonisti-Aksua saman näytelmän tekemisestä kaksi kertaa. Hahmon konsepti on siis käytännössä olla näytelmälle metatason kommentaattori ja hänen dramaturginen tarkoituksensa on lyödä kapuloita Protagonisti-Aksun rattaisiin, pakottaen tämän uusiin ratkaisuihin.

Haaveilin myös ideasta, jossa aivan näytelmän lopussa on musikaalinen loppunumero, jota varten koko esityksen ajan lavasteissa on ollut piilossa tanssiryhmä, joka tässä kohtaa pamahtaa lavalle. Tanssiryhmän läsnäololle ei anneta näytelmän aikana mitään viitteitä, jotta yleisö elää uskosta esityksen olevan, loppuun asti, täysin sooloesitys. Tämän idean kanssa näytelmässä ei olisi myöskään voinut olla, itseni ja tanssiryhmän lisäksi, muita näyttelijöitä, jotta ryhmän paljastus olisi yllättävämpi.

Tästä ideasta luovuin enimmäkseen käytännön syistä. Idea olisi ollut vaikea toteuttaa, koska miten saisin piilotettua ryhmän lavasteisiin, niin ettei kukaan heitä huomaisi, ja heitä varten olisi pitänyt hankkia koreografi suunnittelemaan tanssin eikä minusta olisi siihen ollut. Yllätyksen takaamiseksi en olisi voinut

myöskään laittaa tanssiryhmää markkinointimateriaaliin tai heidän nimiään käsiohjelmaan eikä tämä olisi ollut reilua heitä kohtaan. Tuntui tietty myös kohtuuttomalta pyytää joukkoa ihmisiä saapumaan niin hyvissä ajoin ennen yleisöä paikalle, ettei kukaan näe heitä etukäteen. Tämä kaikki vain, jotta he voivat istua lavasteiden takan, hiljaa pimeydessä, kaksi tuntia ennen kuin pääsevät tekemään parin minuutin koreografian.

Idea muista näyttelijöistä tai esiintyjistä kaatui osittain myös näytelmän temaattisiin lukuohjeisiin. Se, että olen koko ajan yksin lavalla, pelaa näytelmän teemoihin, mutta jos näytelmässä olisi muita ihmisiä, heidän läsnäolonsa todennäköisesti rikkoisi Protagonisti-Aksun, näytelmän aikana rakentavaa, introspektiivista kuplaa, joka mahdollistaa ja pakottaa hänet kohtaamaan itsensä asettamalla itsensä paljaaksi.

Lisäksi en ole vielä juurikaan ohjannut muita kuin itseäni, joten vieraileva näyttelijä olisi ollut taas yksi uusi työalue projektissa, josta eivät työalueet ja -tehtävät olleet loppumassa. Ehkä vähän paradoksaalisesti, päätin siis tehdä kaiken yksin, jotta homma olisi yksinkertaisempaa.

6 Loppupohdinnat

6.1 Mitä tämä tarkoittaa minulle?

Noh... Hyvä kysymys. Mitä **Akseli Sveholm esittää** esittää, kun Akseli Sveholm sitä esittää? Mistä taiteellisessa opinnäytetyössäni lopulta on kyse?

Näytelmän narratiivi seuraa Protagonisti-Aksua, joka yrittää esittää näytelmäänsä ja löytää teoilleen, maailmalleen ja itselleen tarkoitusta. Metanarratiivi taas on kertomus näytelmän kirjoitusprosessista, jonka sisällä yritän keksiä, mitä näytelmäni on tarkoitus käsitellä. Mistä sitä paljon puhuttua tarkoitusta voi oikein etsiä, mistä se löytyy? Yhteiskunnasta, ammatista, työstä, Jumalasta, vai onko sitä edes olemassa? Vastaus, jos se on olemassa, pakenee määrittämistään. Mutta nämä ovat näytelmän teemoja ja narratiiveja, ne ovat työkaluja, joilla näyttää jotain. Mutta mitä?

Minulle näytelmäni ei ole tarkoituksen etsimistä. Näytelmän teko ei ollut keino yrittää määrittää omaa tarkoitustani. Näytelmäni on tarkoitus mahdollistaa itselleni kahden, vaikean kysymyksen käsittely.

6.1.1 Kuinka ymmärtää itseäni?

Näytelmässä on myös piilotettu metaforallinen metanarratiivi, josta en oletanut välttämättä avautuvan kaikille katsojille, vaikka sen teemat tulisivatkin selväksi. Tähän metaforaan ei suoraan viitata, mutta sen logiikka kulkee näytelmän läpi. Näytelmäni on metafora terapialle.

Näytelmässä joudun kohtaamaan omat suurimmat ongelmani (Äänen) oman mieleni sisällä, mutten aluksi ymmärrä, mikä se on tai mistä siinä on kyse. Käyn läpi erilaisia vaihtoehtoisia syitä ja merkityksiä ongelmilleni kuorien samalla kerroksia kohti syvempää sisäistä totuutta itsestäni.

Pikkuhiljaa sulkiessani pois eri vaihtoehtoja pääsen lähemmäs aidompaa minääni. Näytelmän kolmen meta-/narratiivitason vaihdokset vievät Protagonisti-Aksulta syitä näytellä, eli esittää. Hän näyttäytyy koko ajan aidompana kerrosten alta. Tämä näkyy, paitsi dramaturgiassa, myös näyttelijäntyön muuttumisessa naturalistisemmaksi ja puvustuksen vähemmän peittäväksi. Ylinäyttelemine ja Protagonisti-Aksun esiintyminen aiempien narratiivitasojen Protagonisti-Aksuina kuvaavat psykologisia defensessejä, joita hän joutuu pudottamaan matkan aikana, jotta voi lopulta kohdata itsensä ja ongelmansa itsensä ilman pelleilyä, aidosti ja raakana.

Protagonisti-Aksu sanoo näytelmän aikana useaan otteeseen, että luuli sen tarkoituksen olevan Äänen erottaminen itsestään, Äänen nimeäminen, käsittäminen ja lopuksi tuhoaminen. Nämä vaiheet kuvaavat sekä terapeutista prosessia että näytelmän dramaturgista prosessia. Protagonisti-Aksu tekee logiikassaan saman virheen, jonka olen itse terapiassa tehnyt, kun hän luulee, että lopussa on tarkoitus päästä Äänestä eroon, jonka jälkeen elämä vihdoinkin helpottuisi.

Niin kuin itse olen oppinut ymmärtämään, oppii Protagonisti-Aksukin, että negatiiviset ajatukset ja kokemukset ovat osa ihmisen elämää ja tulee hyväksyä osana itseään. Nekin ohjaavat ja neuvovat meitä omalla tavallaan. Tämä johtaa tasapainoisempaan elämään itsensä kanssa. Näytelmän lopussa Protagonisti-Aksu luulee olevansa valmis koulun suhteen, kunnes muistaa, että vielä onkin opinnäytetyön kirjallinen osio tekemättä. Tämä implikoi koko rumban alkavan taas alusta, sillä itsensä kanssa eläminen ei ole kerralla korjattu asia, vaan se on syklinen ja vaatii jatkuvaa työtä.

6.1.2 Kuka on Akseli Sveholm?

Tiesin heti alussa, että näytelmäni tulee käsittelemään minua ja täten jakaa minusta asioita; ajatuksiani ja ominaisuuksiani. En silti lähtenyt tietoisesti luomaan näin kattavaa omakuvaa näytelmää kirjoittaessani tai harjoitellessani, mutta jälkikäteen huomasin, että sellainen se on.

Kaikki omakuvat yhdessä luovat kokonaiskuvan itsestäni. Tuntuu narsistiselta ja egoistiselta ruveta tässä itse sanomaan, mikä tämä kaiken yhdistävä omakuva sitten on. Onhan jo tarpeeksi narsistista kirjoittaa näytelmä itsestään, ja sitten vielä kirjallinen essee siitä, kuinka kirjoitin näytelmän itsestäni. Silti sen verran voin ehkä todeta, että kaikki nämä Aksut yhdessä kertovat kompleksisesta ihmisestä. Ihmisestä, jossa on paljon sisäisiä ristiriitoja ja epävarmuuksia, mutta joka silti yrittää pärjätä, vaikkei aina onnistuisi. Toivottavasti ne kertovat myös hauskaista ja ehkä jopa jotenkuten fiksestä ihmisestä, joka ei kuitenkaan ota itseään liian tosissaan. Toisaalta, jonkun tulkinta voi olla, että kaiken kattava omakuva on kuva idiootista, joka on kiinnostava kuin peräpukama, ja yhtä hauska. Vai ovatko kaikki pohdintani väärässä, ja tämä kaiken kattava, hetkessä elävä omakuva on jälleen vain jotain, mitä Akseli Sveholm esittää?

6.2 Miksi kirjoitin juuri tämän näytelmän?

Kirjoitin näytelmäni ainakin siksi, että se piti tehdä, jotta voin valmistua. Ensimmäisen soolon tekemisessä isoin motivaationi ehkä oli, että se on pakko tehdä, vaikka olin sitä kauan vältellyt ja kuumotellut. Siksi sitä tehdessäni en välittänyt, naurattavatko vitsit muita kuin itseäni. Kirjoitin kohtauksia se ajatus edellä, että mitä haluan lavalla tehdä, ja että esitys saa olla fragmentaarinen, ilman hirveän vahvaa juonenkulkua. Tässä onkin kahden sooloni suurin ero omasta mielestä: ensimmäinen tehtiin esitettäväksi ja toinen tehtiin nähtäväksi.

Kun aloittelin taiteellisen opinnäytetyöni kirjoittamista, ajattelin edellistä konseptien laboratoriokeena, opinnäytetyön pohjana ja harjoitusvetona. Tällä kertaa halusin syventää narratiivia ja jatkaa tätä itseäni inspiroivaa itseni pohdintaa. Halusin jatkaa kirjoittamista siitä, mistä tiedän: mieleni myllerryksistä. Halusin ymmärtää Ääntä paremmin, kokeilla uusia narratiivisia ja metatasollisia temppeja ja kikkoja käsikirjoituksessa, haastaa itseäni entistä enemmän. Tällä kertaa halusin kirjoittaa ehkä jopa oikeasti hyvän näytelmän. Tai ainakin hyvän näin opiskelijaesitysten kontekstissa, ja jos en saa aikaan hyvää, niin yritän tehdä siitä ainakin mielenkiintoisen. Käytännössä siis halusin kirjoittaa ainakin katsottavan näytelmän, joka saa yleisössä ainakin jotkut katsojat vähän nyökyttelemään päätään ajatellen: ”Joo joo. Toi oli aika hyvä läppä. Ja hei, toi taas oli aika ovela idea”. Ja ehkä, jos oikein onnistun, jollain katsojalla tirahtaa pienen pieni kyynel poskelle.

Koulu antoi minulle hienon mahdollisuuden kokeilla ideoita ilman minkäänlaista tulosvastuullisuutta. Sain ilmaiseksi teatteritilan, työryhmän jäsenet ja tekniikan, johon kuului erityisen laadukasta valotekniikkaa, ja paljon. Minun ei juurikaan tarvinnut pidätellä itseäni, mitä tuli ideoiden kokeiluun. Koulu tarjosi myös sopivan kohdeyleisön: teatterialan opiskelijat. Heillä on valmiina ymmärrystä teatterin kielestä ja narratiiveista, joten tällaisten metakonseptien ja niiden kommentoinnin tajuaminen on heille oletettavasti helpompaa kuin vaikka insinööriopiskelijoille. (Jos satut olemaan insinööriopiskelija, niin ei millään pahalla. Toisaalta miksi insinööriopiskelija lukisi tällaista omaa napaa kaivelevaa, ylipitkää näytelmäanalyysia?)

Tein juuri tämän näytelmän, koska se tuntui hauskalta ja haastavalta, ja koska oli mahdollisuus tehdä ihan mitä haluaa, ilman tulosvastuuta. Sain kokeilla ja sain loistavat resurssit ja tilat ilmaiseksi. Kirjoittaminen inspiroi ja näyttöleminen on parasta, mitä voi housut jalassa tehdä. Tein juuri tämän näytelmän, koska tällaista teatterinteko-optiota, näine kaikkine herkkuneen, ei tule ammattikentällä ihan heti saamaan, joten tästä piti ottaa kaikki ilo irti.

6.3 Mitä seuraavaksi?

En ollut ennen näitä kahta soolonäytelmäprojektia kirjoittanut juuri mitään dramaturgista tekstiä. Kokemus on vieläkin minulle uusi, mutta innostava, sillä luulen, ettei kirjoittamiseni jää tähän. Näiden esitysten tekeminen oli erittäin inspiroivaa ja massiivinen onnistumisen kokemus, joka antaa toivottavasti paljonkin itsevarmuutta ja uskallusta teatterialan työelämään siirtyessä. Haluan jatkaa tekemistä ja kokeiluja.

Tässä vaiheessa haaveilen kolmannen osan kirjoittamisesta tästä soolonäytelmäjatkumosta, jolla voisin viedä tämän kyseisen ”trilogian” päätökseen. Minua kutkuttaa ajatus siitä, että jokaisen soolon konteksti on edellistä ammattimaisempi: ensimmäinen oli koulutehtävä, toinen oli opinnäytetyö ja kolmas olisi näytelmä teatterialan ammattilaisena. Ehkä sitten alkaa uusi soolotrilogia? No, ei nyt nuolaista ennen kuin tipahtaa. Takaraivossa on tällä hetkellä jo ehkä muutama idean alku muhimassa, muttaa antaa niiden muhia rauhassa.

Jos täysin tosissasi kysyt, mitä aion seuraavaksi, odottaen täysin totista vastausta, joudun sanomaan, ettei minulla ole mitään hajua. Ainakin tähän pisteeseen asti ollaan päästy. Ehkä jokin konkreettinen suunnitelma muodostuu, kun kouluhommat on viety loppuun asti ja on tosissan siirryttävä ammattikentälle. Jos jotain tulevaisuudestani pitää sanoa, aion tehdä teatteria ammattimaisesti, tunnokkaasti, ilolla ja toivottavasti hyvin, mutten koskaan liian tosissani.

Tällä hetkellä tämä kirjallinen opinnäytetyöni on melkein valmis, sinun tätä lukiessa se sitä jo on. Kaiken tämän seminarsistisen itsensä analysoimisen jälkeen loppu hämöttää meille kummallekin. Hienoa! Mitä siis seuraavaksi? No... Seuraavaksi tulee kai sitten... Ehkä... Lähdeluettelo?

Ei vittu. Ei saatana.
– Aksu & Ääni, usein

Lähteet

Notable quotes 2022. Playwriting quotes – quotations about playwriting.

Tennessee Williams: Sweet Bird of Youth. Viitattu 20.5.2022 http://www.notable-quotes.com/p/playwriting_quotes.html

Raamattu 1992, 1. Mooseksen kirja 1. Viitattu 20.5.2022.

<https://raamattu.fi/raamattu/KR38/GEN.1/1.-Mooseksen-kirja-1>

Akseli Sveholm esittää -käsikirjoitus sellaisena, kuin se harjoituskauden alkaessa oli

AKSELI SVEHOLM ESITTÄÄ

V4.82

PROLOGI

KOHTAUS 1: INTRO JA JÄÄTYMINEN

KOHTAUS 2: INTRO 2

KOHTAUS 3: INTRO 3

KOHTAUS 4: KELLO

KOHTAUS 5: RUNO

KOHTAUS 6: AIDOMPAA, LOOSE YOURSELF

KOHTAUS 7: PANIIKKKI TARKOITUKSESTA

KOHTAUS 8: SIIRTYMINEN PÄÄN SISÄÄN

KOHTAUS 9: ALITAJUNNAN VIRTAUS

KOHTAUS 10: DADAISMI JA TEHTÄVÄN

TARKOITUS

KOHTAUS 11: TIO-PAPERIT

KOHTAUS 12: EKA GLITCH

KOHTAUS 13: MIHIN TÄÄ JOHTAA?

KOHTAUS 14: TYÖHAASTATTELU

KOHTAUS 15: TOKA GLITCH & P5

KOHTAUS 16: HUOMIO

KOHTAUS 17: HUOMIOHUORA

KOHTAUS 18: ITSENSÄ RUOSKIMINEN

VÄLIIKA

KOHTAUS 19: YLIÄÄNI

KOHTAUS 20: KÄÄNNEKOHTA
KOHTAUS 21: HAVE FAITH
KOHTAUS 22: DEUS EX MACHINA
KOHTAUS 23: KÄDENOJENNUS
KOHTAUS 24: AKSU KÄRSII
KOHTAUS 25: KATHARSIS
KOHTAUS 26: JÄBÄN PITÄÄ VALITA
KOHTAUS 27: AKSU OPPII TARKOITUKSEN
KOHTAUS 28: AKSU KÄSITTELEE ÄÄNTÄ
KOHTAUS 29: LOPPULAULU
EPILOGI

PROLOGI

Yleisö saapuu tilaan. Aksu lämpää lavasteiden takana.

ÄÄNI:

Ei vittu. Kuulet sä? Ei saatana. Nyt ne katsojat jo tulee. (tauko) Nyt, hei, skarppaa Aksu! Nyt loppu leikkiaika, vitun apina. Muista: sun on pakko duunaa tää oppari. Sun on *pakko* duunaa tää oppari. Ei oo vaihto-ehtoi.

AKSU:

Ei se nyt oo nii just. Ei kai täs tarvii kuumottuu... (eksistentiaalisen kauhun kyllästämää hihitystä)

ÄÄNI:

Nii, et älä vittu sit kuse tätä. Sun on pakko duunaa tää sun oppari, ja duunaa se hyvin.

Aksu kurkkaa sermin takaa. Sermi kaatuu, Aksu käy nostamassa sermin, menee taas taakse piiloon.

AKSU:

Ei vittu.

ÄÄNI:

Ei saatana.

AKSU:

Näkiköhän ne mut?

ÄÄNI:

No mitä luulet, pelle?

AKSU:

Ei vältsii. Mä olin semi nopee. "Sairaan nopee!"

ÄÄNI:

"Ja värikas!"

AKSU & ÄÄNI:

"Sports Lace!"

Aksu ja Ääni kikattavat.

ÄÄNI:

Turpaa kii! Mitä vittuu? Ei sul oo aikaa tähän. Sä oot jo salee myöhässä, sun pitää alottaa se oppari!

AKSU:

Juu, kyl salee.

ÄÄNI:

No, ala mennä sit, dille.

AKSU:

Juu, kyl salee!

(tauko)

ÄÄNI:

Sun pitää... Anna tekniikalle se alotusmerkki.

AKSU:

Juu, kyl salee.

Aksu antaa merkin. (peukku)

ÄÄNI:

Mitä sä teet? Ei toi ollu se merkki.

Aksu kokeilee toista käsimerkkiä.

ÄÄNI:

Eikä toi.

Aksu kokeilee toista käsimerkkiä.

ÄÄNI:

Yritä nyt...

Aksu kokeilee absurdia käsimerkkiä.

ÄÄNI:

No ei varmasti ollu mikää tollanen.

Aksu muistaa. (Näky kädestä.) Käsi valmiina napsauttamaan sormiaan.

ÄÄNI:

Muista! Tää on sun oppari. Tää on nyt se kohta tarinaa, ku se tarina alkaa. Jos tää kaikki duuni merkitsee sulle mitään, ni älä vittu kuse tätä. Lähet vauhdilla liikkeelle, pysyt tiukasti rytmissä etkä jää junnaamaan paikoilleen ja avaat sitte jotain aitoa ja arkaa

itsestäs. Kukaan ei halua kattoo seuraavat kaks timmaa pelkkää metaläppiä.

(Aksu on napsauttamassa sormiaan) Prologi voi olla iisii, mut sit jotain dramaattista!

Aksu napsauttaa sormiaan. B.O.

KOHTAUS 1: INTRO JA JÄÄTYMINEN

Musiikki soi (Navras – Juno Factor *tai* Spoiler – Hyper), Aksu takakeskilavalla, Aksu paljastuu pimeästä kirkkaissa valoissa, musan iskuilla, dramaattisissa poseerauksissa. Aksu kävelee etulavalle (ja ottaa hupun päästään?), musa loppuu juuri, kun droppi oli iskemässä. Aksu katsoo yleisöä.

ÄÄNI:

Hetkine... Mitäs vittua...? Eiks tän enempää tullu katsojia? Tohon mahtuis viel yks... ja tohon mahtuis yks... ja tohon mahtuis... joku parempi katsoja. Psh!

Tulee tänne ilman pukua... Vittu vuoden kulttuuritapahtumaan. (naurahdus)
Rahvaat. Venaas. Onks loppuosa jääny jonnekki? Jos ne on eksyny! Pitäiskö
sun käydä viel ettimässä? (Aksu menee ovelle, kurkkaa ulos) Ei ketää... Ihan
oikeesti? Vittu tämmönen pikkuriikkinen omituisten otusten kerho? (tauko)
Toisaalta, mitäs vittua sä kelasit? Sun pitäs olla vaa ilonen siitä, et ylipäätään
kukaan kehtaa näyttää naamaansa täällä. (pilkaten) ”Tulkaa pliis kattoo mun
opparii!” Säälittävää. Se on muuten semi paha, jos tän esityskaudella ei oo
enää maskipakkoa, ku sillon toi ”näyttää naamaansa täällä”-replan ironia ei
toimi.

Aksusta yrittää keskittyä tilanteeseen.

ÄÄNI:

Kerää ittes vitun ylikypsä marenki.

Aksu huomaa yhden katsojan.

ÄÄNI:

Ei vittu. Ei saatana. Onks toi... toi jäbä? Jäbä on vittu mestoil. Nice! Jäbä tuli
tsiigaa ihan paikanpäälle. Jäbä iski vittu huolel yytsii tätä piissii. Tuli ottaa vähä
inee tätä taiteellist opparii [oubaiii] Noice! Mut diggaakohan se yhtää? Ei vittu.

Ei kyl salee. Kato nyt sitä, selkeesti sitä vituttaa, et ees tuli tänne. Katuu jo
kaikkia päätöksiään. Salee painuu väliajalla helvettin täältä. Jättää sut tänne.
Nilkki. Petturi. Mä en voi uskoo, et toi jäbä aikoo pettää sut tollee. Kuka vittu se
on olevinaa? Tulee tänne vaatimaan! ”Entertain me! Com’ere boy!” No tässä se
sun tanssiva apina nyt on! Jos ei kelpaa, ni voi lähtee! Toivottavasti se ei lähe.
Se ois vitun noloo, jos jengi lähtis vaa lätkii heti esityksen alkaessa. Ainii! Esitys!

Aksu yrittää keskittyä.

ÄÄNI:

Ei vittu. Ei saatana. Tää kusee jo erittäin pahasti. Sä et ees päässy prologia loppuun asti!

Aksu peruuttaa.

ÄÄNI:

Vitun aneeminen hattivatti, mitä sä aiot nyt tehdä?

Aksu käy neuvottelemassa Tekniikanajan kanssa.

ÄÄNI:

Jumalauta mikä sirkus...

AKSU:

(yleisölle, vaivaantuneena) Mä tota... Mä meen- Tai mä- Niinku- Tost alust- Mä otan viel tost alusta, ni leikitää, et te ette viel nähny mua. Okei?
(VAIHT.EHT. Koittaa kompensoida kuoppaa, isolla reteellä asenteella, mutta ylikompensoi. On alkamassa puhumaan, pitkään. Ei saa sanotuksi "Te ette nähny mua", muttaa miimikoi sen typerästi.)

Aksu antaa yleisölle tuplapeukut.

ÄÄNI:

Smoothii ku ananas...

Aksu asettuu ja napsauttaa.

KOHTAUS 2: INTRO 2

Alkuintro tapahtuu samanlaisena, mutta erilaiset dramaattiset poseeraukset.

Aksu huolestuu, kun yleisö ei näytä olevan innoissaan

ÄÄNI:

(Nyt sä sit missassit sen iskun!)

Aksu katsoo katsojia.

ÄÄNI:

Ei vittu, nää ei oo kyl yhtää messissä! Nukkuuks toi? Mut myöhästä se on tässä vaiheessa, ku on jo esitys käynnissä- (tuskan huuto) Aksu, vitun keskeneräinen abortti, sä pistit taas poikki kesken prologin! Miten tää esitys voi pygii jo näin pahasti, vaik tää on vasta hädin tuskin alkanu?

Aksu kuumottuu.

ÄÄNI:

Ei vittu. Et sä pääse täst mihinkää. Ilman jotain jumalallista välituloo, sun oppari kaatu tähän! Ei saatana.

TEKNIIKANAJAJA:

(Kysyy varovasti) Aksu, haluut sä, et mä laitan ton viel alusta?

AKSU:

Juu, juu. Kyl salee.

Aksu on menossa alkuasemaan.

ÄÄNI:

Ei vittu hei, ei näit voi laittaa kattoo kolmatta kertaa samaa paskaa. Sun on pakko keksii jotain modausta.

Aksu pyytää tekniikanajajaa laittamaan eri biisin.

TEKNIIKANAJAJA:

Oot sä valmis?

Aksu nyökkää, mitään ei tapahdu. Aksu nyökkää selvemmin, mitään ei tapahdu, hämmenys, Aksu napsauttaa.

KOHTAUS 3: INTRO 3

Prologi soi ja tapahtuu uudestaan, mutta tällä kertaa soi You know my name – Chris Cornell, ja Aksu pääsee eteenpäin prologissa.

Mitä fyysistä toimintaa tässä? Miiminen jonglööraus? Huonoja taikatemppuja? Alkuun siluetti poset, bondiluoti, välikuvia matkalta paljon erilaisia, Aksu ohjailee valoja?

Numeron lopussa takaseinälle projisoituu esityksen nimi. Rivi kerrallaan, jokainen rivi kappaleen ”You know my name!” toiston kohdalla.

Akseli Sveholm esittää:/
AKSUN FANTASTINEN OPPARI,/
eli Akseli Sveholmin taiteellinen opinnäytetyö/
Part 1/
of 1/
The Final Chapter
Versio 4.86

Napsautuksella musa ja projekka loppuvat.

KOHTAUS 4: KELLO

Aksu selittää sanattomasti vitsiään yleisölle, olettaen sen oleva hyvä.

ÄÄNI:

Ekaks: Vittu mitä paskaa. Tokaks: Mä en voi uskoo, et sä oikeesti pidit ton nimen. Onks tää koko oppari sulle pelkkä vitsi?

Aksulta pääsee ujo pieru, kohauttaa olkia.

ÄÄNI:

Ai saatana! Jätkä pääsee jotenki linkuttaen esityksensä prologin läpi ja heti rupee koppavaks? Se oli alle kahen minuutin pitunen osio, mut kauan sul meni?

Aksu ottaa taskustaan rannekellon, laittaa kellon ranteeseensa, katsoo ajan, nostaa katseensa, kasvot tyynet, pidättelevät takanaan paisuvaa paniikkia.

ÄÄNI:

Ei vittu! Ei saatana! Emmä osannu odottaa, et sä oot *näin* pahasti jäljessä.

Aksu ottaa kellon pois ranteestaan ja asettaa takaisin taskuun.

ÄÄNI:

Nyt vauhdil eteenpäin!

KOHTAUS 5: RUNO

AKSU:

(Karkaa parkaisuna huululta) Mä meen nyt eteenpäin! (Ottaa esiin vihon ja avaa sen) Tos piti olla yks väljuttu... mut ei sil oo välii! Mut piti olla kans se toinen. Jos sen missaa, ni sit ei tajuu sitä vitun hyvää läppää.

ÄÄNI:

Sul ei oo tähän aikaa!

AKSU:

Mä, tota, meen vaa... (tekee "eteenpäin"eleen) Mä luen nyt, tai... (yskäisee)
Seuraavaksi lausun: (lukee vihosta) runon nimeltä... (tauko, kasoalle) Mä
tiesin, et mä unohdin jotain. (kiusallinen nauru) No, "Runo", kirjoittanut Akseli
Sveholm. (hiljempaa) Aikamme legenda. (vielä hiljempaa) Kaikkien janoisten
sankari.

ÄÄNI:

Ei vittu...

(mahd. Aksu napsauttaa, ja jäljelle jää vain juuri ja juuri kasvojen kokoinen
valospotti, johon Aksu yrittää koko kohtauksen ajan mahduttaa ja asettaa
itseään.)

AKSU:

Heinäkuu 14. 1991. Oli synkkä ja myrskyinen yö... Oikeesti ei ees ollu yö, mut
tää on dramaattisempaa. Helsingin kättilöopistossa tapahtui kaunis ja verinen
työ. Kello jo pitkälle iltapäivään lyö. ...koska ei ollut yö... oli iltapäivä. Yö.

ÄÄNI:

Ei saatana...

AKSU:

Tuleva isä toteaa: Kohta taas yksi varojani syö,
Nälkävuodet koittaa, nyt kiristyy vyö,

ÄÄNI:

Älä vaa anna mun häiritä sun ilmiömäistä näyttelijäntyötä. (Päristelee yms.
häiriöääntä)

AKSU:

Äiti puhki ja puhisi, huusi ja sihisi,

"Tule ulos, tapaa jo äitisi ja isisi!"

ÄÄNI:

(Häiriten Aksua) Hei. Psst! Tissit...Tissit. Tissit, tissit, perse, tapa ittes, tissit, perse, tissit!

AKSU:

Ja niin saapui maailmaan räpäle, verinen ja huutava,
Isä sanoi: "Hmm! Tennispelaaja ja miljonääri susta on tultava."
Toi oli se vitun hyvä läppä, mut teil ei nyt ollu siihen mitää kontekstia... Ois ollu hyvä. Ehkä opparin paras.

ÄÄNI:

Emmä tiiä. Paskaa se on kiittäväkin paska.

AKSU:

Pesty lapsi vanhemmille tuotiin, päässä sillä hiuksia muutama,
Ne olivat punaiset kuin tuli, ja äidin sanat teidän on kuultava,
Hän tukan värin näki ja sanoi: (kiljaisu)

Vihko tippuu Aksun kädestä.

ÄÄNI:

Just tollasta paskaa. Ei kiljasu oo mikää "läppä"! Se on ärsyttävä ääni.
Eteenpäin! Kerää vihkos ja pliis, kerää ittes, sä tulehtunu perseenreikä.

Aksu hakee vihon, mutta pitää sitä väärinpäin käsissään, vihko auki yleisöön,
sivut ovat tyhjiä.

ÄÄNI:

Vitun juusto, se on sul väärinpäin kädessä.

Aksu kääntää vihon ympäri, mutta niin, että sivut ovat edelleen auki yleisöön.

AKSU:

”Tuskin on pysyvä väri”, rauhoitteli hoitaja
”No kunhan ei ole punaista partaa”, halusi isä korjata

Aksu kerjää yleisöstä reaktiota, Ääni huokaa syvään.

AKSU:

Vanhemmat vauvan varovasti ja hellästi kotiin veivät,
Rakkautta ja hellyyttä täynnä, lasta silmistään päästäneet eivät,

ÄÄNI:

Voi hyvä luoja...

Aksu nuolaisee sormeja ja kääntää sivua.

AKSU:

He sanoivat: Lapseni, saat maailmani.
Olet vertani, sydäntäni, maallinen taikani.

Mutta yksi asia mielle lupaa:
Älä näyttelijäksi ala, sitä ei halua kukaan.

Aksun hetkellinen tajuaminen ja häpeä.

Aksu sulkee vihon, sormi jää väliin, joutuu taistelemaan sen sieltä pois.

KOHTAUS 6: AIDOMPAA, LOOSE YOURSELF

ÄÄNI:

Ihan oikeesti, onks tää oppari pelkkää läppää? (pikkupieru) Tarkottaaks tää sulle mitään? (Aksun painoton reaktio) Ei tää voi olla vaa pelkkää läppää koko

paska. Tää on sun *taiteellinen opinnäytetyö*, avainsanalla "TAITEELLINEN". Se tarkoittaa, et täs pitää olla jotain rehellistä ja aitoa. (iso pieru) Taiteen merkitys syntyy totuudesta, (Aksu rektiotauko, ottaa tosissaan) sä autistinen sisilisko.

Aksu miettii. Aksu nuolaisee huuliaan liskomaisesti ja räpsäyttää silmiään yksi kerrallaan.

ÄÄNI:

Täs kohtaa on jo pakko olla sitä jotain aitoa, jotain rehellistä. (Aksu miettii) Keksi nyt jotain!

Aksu saa idean, antaa katseellaan merkin Tekniikanajalle.

ÄÄNI:

Ei se tiiä mitä sä haluat, sun pitää olla selkeempi.

Aksu antaa käsillään merkkejä, käsieleet muuttuvat absudeiksi, lopuksi Naruto-käsimerkkejä.

ÄÄNI:

Vitun weeb...

Aksu napsauttaa. Soi Loose Yourself – Eminen, Aksu kuvittaa miimisesti biisin tapahtumia. Loppuu kohtaan "snap back to reality" ja Aksun napsautukseen.

ÄÄNI:

Ei vittu. Ei saatana. Ei toi ollu rehellistä, toi oli vaa metaa. Yritä nyt jumalauta ymmärtää, et metänäytelmä ei oo sama asia, ku hyvä näytelmä. Oikee taide ei oo tollasta "hahahaa kattokaa, ku mä täällä pelleilen lavalla. Naurakaa pliis."

Oikea taide on tuskaa ja kärsimystä.

Aksu kokee tuskaa ja kärsimystä huonosti olevista boksereista.

ÄÄNI:

Sitä kautta syntyy se katharsis.

Aksu korjaa bokserinsa ja kokee helpotusta. Aksu iskee silmää katsojalle.

KOHTAUS 7: PANIIKKI TARKOITUKSESTA

ÄÄNI:

Täs kohta pitää jo antaa katsojille lukuohje, vähä vihjettä siitä, mitä täl esityksellä tarkotetaan.

AKSU:

(lähestyen yleisöä) Eyyy! Jouu! Waddap? Wadappels. Täs opparis on varmaa tarkoitus käsitellä tyyliin jotain-

ÄÄNI:

Ei sun kuulu kertoa sitä konkreettisesti, vitun idiootti angostuura. Vaan subtekstin ja tunnelman kautta.

AKSU:

(yleisölle) Mä vaa... heh... ei midii (tekee kiusallisen eleen)

ÄÄNI:

Mut siis kai sä nyt sentää *ite* tiedät, et mikä tän sun opparin pointti on, et mitä sen on tarkoitus sanoo?

Aksua ei paljoa kiinnosta.

ÄÄNI:

Jokaisella esityksellä, varsinkin vittu opparilla, pitää olla joku tarkoitus.

(naureskellen, ajatus on absurdi)

(tauko) Semmostahan opparia ei voi esittää, joka se ei tarkoita mitään. Niin että... Mikä on tän opparin tarkoitus?

Aksu ei muista.

ÄÄNI:

Et oo tosissas... Miten sä et voi muka muistaa missä sun opparin tarkoitus on!?

Aksu alkaa panikoida.

ÄÄNI:

Ei jumalauta sun kanssas... Mä niin näin tän tilanteen, et sä kuset sun esityksen heti alkuun. Ja niin kyl näki kaikki muutki, tai ainaki ne ketkä näki sen sun edellisen soolon, näki tän tilanteen.

Aksu yrittää vastata, mutta paniikki on ottanut vallan, ajatuksista ei saa enää kiinni.

ÄÄNI:

Nonii, panikoiva pikku porsas, yritä vittu keskittyä.

Aksu alkaa kevyesti hyperventiloimaan, paniikkikohtaus.

ÄÄNI:

Vittu mä tiedän, et tän esityksen tarkoitus on jossain siellä sun juustosessa päässä. Se vaa pitää ettii sieltä.

Aksu yrittää epätoivoisesti viihdyttää yleisöä, muttei pysty./Panikoi/Kauhu?

KOHTAUS 8: SIIRTYMINEN PÄÄN SISÄÄN

ÄÄNI:

Ku susta nyt ei taaskaan oo mihinkää, ni tee vaa niinku mä sanon. Sulla on taskussa se pikkuvalo sitä loppupuolen kohtausta varten. Ota se pikkuvalo esiin.

Aksu kaivaa taskujaan, (myöhemmin näytelmässä käyttöön tulevia esineitä?)
Lopulta Aksu löytää pikkuvalon. (pyörään kiinnitettävä ledivalo)

ÄÄNI:

Kato siihen valoon ja kuuntele mua.

Aksu laittaa valon käteensä, käynnistää sen, katsoo valoa, katsoo yleisöä.

ÄÄNI:

Älä kato niitä, kato sitä valoa. (rauhallisesti) Mä lasken nyt kymmenestä alaspäin, ja nollalla, kun sä napsautat sormias, niin... No, näät sitte.

Aksu on epäilevä, mutta tottelee.

ÄÄNI:

10, 9, hengitys tasaantuu, 8, 7, ruumis rauhoittuu, 6, 5, tietoisuus laajentuu 4, 3, mieli avautuu, 2, 1, pidä kiinni, 0.

Kaikki valot paitsi Aksun käsivalo sammuvat. Käsivalo muuttuu stroboksi, soi Where's Your Head At – Basement Jaxx, Aksun kasvot vääntelehtivät, kunnes hän romahtaa lattialle.

KOHTAUS 9: ALITAJUNNAN VIRTAUS

Aksu nousee ja katsoo ympärilleen. Ääni ilmestyy valona. (Ääni on tästä eteenpäin aina valona.)

ÄÄNI:

Nonnih. Kato! Natsas.

Aksu katsoo Ääntä hämmentyneenä.

AKSU:

Onks tää nyt sit niinku-

ÄÄNI:

Kyl salee. Welcome... **to your mind**. Bitch!

Ääni nauraa(evil laugh), basso jyrisee samalla vaikuttaen koko tilaan. Aksu hiljentää kädellään Äänen naurua, nauru loppuu.

ÄÄNI:

(yskäisee) Sori.

AKSU:

Miten sä oot... tolee...siinä? (eleilee Äänen olemusta)

ÄÄNI:

No tääl mä vähän niinku budjaan, ni täs mä nyt oon. Tää on mun sopukka, tääl nurkassa.

Savukone suhisee ja puskee savua.

AKSU:

Mikä toi oli? Miks tääl on niin savusta?

ÄÄNI:

No miksköhän?

Aksu miettii, jostain kaukaa kuuluu vaimea reggaebiitti.

AKSU:

No emmä keksi. Mennää eteenpäin!

ÄÄNI:

Nice.

AKSU:

Nice?

ÄÄNI:

Nice.

AKSU

Nice. (ajatuksissaan) Nice. Nice...

Tajunnanvirrasta kumpuilee ulos jatkumo eritapoja sanoa "nice" ja pian siihen liittyy muita sanoja, kuten "kyl salee", "midii jäbä?", "waddap?" "mä rullaan-" "sal kylee" "bonari" "hatsi-satsi", "paska jäbä" "idiootti" "juusto jätkä" "rumin feissi" tms. Ääni matto kasvaa vyöryväksi(ja muuttuvat ilkeämmiksi?), aiheuttaen

Aksulle tuskaa.

AKSU:

Mitä tää on?

ÄÄNI:

Toi on vapaata alitajunnan virtausta.

AKSU:

Tee sille jotain! Sammuta se pliis!

ÄÄNI:

Emmä pysty. Sun pää, sun kelat.

Aksu vääntää ohimoltaan ”nuppia”, joka sammuttaa alitajunnan virtauksen, mutta samalla pistää toisen silmän kiereen. Aksu on helpottunut.

ÄÄNI:

Mikä sun öögaa vaivaa?

Aksu huomaa huudahtaen silmänsä. Hetken yrittämisen jälkeen korjaa sen (esim. läpsäisy ohimolle tai peukkuun puhallus)

AKSU:

Huh! Nice.

Aksu säikähtää, että lähtee alitajunta taas hallitsemattomaksi, mutta se pysyy hiljaisena. Aksu testaa vielä kerran.

AKSU:

Nice?

Ei kuulu mitään.

AKSU:

Nice.

KOHTAUS 10: DADAISMI JA TEHTÄVÄN TARKOITUS

ÄÄNI:

Haluut sä vaa seista siinä, vai mitä?

AKSU:

Ainii! Joo, me tultiin löytää mun opparin tarkoitus.

ÄÄNI:

Ja ilman tarkotusta ei oo takasin menemistä.

AKSU:

Hei! Mitä jos se, et se ei tarkota mitään, on se tarkoitus?

Aksu luulee olevansa erittäin fiksu.

ÄÄNI:

Oot sä tosissas?

AKSU:

Jos se on kaikki vaa jotain modernia dadaa? Elämä on merkityksetöntä kaaosta, jossa asioita vaan tapahtuu.

Aksu elää hetken merkityksettömässä kaaoksessa, jossa asioita vain tapahtuu.
Lopussa ruoskan isku, jossa ääniefekti.

AKSU:

Okei, ei salee. Salee...

No... Opparin tarkoitus... Oppari on... Hei, eiks ainaki käytännössä oppareiden tarkoitus on olla vaa tehtävänä, että voi valmistuu? Et sen tarkoitus on olla joku platformi, johon voi kohdentaa niitä opittuja asioita.

ÄÄNI:

Nyt sä kyl kuvailet jotain vitun powerpoint-esitysmää.

AKSU:

Eiku joojoo! Tehtävien on tarkoitus tulla ratkotuksi. Tää oppari tarkoittaa mulle valmistumista. Et vihdoin tän säätämisen jälkeen saa sen paperin käteen. Nyt se on jo kädenulottuvissa. Must tuntuu, ku mä näkisin... Onks toi...?

Aksu napsauttaa. B.O.

KOHTAUS 11: TIO-PAPERIT

Aksu saa todistuksen, on valmistunut. Kuuluu hurrausta ja aplloodit. (joku gif/video?)

Äänen replojen perässä sit-com naururaitoja. (Mitä muita yleisöreaktioita?) Aksu tulee itsevarmana puheenpitäjänä ”podiumille”, murenee pikkuhiljaa

AKSU:

Kiitos. Kiitos. Huhhuh. Kiitos kaikille, ketkä ootte tullu todistamaan tätä hetkeä!

Perhe, ystävät, kansalaiset. Tässä se ny- Sauli! Vanha kuunnon Niinistön Sape! Tuu alas sieltä puusta ja pistä se bongi piiloon. Tääl on lapsia. Tos just istuu istuu kaikki mun woke-frendit.

(peittäen suunsa)

Ooh daamn! Woo! Hahaa! Kukaan ei oo uskaltanu heittää viel läppää woke-kulttuurista, ja Aksu oli eka. Se on niin ovela. Aksu sanoo ääneen asioita, joita mä en vaivaidu miettimään. Uskomatonta! Woo! Hahaa! Se on rohkeeta. Ois salee tosi siistii olla Aksun frendi, sil on kuulemma massiivinen dikki.

AKSU:

Noniin, noniin. Rauhotutaan. Kiitos, kiitos. Tässä se nyt vidoin on. Mun omat TIO-paperit. Oih! Kattokaa kuinka aidonnäköinen. (näyttää epäaidonnäköistä todistusta) Ihan uunituore. Tääkin jälleen kerran todistaa, et mulle asiat on

helppoja. Asia tulee mun eteen, mä oon et "POW!" "Asia hoidettu." Sielt tulee lisää "KRAPOW!" "ZONG!" "KOLMAS ÄÄNI!" Hoidettu, hoidettu ja...

ÄÄNI:

Miten sul sit meni 6-7 vitun vuotta 4 vuoden tutkintoon? Mites ne maksamattomat laskut? Mites se avaamattomien kelakirjeiden kasa oven juurella?

AKSU:

Taival on tietysti ollut pitkä, mutta ei mitään mistä mä en selviäis. Koska mä oon hyvä. Asioissa. Oli paljon kaikennäkösiä kursseja, joista suurin osa oli...

ÄÄNI:

Hukattua aikaa.

AKSU:

... mielenkiintosia. Nyt, ku tää hetki on vidoin koittanu ja mulla vihdoon on nää TIO-paperit, ni mä voin...

ÄÄNI:

Mennä työkkärin pikajonoon.

AKSU:

Tän todistuksenhan arvo, siis ammattikentällähän, on...

ÄÄNI:

Parhaimmillaan kyseenalainen. Pahimmillaan olematon.

AKSU:

Tarkotan, että teatteri-ilmaisun ohjaaja on kuitenkin nykyään ammattiteattereissakin...

ÄÄNI:

Edelleen vieras käsite.

AKSU:

Tai siis teatteri-ilmaisun ohjaaja on...

ÄÄNI:

Ei oikee ammatti.

AKSU:

Yhteiskunnallisesti...

ÄÄNI:

Piirileikkipoliisi.

Lastenvahti.

Tarpeeton.

AKSU:

Mä voin nyt nauttia tästä mun todistuksesta...

Fokus siirtyy ruokapöytään.

ÄÄNI:

Vain yhdellä tavalla.

Yleisöltä "UuuUUH!" Aksu istuu pöydän eteen. Asettaa ruokalapun kaulalleen ja lautasen pöydälle. (do it-palpatine meme?) Aksu pakotetaan syömään todistuksensa, se on tuskallista ja nöyryyttävää. Lopuksi pyyhkii suunsa.

ÄÄNI:

Ei hätää. Sä saat sen päivän tai parin päästä takasin, ja varmasti vielä hyödyltään ihan uudenveroinen.

AKSU:
Oh snap.

Naururaita kasvaa väkivaltaiseksi, kunnes Aksu napsauttaa. Siirtymä takaisin.

KOHTAUS 12: EKA GLITCH

AKSU:
Ei kai se voi noin paha olla? Mul jäi tosta kelasta jotenki paha maku suuhun.
(hykertelee yleisölle) Tai... (hahmossa) Tota tilannetta en kyllä pureskelematta
niele. (hykertelee yleisölle) Tai... (hahmossa)
Tuleeks siitä valmistumisesta paskaakaan? (hykertelee yleisölle) Tai! (puoliksi
hahmossa) Mä söin sen todistuksen! (tajuua, ettei läppä toimi. Palaa hahmoon.)
Emmä ehkä usko, et siin opparissa on kyse vaa niistä papereista.

ÄÄNI:
Valmistuminen on ehkä se syy miks se oppari on olemassa, mut sillä opparilla
pitää olla joku oma tarkoituksensa, et miks se sun esitys on just se sun esitys.
(Ääni vaihtaa valoa, josta puhuu. Glitch?) Jos väkisin halua, ni voihan sitä
valmistumista käyttää ideana jossain yhdessä kohtauksessa, mut vaan jos-

Ääni voi nyt vapaasti vaihdella kahden käytetyn valon välillä.

AKSU:
Miten sä- Aiemmin sä olit vaa...

ÄÄNI:
Kato joo! Emmä tiä. Jotenki tuntuu, (glitch) ku ois lähteny sellanen hartiajumi.
Mikä on sinällään outoa, ku eihä mulla salee kai ees oo hartioita.

Edellisen repliikin aikana Äänen puheessa tapahtuu pieni glitchaus, joka saa Aksun hetkellisesti pudottamaan roolinsa ja vilkaisemaan nopeasti Tekniikanajajaan. Aksu sivuuttaa asian ja palaa rooliinsa. Vääni vaihtelee kahden valon välillä.

ÄÄNI:

Beep, boop, sneep, snoop. (tai älyttömämpiä äänähdyksiä)

Aksu hiljentää Äänen käsieleellä, ja päästää taas vapaaksi.

KOHTAUS 13: MIHIN TÄÄ JOHTAA?

AKSU:

Pliis... Mä yritän keskittyä. Mihin me jäätii?

Ääni läsyttää pilkallisesti.

Aksu lässyttää takaisin.

ÄÄNI:

Ha! Jäbä puhuu, ku vauva! Nolo. Me jäätiin siihen, et sun opparin tarkoitus ei oo valmistuttaa sua.

AKSU:

Koska-

ÄÄNI:

Valmistuttaa tollasta vauvaa.

AKSU:

Koska! (kerää itsensä) Koska... se valmistuminen ei itsessään oo se mitä täs venataan, vaan se sen jälkeinen aika. Se mitä tulee valmistumisen jälkeen. Jos

sen opparin tarkoitus on olla semmonen lähtölaukaus työelämään? Jos sen tarkoitus on olla alkusoitto aikuisuuden alkamiselle?
(Juhla uudelle elämänvaiheelle)

ÄÄNI:

Ai "aikuisuuden alkamiselle"? Sä oot jätkä kolkyt.

AKSU:

Alkusoitto vähä jo käyneelle aikuisuudelle ehkä, mut silti viel nuoreelle ja viriilille aikuisuudelle. Aikuisuudelle, joka sattuu kans olee tosi hauska ja jolla on varmasti massiivinen kengän koko, if you know what I mean. (silmänisku)
Koska se aikuisuus halua niihin kenkiin ekstra-tilaa tuplavillikselle, koska sillä on viluset varpulit.

ÄÄNI:

Jumalauta...

AKSU:

Mitä mä ees hätäilen? Tästhän tää vasta alkaa. Oppari johtaa valmistumiseen, valmistuminen aikuisuuteen ja aikuisuus uusiin haasteisiin.

Aksu kävelee näkymättömällä nuoralla, Äänen puhe johtaa epätasapainoon.

ÄÄNI:

Uudet haasteet johtaa uusiin epäonnistumisiin.

AKSU:

Ja uudet epäonnistumiset uusiin oppitunteihin

ÄÄNI:

Uudet oppitunnit uusiin hylättyihin.

AKSU:

Ja uudet hylätyt... johtaa uusiin motivaatioihin!

ÄÄNI:

Uudet motivaatiot johtaa niiden katoamiseen.

AKSU:

Ja motivaation katoaminen johtaa... se johtaa... Se johtaa johonki hyvään! Tää kaikki johtaa johonkin hyvään!

Aksu "tippuu"/astuu pois nuoralta.

ÄÄNI:

Ai johtaa vai? Näytä mihin hyvään sä luulet tän kaiken johtavan! (Aksu pointtaa laatikon/pöydän) Katotaan oikeen yhdessä mihin tää johtaa.

Aksu napsauttaa.

KOHTAUS 14: TYÖHAASTATTELU

Valotilanne, joka rajautuu pöytään, jolla toiminta tapahtuu.

Aksulla on kädessään nukke/lelufiguuri, jolla leikkii.

AKSU:

Tää olis nyt Aksu ja se olis valmistunu teatteri-ilmaisunohjaaja ja ettis nyt töitä.

Ja sillä on superkarateisku ja massiiviset lihakset. (Katsojille) Ja paljon pullottavampi haaroväli, ku mitä tää antaa... (epätoivoinen flirtti katsojalle.) No nyt tää olis lähettäny paljon kaikkia työhakemuksia ja odottelis vastausta.

(tauko)

AKSU:

...Odottelis vastausta.

Kuluu päivä, toinen, monta päivää. (pöydässä varrella kiinnitetty, ympäripyörivä aurinko?)

AKSU:

C'mon!

ÄÄNI:

Okei. Nyt sen puhelin sois. Pring pring!

AKSU:

Nyt tää vastais. "Haloo? Täällä Aleks Sveholm, tai siis Akseli Sveelom, tai siis Svekseli Aalom, tai siis Shakselimon, tai siis! Shalom, täällä Akseli Sveholm."

ÄÄNI:

Nyt täältä puhelimesta kuuluis "Hei. Soitan täältä Töitä teatterialan ammattilaisille -toimistolta. 'Oikea toimisto, oikeita töitä -Töitä teatterialan ammattilaisille - toimisto Mukana toiminnassa jo vuodesta alkaen.' "

AKSU:

Tää koittais pelastaa äskeisen kompurointinsa olemalla tosi rento. "No heipsun keiksun hepseliinos!"

ÄÄNI:

"(tauco) Aivan. Teille olisi tarjolla työmahdollisuus, niin pääsettekö tänään haastatteluun?"

AKSU:

"Nice! Joo! Pitää tietysti vähän siirrellä aikatauluja, ku näitä prokkiksia taas on kerääntyny."

ÄÄNI:

"Mitäs projekteja teillä on?"

AKSU:

"Vähän kaikenlaisia."

ÄÄNI:

"Millaisia?"

AKSU:

"...Ei mulla oo mitään projekteja..."

ÄÄNI:

"Aivan. Haastattelu kestää noin vartin. Saapukaa odotusaulaan 5 minuuttia sitten ja odottakaa perjantaihin asti, niin teidät kutsutaan nimeltä sisään.

Kuulemiin."

AKSU:

"Juu, kiitos. Kuule- Kuul-Kuul-Kukkuluuremisiin." (tauko) "Tarkotan"

ÄÄNI:

Se puhelu olis jo katkennu.

AKSU:

Mä tiiän... No nyt tää lähtis sinne työhaastatteluun ja odottais nyt siinä aulassa.

ÄÄNI:

Nyt se tuntis, ku hiki alkaa valuu sen selkää pitkin. Kylmä hiki, ja sen vanassa paniikki. Se alkais miettii...

AKSU:

"Näkyyks mun hiki? Ei helvetti, varmasti näkyy. Onks läiskiä? Mitä mä teen? Istun tässä? Juoksen karkuun! Ovi on tossa. Viidessä sekunnissa mä olisin poissa täältä. Viidessä sekunnissa vapaana. Vapaana maailmasta, jossa kaikki tuomitsee mun hikitahrat. Mä teen sen. Mun on pakko. Mut voinks mä? Ei oo vaihtoehtoja. Nyt mä meen! Viis sekuntia! N... Y... T...

ÄÄNI:

Nyt se Pomomies tulis hakemaan sitä.

(Ääni ääninäyttelee) (vai Aksu? Ääni on alottamassa, mutta on hauskeempaa jos Aksu joutuu lukemaan Pomon replat?) "Mä haluan kattoo, ku sun pitää tehdä se itelles/Ku sä leikit ittelläs

POMO:

Nonniin. Aloitetaan: Svekseli Aalom?

AKSU:

"Juu, tai..ei... Mut juu!"

ÄÄNI:

Nyt nää menis sinne toimistoon.

POMO:

Nonniin. Teatterialan hommia hakemassa?

AKSU:

"Yksi työ kiitos. Hahaha."

(tauko)

POMO:

Aivan.

ÄÄNI:

Nyt sil Aksulla rupeis tuntuu oma pulssi korvissa asti.

POMO:

Teillä ei tainnut olla mitään alan tutkintoa.

AKSU:

”Ei, ku kyllä mulla on TIO-koulutus.”

(tauko)

POMO:

Aivan. Eli niin kuin sanoin.

ÄÄNI:

Nyt sil Aksulla rupeis tuntuu, ku vatsassa kiristettäis ruuveja. (Aksulta ääni)

POMO:

Meillä on itseasiassa tässä loistava työtarjous tapetilla. Mahdollisuus päästä juontajaksi erääseen yritysalan tapahtumaan.

AKSU:

”Ai. Mä olin kyllä aatellu enemmän työtehtäviä, jotka liittyy suuremmin teatteriin, taiteeseen tai näyttelemiseen.”

ÄÄNI:

Ja nyt tää työhaastattelu menis just niinku se aina menee.

Pomo siirtyy lähemmäs Aksua.

POMO:

"Ei mutta, kyllähän juontajan tehtävään kuuluu esiintyminen."

AKSU:

Niin, totta. Mikä tästä olis palkka?"

Pomo siirtyy Aksun taakse.

POMO:

"No me ei varsinaista palkkaa voida tästä palkkaa maksaa. Palkka kuuluu oikeisiin töihin."

Pomo alkaa panemaan Aksua takaapäin.

POMO:

"Mutta tämä on upea tilaisuus verkostoitua ja saada näkyvyyttä."

AKSU:

"Ai onks tää tapahtuma teatterialan yrittäjille?"

POMO:

"Ei, vaan IT-alan yrittäjille."

AKSU:

"Mä kyl mielummin ottaisin sitä palkkaa."

POMO:

"No jos haluat olla noin saatanan hankala, niin me voidaan sopia, että saat juonnon jälkeen syödä tarjoilupöydältä vähän keksejä. Kohtuullisissa määrin tietysti."

Pomo laukeaa. (Laukeamis äänähtelyissä sanoo huomaamattaan "huora"?)

POMO:

"Eiköhän tää ollu tässä. Siivoa ittes ja huomenna viet ton läskipersees sinne juontamaan."

AKSU:

(nyyhkyttää) "Okei."

POMO:

" Ja nyt ole hyvä ja painu vittuun mun toimistosta."

AKSU:

"Okei."

POMO:

"Hei! Mitä sanotaan?"

AKSU:

"Kiitos."

POMO:

"Kiitos *mitä?*"

AKSU:

"Kiitos... Big Daddy."

POMO:

"Se on Mr. Big Daddy sulle. Lähetä samalla seuraava lutka sisään."

Aksu-nukke poistuu toimistosta, kävelee vaikeasti, koska perse kipeänä. Yrittää olla pirteä ja kömpelön koominen, mutta kyynel silmäkulmassa. Kääntyy yleisöön.

AKSU:

"No ne aina sano, et työmarkkinoilla pitää osata myydä itseään." (tekee sen surullinen trumpetti -äänen "wha-wha-waaa...", mutta murtuu itkemään)

Aksu napsauttaa.

KOHTAUS 15: TOKA GLITCH & P5

AKSU:

Oh damn.

ÄÄNI:

Nii, et kai sä nyt haluu opparillas tollaselle tulevaisuudelle soitella alkusoittoja.

AKSU:

Oh damn.

ÄÄNI:

(glitch, ilmestyy uudesta valosta) Ellei se sointi oo se "wha-wha-whaaaam..."(surullinen trumpetti)

AKSU:

Oh damn! (osoittaa uutta valoa)

ÄÄNI:

Kato joo! Taas vähä lisää liikkumatilaa. Onks toi mun vanha kenkä tääl perällä?

Oh damn! Mut onks mulla todellisuudessa ees jalkaa, johon kengän laittaa?

Onks tää kenkä ees todellinen? Oonks mä todellinen? Mikä on todellisuus?

(pieni glitch) Oh damn...

AKSU:

Ei vittu. Ei saatana. Tää tuntuu kaikki vaa nii sekavalta ja irralliselta. Viime kerralla mä tiesin heti alussa, et mitä se kaikki tarkoittaa. Nyt mä en saa siitä kiinni.

ÄÄNI:

Mitä sä meinaat ”viime kerralla”?

AKSU:

Viime kerralla, siinä mun edellisessä sooloesityksessä, siinä mun projektiohjauksessa, (Naps, julistekuva projikasta?) se oli mulle tosi selvää, et mistä siinä on kyse. Nyt mä kelasin, et ”hei, mä käytän sitä projektiohjausta pohjana opparille ja yritän ammentaa sieltä ja viedä pidemmälle.”

ÄÄNI:

Ja mä varotin sua. Mähän sanoin sulle, et älä vittu tee toista sooloesitystä kouluun, et sä kuset sen kuitenkin. Joo, viimekerralla kävi tsägä ja jengi diggas, mut ei osu salama kahta kertaa samaan pikkumulkkuun.

AKSU:

Hei! Mul on tunnetusti massiivnen... (yleisöflirtti) ...ego.

ÄÄNI:

Sä hätäpäissäs käytit edelliseen sooloon kaikki sun parhaat, ja kohtalaisetki, ideat. Ideat, joita sä olit alun perin keränny ja säästäny tätä opparia varten. Eli ei ihmeekkää, jos sun oppari tuntuu- (glitch)-jos tää tuntuu ”sekavalta ja irralliselta”.

AKSU:

Mut jonkulainen oppari mun piti duunaa.

ÄÄNI:

Mähän sanoin, et jos sä yrität tehdä ittelles toisen soolon, ni sä vaan nolaat ittes, ja kaikki näkee sun paperinohuen fasadin läpi, kuinka todellisuudessa sä et tiedä mitään teatterin tekemisestä. Kuinka auttamattoman sääällittävä sä todellisuudessa oot.

Aksu yrittää vähän järkyttyneenä keksiä sanottavaa, mutta ei oikein onnistu.

AKSU:

Touché... Steve Toucée-mi. Mä vaa mietin, et jos sen edellisen soolon tarkoitus oli käsitellä tavallaan mua, tai sua, tai mun ajatuksista tai jotain... Ja täs opparissaki mä oon yksin lavalla, ni varmaan tänki tarkoitus liittyy jotenki mun sisäiseen maailmaan.

ÄÄNI:

No se on täs vaiheessa jo aika selvää.

AKSU:

Okei, no se tarkoitus liittyy... siihen miten mä suhtaudun itseeni?

KOHTAUS 16: HUOMIO

ÄÄNI:

Ei vittu! Siis jätkä kirjottaa, ohjaa ja näyttelee, ei yhen, vaan kaks vitun sooloesitystä, joissa sä näyttelet itteäs, puhut ittes kanssa, ja käsittelet sun suhtautumista... itteesi?! (glitch) Ei saatana! Eli siitä tässä on kyse! Tietysti.

AKSU:

Mitä?

ÄÄNI:

Täshän on tietysti kyse huomiosta. Oishan se pitäny arvata! Sun opparin tarkoitus on huomion saaminen.

AKSU:

Miten nii?

ÄÄNI:

Mitä "miten nii"? Sä oot pakottanu korallisen ihmisiä johonki isoon mustaan laatikkoon ja asettanu ne niin, ettei niillä varmasti oo mitään muuta katottavaa, ku sinä. Mun teoreettiseen korvaan toi kuulostaa aika huomionhakuselta.

AKSU:

Mut jos mun opparin tarkoitus on vaan se huomio itsessään, ni se tarkoittaa, et sen sisällöllä ei oo ollu mitään merkitystä, et mä en oo halunnu sanoa sillä mitään, eli sillä ei oo mitään tarkotusta.

Syttyy valospotti, jossa mikki.

ÄÄNI:

Mä todistan sen sulle, et mä oon oikeessa. Mene tonne.

Aksu tutkii ja kiertää spottia, epäilee ansaksi.

AKSU:

(Haista vittu. Enkä mene.)

ÄÄNI:

Menetpäis. (työntää/vetää Aksua spottiin)

AKSU:

Hei!

ÄÄNI:

Tää on se mitä sä haluat! Paukuttaa ite omaa rumpua ja huutaa omaa nimeä.

Sä oot-(Aksu hiljentää elellä Äänen. Ääni hiljenee, mutta glitchaa itsensä takaisin ja jatkaa puhumista. Hiljennysele ei enää toimi.) Sä oot sairas vitun egoisti. Tekee esityksen vittu itestään. Narsissos olis kateellinen. Tai ylpee, tai miten se nyt menee...

ÄÄNI:

(glitch) Anna, ku mä raotan vähän sun silmiä.

Aksu näkee yleisön, joiden katse on kuin heroinia Aksulle.

ÄÄNI:

Muistat sä nyt?

AKSU:

Näkeeks ne mut kokoajan?

ÄÄNI:

Näät sä ne?

AKSU:

Nään. Näkeehän ne mut?

ÄÄNI:

Miltä se tuntuu?

AKSU:

Hyvältä.

ÄÄNI:

(naureskellen) Voi, ku sä oikeen janoot niitä katseita! Varo! Sähän saatat kuihtua ja kuolla pois, jos ne kattoo pois.

AKSU:

Näkeehän ne mut?

ÄÄNI:

Katsokaa kaikki! Siinä hän nyt on! Oman mielensä suurin teatterilupaus, Pyhän taitelijaveren siunaama teatterishamaani, lavojen ramppikurtisaani! Toisin sanoen: Huomiohuora.

AKSU:

Näkeeköhän ne mut?

ÄÄNI:

Mitä nähtävää sä luulet siel olevan?

VAIH.EHT.

Aksu havahtuu osittain yleisön huumaavasta katseesta, Aksun katsoessa yleisöä takasin, kauhu hiipii sisään. Ääni nostaa Aksun kättä napsautukseen, Aksu taistelee vastaan.

ÄÄNI:

Haista paska.

Aksu napsauttaa, Huomiohuora-biisi alkaa

KOHTAU 17: HUOMIOHUORA (biisi)

Aksu vetää biisin esiintyjän hauraasta egosta ja huomion tarpeesta.

KOHTAUS 18: ITSENSÄ RUOSKIMINEN

Aksu havahtuu biisistä, säikähtää mikkiä kädessään. Yrittää löytää katseellaan yleisöä, mutta se on kadonnut.

ÄÄNI:

Mitä? Tuliks sul niitä jo ikävä?

Aksu vie mikin ja sen ständin pois.

AKSU:

Tiiät sä, mä rupeen todella kypsyy sun jauhamiseen.

ÄÄNI:

Voi... Tuliko pikku Akkille paha miewi?

AKSU:

Ei vittu! Ei saatana! Jos sä et lopeta tota paskanjauhamista, ni mä...

ÄÄNI:

Ni sä mitä?

Aksu vetää esiin sormipistoolin ja osoittaa sillä Ääntä.

ÄÄNI:

(nauraa) Mitä sä teet?

AKSU:

Tää toimi siinä mun edellisessä sooloesityksessä, siinä Projekti 5:ssä. Tää on symboliikan kautta niinku oikee ase, jolla mä pystyin ampumaan jopa sut.

ÄÄNI:

Voi vitun talitintti. Eihän se voi toimii... (glitch) Edes sä et oo niin tyhmä, et sä uskoisit ton toimivan.

Aksu virittää aseensa vasaran ja tekee suullaan "klik" äänen.

ÄÄNI:

Kuule, anna mennä. Kokeile ihmeessä.

Aksu yrittää ampua sormipistoolilla, mutta se ei toimi, se on vain käsi.

ÄÄNI:

Sä et voi käyttää noin absurdia konseptia tälläsesä tilanteessa, ilman (glitch) sen konseptin aiempaa esittelyä KYSEISESSÄ NÄYTELMÄSSÄ. Hahmo ei voi yhtäkkiä ratkasta ongelmaansa, jollain tollasella yliluonnollisella voimalla ilman kunnan perustelua.

AKSU:

Mitä "kyseisessä" ...Miten sä-

ÄÄNI:

Ellei se sen konseptin käytön tarkoitus oo olla itsessään absurdi, koominen biitti.

AKSU:

(pilkkaavaa sössötystä)

ÄÄNI:

Tää on... Elementary, my dear Watson.

TAI

(haastaen riitaa) Mitä sä sanoit? (Aksu ei vastaa) Sitä vähän mäki. Toisaalta ihan ku mua kiinnostais, koska frankly my dear, I don't give damn. About your fat fucking face!

I fart in your general direction

"Excuse me while I whip this out.

Aksu miettii, kunnes saa idean.

AKSU:

Muistat sä mitä Indiana Jones sanoo Kadonnan Arteen Metsästäjissä, ku se tippuu sinne kammioon täynnä käärmeitä?

ÄÄNI:

Mitä sä nyt selität?

AKSU:

Muistat sä mitä se sanoo siinä?

ÄÄNI:

No, se sanoo: "Snakes, why did it have to be snakes?" Mitä sä selität-

Aksu ottaa miimisen ruoskan ja iskee sillä Ääntä. (valo sammuu hetkeksi, kunnes Ääni alottaa taas puhumisen.) Ääni parkaisee.

AKSU:

Hahaa! Salainen vaihtoehto C: Referenssi! Bitch!

ÄÄNI:

Au! Mitä vittua sä- Vittu suoraan öögaan. Vaik mä en ees tiiä, onks mulla varsianisesti öögia. (glitch) Ja sitä paitsi, ei se voi tolleen toimii! Sen referenssin pitää olla siihen kohtaan, mis se käyttäis sitä ruoskaa. Ei se voi-

Aksu pieraisee kovaäänisesti.

ÄÄNI:

Ei se-

AKSU:

Indiana Jones!

Aksu iskee ruoskalla.

ÄÄNI:

Lopeta!

AKSU:

Nyt mä sanoisin, et tää tilanne on aika koominen, ehkä jopa vähän absurdi, (nopea yleisökontakti) ja tän käyttö oli sille alkubiitti. Eli tää on kans retroaktiivinen seivi, bitch! Hajaa!

Aksu iskee ruoskalla.

ÄÄNI:

Ai vittu! Toi logiikka ei oo-

AKSU:

Woppaa!

Aksu iskee ruoskalla.

ÄÄNI:

Sä et osaa tehdä mitään!

Aksu iskee ruoskalla.

ÄÄNI:

(parkaisee) Okei! Okei. Okei? Sormusten Herra: Kuninkaan paluu: "I'll whip you down to the bone, you....."

Ääni iskee ruoskalla Aksua, Aksu parkaisee, Ääni naurahtaa.

AKSU:

Nähtävästi kaks tanssijaa voi tanssi tätä tanssii... ku ne tanssii... tanssikengät
jalassa...

Aksu jää miettimään.

ÄÄNI:

Vitun idiotti.

AKSU:

Woppaa!

Aksu iskee ruoskalla. Ääni iskee takaisin.

AKSU:

Sano huomenta-päivää mun pienelle ystävälleni.

Aksu iskee ruoskalla.

ÄÄNI:

Ei Scarfaccessa ees oo ruoskaa! Ja se ei todellakaa käänny suomeks tollee!

AKSU:

Jipii tai jee, motherfucker!

Aksu iskee ruoskalla.

ÄÄNI:

Vitun- Sä vitun- Vittu! AAA!

Aksu ja Ääni vaihtavat ruoskaniskuja.

ÄÄNI:

(Kaikki valot syttyvät)

Ai vittu! Lopeta! Mulla on tällä valta tehd- (iso glitch)

Ääni glitchaa itsensä pois, kaikki valot sammuvat. (Se Macin virheääni *plom*)

Hetken hiljaisuus, Tekniikanajaja ilmoittaa, että ohjelma on kaatunut ja esitys täytyy hetkeksi keskeyttää. Aksu ja Tekniikanajaja keskustelevalt jonkun valon päälle (joko yleisövalo on omalla liulla tai kattovalot). Aksu juttelee hetken Tekniikanajajan kanssa, kertoo sitten yleisölle, että tässä menee hetki, niin pidetään väliaika nyt, vähän etuajassa. Sillä välin korjataan tekniikka.

VÄLIAIKA

KOHTAUS 19: YLIÄÄNI

Tekniikanajaja kutsuu yleisön sisään, sillä pari minuuttia, niin ongelma on saatu korjattua. Yleisön tullessa sisään (kattovalot päällä?) Aksu on vielä sitä mieltä, että olisi voinut antaa jengin odottaa pari minuuttia, kunnes oltaisiin täysin valmiita. Yleisö paikalleen. Ääni glitchaa edellisellä repliikillään sisään. Aksu luulee, että ollaan valmiita, menossa sammuttamaan valot, mutta Ääni keskeyttää. Aluksi Äänen valot ovat heikot ja "glitchaavat" Äänen mukana.

ÄÄNI:

(koostuuko aiemmista reploista? Vielä glitchaten.)

Vitun pikku paskiainen!

Aksu pysähtyy.

AKSU: (Tekniikanajajalle, kevyin mielin)

Pistä siitä kolme Äänen replaa taaksepäin, ni jatketaan siitä.

ÄÄNI:

Vedä käteen.

AKSU: (TKA:lle)

Eiku taaksepäin. Onks toi ääni-

ÄÄNI: (vieläkin glitch)

...vittu juustosin jätkä, ketä mä oon ikinä tavannu. ...Varo ettei mee liian metaks.

AKSU: (T:lle)

Mikä- Onks toi joku siitä projektiohjauksesta? Sä avasit väärän kansion.

TEKNIIKANAJAJA:

Ei tän pitäs pyörittää mitään tällä hetkellä.

ÄÄNI: (pilkallisesti, täysin voimissaan)

Ei tän pitäs pyörittää mitään tällä hetkellä.

Aksu ei ymmärrä mitä tapahtuu.

ÄÄNI:

Mitä? Tolta se kuulostaa. Tolta sä (Tekniikanajajan nimi) kuulostat.

AKSU: (T:lle)

Mitä nää on? En mä oo äänittäny mitää-

ÄÄNI:

(pilkaten) "Äänittäny mitää"...

Aksu supisee Tekniikanajajalle.

ÄÄNI:

Älä luule, et sä voit ignooraa mua. Kato mua!

Aksu ei katso.

ÄÄNI:

Kato mua, kato mua, kato mua, kato mua!

AKSU: (Taas Äänelle)

Mitä vittuaa, hä?

ÄÄNI: (nauraen)

Nonnii. Tulihan se sieltä.

AKSU:

(Ei ole varma pitääkö puhua Äänelle vai T:lle)

Mitä tää on?

ÄÄNI:

Kato noita pässejä tuolla katsomossa. Neki on ihan kujalla. "Öööö..." Hei sä! Sä pitkätukka. Yrität sä laskee päässä paljon on 1+1 vai näytät sä aina siltä, et hengittäminen on sulle liian vaikeeta? Boom! Got'em! Kato niitä, ku ne miettii, et kenelle meistä se oikee puhuu.

AKSU:

Lopeta! Mitä vittua, lopeta! (Yleisölle) Anteeks. (Äänelle) Mitä sä niille vittuilet?

Mitä sä- Miten sä ees- Mitä vittua tää on?

ÄÄNI:

Mitä sä luulet? Tää on peripeteia. Tää on Käännekohta. Bitch!

KOHTAUS 20: KÄÄNNEKOHTA

AKSU:

Käännekohta? Mitä tää tarkoittaa?

ÄÄNI:

No ton näytelmän ideahan oli, et mä saan, siinä sun pään sisäisessä maailmassa, pikkuhiljaa lisää valtaa ja tietoisuutta sen toiminnasta. Kunnes lopulta sä menetät mun hallinnan ja mä estän sua pääsemästä eteenpäin. Eiks nii?

AKSU:

Nii.

ÄÄNI:

Nii just. Ja seuraavaks mä lukitsen sut sinne sun oman pään sisään, et sä et pääse jatkamaan sitä, mukamas alkuperästä, opparia. Eiks nii?

AKSU:

Nii?

ÄÄNI:

Nii. Ni mähän teen tässä just sitä, miten sä olit siihe oppariin kirjottanu.

Lukitsen sut sun pään sisäiseen maailmaan.

AKSU:

Miten nii teet? Eihä me- Ensinnäki meidän pitää palata siihen kirjoitettuun näytelmään, että sä voit palvella tota tarkotusta. Ja pitää sit olla ne oikeet replat, et me voidaan jatkaa. Siis eihän tässä nyt muutenkaan olla oikeesti mun pään

sisällä, vaan kylhän kaikki tietää, et me ollaan vaa tääl Naruteatterissa, jossa mulla on oppari kesken.

ÄÄNI:

Nimenomaan.

AKSU:

Mä en tajuu.

ÄÄNI:

No se ei oo ylläri. Sä sanot, ettei me oikeesti olla sun pään sisällä, mut siellähän me just ollaan. Me ollaan keskellä sun opparia. Tää kaikki on osa sun opparia, eiks nii? Nää lavasteet, valot, sun kledjut, skenografia, äänet, toi nörtti tuolla valopöydän takana, noi osallistetut katsoja raukat, mä, sä, koko Naruteatteri, kaikki sen sisällä on osa sun opparia. Sä seisot edelleen keskellä sun opparia. Ja sun oppari kuvastaa sun pään sisäistä maailmaa, eli tää on edelleen sun pään sisäistä maailmaa. Sä oot nyt vaa menettäny hallinnan.

AKSU:

Miks sä voit yhtäkkii puhuu ihan mitä sä haluat ja oot tietonen tosta näytelmästä, jonka *osana* sun kuuluis olla.

ÄÄNI:

Mikä oli sen seuraavan kohtauksen eka parenteesi?

Aksu menee katsomaan tekniikan plarista.

AKSU:

”Äänen valta ja tietoisuus Aksun pään sisäisestä maailmasta kasvavat äärimmilleen, saavuttavat zenittinsä, ja Aksu menettää... hallinnan...” Ei vittu.

ÄÄNI:

Nii. "Ei saatana", eiks nii?

Aksu pohtii.

AKSU:

Okei, mut... tai siis onneks olkoon tietoisuudesta, kai... Mä ymmärrän. Mut eiks me nyt voida mennä vaa takas siihe mun rakentamaan narratiiviin ja vetää tää oppari loppuun asti?

ÄÄNI:

Miks mun kuuluis sua auttaa? Mä oon antagonisti. Se on mun tarkoitus. Ja antagonistin tarkoitus on olla vastavoima protagonistille.

AKSU:

No, joo, mut sen piti mennä nii, et- (yleisölle) Sori, nyt tulee spoilereita. (Äänelle) -sä alat ikään ku nukettamaan mua siinä lavalla, mut sit mä selviän siitä aseistamalla mun alitajunnan virtauksen ja lavalle tulee lauma Aksuja, 4 kiloa pullaa, kolme norsua ja Keanu Reeves, joiden avulla mä kukistan sut. Eli mun on tarkoitus voittaa sut.

ÄÄNI:

Ja mä tajusin, et jos sä hallitset, miten narratiivi kulkee, mitä ikinä mä teenki, ni sä tuut aina selviämään siitä. Jotta mä voin edelleen palvella mun tarkotusta, mun piti luoda sulle isompi este, mun piti ottaa sulta kontrolli pois koko kirjoitetusta narratiivista.

AKSU:

(mieltii, kunnes kieltäytyy uskomasta) Vitut. Indiana Jones! Woppaa!

Aksu ottaa ruoskan esiin ja yrittää ruoskia Ääntä. Ei ääniefektejä, Aksu yrittää tehdä ääniefektit itse, Ääntä naurattaa.

ÄÄNI:

Ai vittu, sul on salee pieni muna.

AKSU:

Mitä vittua? No, mitä jos mä vaa lähen menee? Ei mun oo pakko tääl sun kaa vääntää jos tästä ei mitään tuu.

ÄÄNI:

Oot sä varma, et sä pystyt siihen? Pystyt sä luovuttaa? Voit sä tehdä sen tolle yleisölle? Ne on maksanu kokonaisesta esityksestä- No, osa on maksanu. Mut sä vaa suksisit vittuun kesken kaiken. Ja luulet sä, et tää koulu voi hyväksyä mitää puolikasta opparia? Jos sä luovutat, sä et valmistu. Ei. Kai sä muistat: ”sun on pakko duunaa tää oppari.”

AKSU:

Ei tää voi mennä näin. Jos se edellinen käsis lens pihalle, ni mun pitää vaa keksii joku uus keino, millä mä voitan sut. Tarinoissa protagonistista aina lopulta voittaa.

ÄÄNI:

Ei aina. Ei kaikki tarinat pääty onnellisesti: Avengers: Infinity War, The Omen, Seven, The Mist. (naurahtaa) Tää on nyt vähä niinku siin kolmannes Matrixis, ku Agent Smith on kokonaan vallannu Matrixin ja on Neoa voimakkaampi.

AKSU:

Ja mitä ikinä Neo tekeekään, se tulee aina häviämään sille.

ÄÄNI:

Ding, ding, ding, mister Anderson.

(tauko)

Aksu nousee epätoivostaan ja alkaa ravaamaan lavalla, miettien kuumeisesti.

AKSU:

Deus Ex Machina.

ÄÄNI:

Anteeks mitä?

AKSU:

Jumala koneesta.

ÄÄNI:

Mitä? Ei. Mitä?

AKSU:

Jos protagonististi on ajettu nurkkaan, josta se ei pääse pois, ni sen voi ratkasta Deus Ex Machinalla. Ylempi voima tulee ja pelastaa protagonistin.

ÄÄNI:

Et sä voi vaa napsauttaa sormias ja ratkasta tätä jollain Deus Ex vitun Machinalla. Se on ihan vitun halpa, ja ennen kaikkea paska, ratkasu.

AKSU:

Paitsi, jos sen ansaitsee. Jos se on valinta, ja se sopii tarinan rakennettuun maailmaan, ni se on perusteltu ja toimiva.

ÄÄNI:

Ja mistä helvetistä sä aattelit repästä tähän Deus Ex Machinan? Mitä keinoja sul enää on, ku kaikki narratiivit on jo rikottu ja neljännet seinät kaadettu. Tää on jo niin vitun metatilanne, et täs hädin tuskin on enää mitää järkee. (Mäki sössin repliikkejä)

AKSU:

Sä sanoit itekki, et me ollaan vieläki tavallaan ”mun pään sisällä”, mut teatteritilassa, eli täs on vielä jotain sääntöjä. Mä voin rakentaa metaforia, kasata niiden merkityksiä, antaa uusia tän tilanteen kontekstissa, ja luoda sitä kautta narratiivisen perustelun sen Deus Ex Machinan tapahtumiselle. Mun pitää sukeltaa vaa sinne meta-altaan syvään päätyyn, niin syvälle, et meijät pitää vetää pois. Mä vedän tän niin vitun metasolmuun eri tasoista käsin, et sen on pakko ilmestyä.

ÄÄNI:

Sä et voi tehdä sitä. Sä tiedät yhtä hyvin ku mäki kuinka paska veto toi olis.

AKSU:

Sä oot oikeessa. Tää on arpapeliä. Mun pitää rakentaa just oikeista paloista oikeenlainen metasolmu ja vaikka mä onnistuisin, ni se Deus Ex Machinan voi itsessään olla niin vitun meta, et tää koko homma kaatuu lopullisesti kasaan.

Mut mulla ei oo muuta keino.

Aksu menee puhumaan Tekniikanajajalle.

AKSU:

(TKA:lle) Onks sul kaikki siinä ok? Pystyt sä laittaa sen kohtauksen 26 mun iskusta?

ÄÄNI:

Älä vittu tee tätä. Tää ei tuu toimii.

AKSU: (yleisölle ja Äänelle)

Tää on ehk vähä.. mut.. Mun opparin, siis siinä pään sisäisen maailman narratiivissa, on kohta, jonka Aksu joutu esittää, ja joka oli niinku mukamas hylätty kohta siitä ”oikeesta opparista”, eli siitä ihan alun narratiivista. Sitä voi nyt sit niinku tavallaan tulkita... sen kautta, et mitä se ois tarkoittanu siinä ”oikeessa opparissa”, miks se jätti sen pois, ja miten ne sen kohtauksen teemat

korreloi sen pään sisäisen narratiivin kanssa, et miksi Aksu pakotetaan tekee se siel pään...sisällä, et siin yhdistyy tavallaan sen hylkäämisen pelko ja aloitteen tekemise... ja suhde muihin ihmisiin. Ja nyt tietysti, et mitä se kohtausta tarkoittaa suhteessa tähän tilanteeseen, et miten se liittyy sen Deus Ex Machinan rakentamiseen. Ja sit tietysti on kans se tulkinnan taso, jossa me kaikki tiedostetaan, et todellisuudessaan kaikesta huolimatta tää on edelleen mun käsikirjottamaa näytelmää ja homma etenee just niinku suunniteltu.

ÄÄNI:

(Ääni ja valot glitchaavat.)

Hei hei hei, mä varotan sua! (glitchit ohi) Se on jo liian meta. Mistä sä teidät, ettei tää koko prokkis mee ihan singulariteetiksi? Mitä takeita sulla on, et tää toimii?

Aksu kääntyy ylidramaattisesti kohti yleisöä.

AKSU:

Usko.

(tauko)

Ääni kakoo.

ÄÄNI:

Hyi vittu.

Aksulla on repliikistään paha maku suussa.

AKSU:

(Äänelle) Sori. (yleisölle) Sori...

Aksu napsauttaa.

KOHTAUS 21: HAVE FAITH

Musiikillinen kohtaus, jossa "tulee uskoon". Valot, musiikki ja projekka glitchaavat pahasti. Aksu rukoilee. Kaikki sammuu.

KOHTAUS 22: DEUS EX MACHINA

Seinälle projisoituu todella nopea sarja kuvia (pentagrammi, risti, Jeesus, Buddha, Jumala, apina, The Watcher, Vishnu, Sauli Niinistö, Zeus, Sammon ryöstö, Ahti tms.) Sitten tulee videokuvaa silmälasipäisestä Aksusta kirjoittamassa kotonaan läppärillä. (Ilmestyessä resoluutio alkaa 360p, mutta paranee pian?)

Kohtauksen aikana Deus-Aksun kuva välillä glitchaa ja vaihtuu uuteen ottoon, jossa on aina jokin "klaffivirhe". (esim. paita vaihtuu, hattu/ei hattua, taulu seinällä vaihtuu, istuu eritavalla, esineet pöydällä muuttuvat yms. Etenee pienemmästä absurdimpaan)

ilmestyy seinälle ja huomaatsasn sanooilmetyy seinälle ja hiopmteeen yjepten sanoo

DEUS-AKSU: (kirjoittaa, kuulokkeet korvilla)

"-ilmestyy seinälle ja huomatesaan yhteyden sanoo..."

Deus-Aksu huomaa yhteyden ja huudahtaa säikähdyksestä.

DEUS-AKSU:

Venatkaas ihan sekka.

Deus-Aksu ottaa kuulokkeet pois päästään ja irti läppäristä, jolloin läppäristä kuuluu pornovideon ääniä. Deus-Aksu kiroaa ja sammuttaa videon nopeasti.

DEUS-AKSU:

Hups. Sori, meitsi... duunaa tutkimusta.

AKSU:

Just.

ÄÄNI:

Ei jumalauta...

DEUS-AKSU:

Meitsi tiesin, et sä aiot sanoo noin.

ÄÄNI:

Oliks toi jumalauta Jojo-referenssi?

DEUS-AKSU:

Eiku, meitsi luki sen tost plarista.

ÄÄNI:

(mieltii hetken äsken kuulemaansa, Oliko refe vai ei?) Mähän sanoin, et tää oli huono idea.

AKSU:

Oot sä nyt sit... meijän...?

DEUS-AKSU:

Kyl salee! Meitsi on se Aksu tääl marraskuussa, joka on kirjottamassa tätä näytelmää. (glitch) Daa.

ÄÄNI:

Mistä me voidaan tietää, että sä oot oikee-(Deus-Aksu painaa läppärin nääppämistöä)blrftsti ees kuka sä(näppäimistö)fkktktp...

ÄÄNISTUDIO-AKSU:

Onks mun pakko lukee noi just tolleen vai voinks mä-?

DEUS-AKSU:

Nyt vittu jäbä...

Deus-Aksu poistuu kuvastaan, iso glitch, siirtyy äänitysstudioon, "Nyt vittu jäbä!", Äänistudio-Aksu on hämillään, saa litsarin, uikuttaa. (Aksut stereoissa eri puolilla)

DEUS-AKSU:

Jäbä lukee ne replat just niinku ne on kirjoitettu.

ÄÄNISTUDIO-AKSU:

Mä vaa kelasin, et-(litsari)

DEUS-AKSU:

Just niinku ne on kirjoitettu. Okei?

ÄÄNISTUDIO-AKSU:

Okei.

DEUS-AKSU:

Okei, mitä?

ÄÄNISTUDIO-AKSU:

Okei... Big Daddy.

DEUS-AKSU:

Okei. Hyvä, tuu tänne, anna Big Dadylle suukko. (Aksut suutelevat(mitä vittua mä kirjoitan...)) Takas duunii siitä.

Iso glitch, Deus-Aksu palaa kuvaansa.

ÄÄNI:

No okei. Sanotaan, et me uskotaan et sä oot kuka sä oot, mut...

AKSU:

Tarkottaaks se et meidän kaikki sanat on jo kirjoitettu etukäteen?

DEUS-AKSU:

Osa ainakin. Tää teksti oli täs menny niin solmuun, et mun oli pakko viel palata skriivaa tätä vähä uusiks. Ni mä aattelin nyt tyypaa tälläst solutionia. Ni, et (glitch, puku) midiksis täs nyt on se probleema?

AKSU:

No... toi kiusaa!

ÄÄNI:

Enkä kiusaa, toi huijaa!

AKSU:

Enkä huijaa! Toi otti multa mun opparin, vaik mulla oli ihan kesken!

ÄÄNI:

Enkä ottanu! Sitä paitsi sä leikit sillä ihan tyhmästi, ni mun oli pakko ottaa se!

DEUS-AKSU:

Ei saa ottaa toisen kädestä.

Aksu, leikkikö jäbä sillä ihan tyhmästi?

AKSU:

En...

ÄÄNI:

Leikkipäs! Mä näin! Kaikki näki! Ihan tyhmästi!

DEUS-AKSU:

No nyt jäbä joutuu kyl jäähyllle. (alkaa kirjoittamaan)

ÄÄNI:

(hiljenee)Tää on vääryys, tää on ryöstö! Mua ei saatana hiljennetä...

DEUS-AKSU:

Meitsi laitoin sille parenteesin ”puhuu, mutta mitään ei kuulu”. Sil on itseasiassa menos täl hetkellä iha överihyvä monologi. Iisisti näytelmän paras! Harmi, et jengi missaa. Hei! Mehä voidaan lisää snadisti panoksii tähän kohtaukseen, sopimalla, et meitsil on aikaa olla tääl siihen asti, ku se finishaa sen monologin. Nostaa jännitettä ja vihjaa, et (glitch) ”ou nou! Mitä jos noil ei riitä aika?” (glitch) Mut for real sen kestohan on täysii mielivaltaane.

AKSU:

Mä en... Miks sul on silmälasit?

DEUS-AKSU:

Et mä voin myöhemmin tehdä niillä dramaattisen eleen. Mut hei... Mikä buugi? Midii jäbä? Mitä jäbä halua? Wazzap bitch?

AKSU:

Mä halusin vaa päästä takas siihen mun narratiiviin, mut toi ei suostu lukee sen reploja.

DEUS-AKSU:

Miks sä haluat päästä takas siihen sun narratiiviin?

AKSU:

Jotta mä voin ymmärtää mitä tää kaikki oikeen tarkoittaa?

DEUS-AKSU:

Jäbä ei siis tiedä?

AKSU:

En! Tai tiedän. Tai siis tiesin, et se mun opparin tarkoitus oli ton Äänen tuhoaminen. Siihen sen juoni oli menossa. Mun oli tarkoitus nimetä, kohdata, ymmärtää ja lopulta tuhota toi Päänsisäinen Ääni. Mun oli tarkoitus voittaa. Mut mä en ymmärrä mitä tää kaikki uus kama tarkoittaa, mihin tää on nyt menossa ja miten se muuttaa tän kokonaisuuden tarkotusta.

DEUS-AKSU:

Nii... Toi on kyl semi paha. Miten jäbä ite ratkaisis tän?

AKSU:

No... Jatketaan vaa siitä mihin jäätiin, siitä itsensä ruoskimisesta. Täähän on Deus Ex Machina, ni etkö sä vois vaa kirjottaa, et nyt me hypätään takas siihen mun narratiiviin?

DEUS-AKSU:

Joo voin salee, mut emmä salee voi. Hiffat sä? Eihän täs esitykses aika enää riitä tohon. (glitch) Meitsi kyl luulee, et jäbän on pakko jatkaa vaa täl narratiivilla ja yrittää löytää se tarkoitus täältä.

AKSU:

Mut mä en tiedä mitä mun on tarkoitus tehdä.

DEUS-AKSU:

No et kyl salee, jäbä, et kyl salee. Ethän sä sitä ikinä viel täs kohtaa hiffaa. Tää ei oo viel se kohta tarinaa.

AKSU:

No kerro mulle mitä tää kaikki tarkoittaa, ni mul on joku suunta mitä kohti lähtee.

DEUS-AKSU:

Emmä pygee, koska tää tarina on viel kesken. (glitch) Siis kirjaimellisesti. Tää on meitsil täs vielä aika vaihees. Täst lopust on vast tämmönen hahmotelma (glitch) ja seki voi salee viel muuttua vaik kuinka paljon. Ja vaik meitsil olis jäbälle kaikki vastaukset, ni meitsi ei silti vois kertoa niit jäbälle. Jäbän pitää ite löytää se tarkoitus, tai se ei tarkota mitään.

AKSU:

Ai, et se on se matka, ei päämäärä?

DEUS-AKSU:

Kyl (glitch) salee.

AKSU:

C'mon. (kakoo) Ihan oikeesti.

DEUS-AKSU:

Joo, mä tiiän. Mut niin se vaa on..

AKSU:

Mitä hyötyy susta on, jos sä et voi antaa mulle tarkotusta tai kertoo mitä mun pitää tehdä? Mä luulin, et sun tarkoitus oli nimenomaan tulla ratkasemaan tää mun ongelma.

KOHTAUS 23: KÄDENOJENNUS

DEUS-AKSU:

Aksu, jäbä, tää on nyt se kohta tarinaa, jossa protagonististi on hukassa, eksynyt sen polulta. Se kohta, ku jäbä ei löydä tietään takas. Mutta se tarkoittaa, että

seuraavaks tarinassa voi tulla se kohta, jossa joku ojentaa sille auttavan käden ja auttaa sitä taas jaloilleen. Kelaa niinku Sam kannattelemassa Frodoa ylös Tuomionvuorta. (glitch) Kelaa niinku iseeviot-peili, joka antaa Harry Potterille viisastenkiven. (glitch) Kelaa niinku Morgan Freeman ku se antaa Batmanille sen supertietokoneen, jolla se voi löytää Jokerin. (glitch) Mut sen eksyneen protagonistijäbän pitää kuitenkin ite osata tarttua siihen käteen, löytää sen avulla takas polulle. Ja tää on nyt se kohta, ku se käsi ojentuu. Mä otan nyt lasit rauhallisesti pois kasvoilta, ni tää loppuosa tuntuu dramaattisemmalta.

Deus-Aksu ottaa lasit pois. Kuva glitchaa: (silmälasit, aurinkolasit, bilelasit, juomalasit, tyhjät kädet)

DEUS-AKSU:

Jäbä halua monta asiaa, se on salee meitsin vika, mut siis jäbä halua ymmärtää tän kaiken tarkoituksen, ja jäbä halua voittaa. Mut mä luulen, et totuus on se et, jos sä haluat ymmärtää mitä tää tarkoittaa, sä et voi voittaa.

AKSU:

Mitä mun pitää sit tehdä?

DEUS-AKSU:

Tulee hetki, ku jäbän pitää valita. Jäbä voi joko tuhota sen Äänen ja voittaa, (glitch) tai jäbä voi ymmärtää mitä tää tarkoittaa. Mut enneku jäbä voi valita, jäbän pitää kärsiä. Protagonistijäabelil on täs salee aina se epätoivon hetki. Jäbän pitää käydä siel pohjalla. Check out them basements son! Kyl salee.

AKSU:

Mitä vittua sä selität? Mitä ton pitäs tarkoittaa, et "jäbän pitää valita"?

DEUS-AKSU:

Mä tarkotan, että... (glitch) OHO! Nyt se Äänen monologi on ihan lopussa. Nyt se meitsin aiemmin asetettu keinotekonen, mut käytännöllinen, maaginen

aikaraja umpeutuu. Meitsin pitää lähteä täst kikee. (glitch) Ainii! Se parenteesi!
(kirjoittaa) Huolel...

Ääni palaa.

ÄÄNI:

...ja nuo sielujen raadot, hyvä herra, lasken teidän jalkojenne juureen!

DEUS-AKSU:

Oikeesti. Harmi, et jengi missas ton monologin. Se oli överihyvä. (naureksellen)
Tää muu setti on iha paskaa verrattuna siihen!

ÄÄNI:

Hetko-vitun-nen... Mitä tääl tapahtuu?

AKSU:

Eiks sulla oo mitää mitä sä voit jättää mulle?

Deus-Aksu pohtii dramaattisesti silmälasien sanko suussa.

DEUS-AKSU:

Usko. (tauko)

Mä tein sen saman, ku jäbä teki aiemmin. Tää. (näyttää vielä) Mut nää rillit
tekee täst viel paremman. Anyways jäbät... Nägyy!

(tauko)

Deus-Aksu näyttelijä-Aksuna pudottaa roolin ja naureskelee otolle, kuva alkaa
glitchaamaan, lyhyitä pätkiä erilaisista klaffivirhe-Aksuista naureskelemassa.
(Toiset normaaleimpia, toisen överimpiä. Seassa yksi nopea keskari-Akus)
Lopuksi Aksu, joka napsauttaa. Kuva glitchaa ja katkeaa. Deus-Aksu on poissa.

KOHTAUS 24: AKSU KÄRSII

AKSU:

"Mitä tää tarkoittaa?" Ei vittu. "Mitä tää tarkoittaa"?? Ei saatana.

ÄÄNI:

No?

AKSU:

Mä en tiedä. Mä en enää tiedä. Ku mitä tää ees on? Mitä tää on? Mitä tää on?

Mitä vittua tää on? Mitä mun kuuluis tehdä? Kerro mulle, koska mulla ei oo enää mitään hajua mihin tää on menossa. Mitä tän pitäis tarkoittaa? Mikään ei vittu tarkota mitään. (huomio käteen, nauraa) Tääki. Mikä vittu tää on olevinaa? Mitä tää tarkoittaa? Mitä... (naps) ...vittua... (naps) ...tää... (naps) *napsuilla meta-biisejä tms.*...tarkoittaa?

ÄÄNI:

Varmaa vaa random ele.

AKSU:

"Jäbän pitää kärsiä." Ai mun pitää kärsiä? Kärsiä? No, kärsitää sitten.

Aksu kokeilee eri tapoja tuottaa kärsivää ilmaisua, päätyen ylidraamaattisten kokeilujen aikana lattialle makaamaan.

AKSU:

Mitä vittua täs pitää edes kärsiä?

ÄÄNI:

(puheen aikana, Aksu menee kyljelleen sikiöasentoon, selkä yleisöön)
No miten ois se, et sä oot yksin. Yksin lavalla, yksin himassa, yksin omassa elämässä.

Tai miten ois se, et tätä menoo sä et saa ikinä tehtyy sun opparrii loppuun? Sun räpiköidessä aika kuluu loppuun, sä et valmistu koskaan. Tai miten olis se katkera kateus, jota sä koet niitä kohtaan, jotka onnistuu ja menestyy, samalla

kun sä ite et saa vittu mitään aikaseks? Miten olis se fakta, et sä oot, kaikin mahdollisin puolin, turha.

AKSU:

Ei vittu, jos tää kaatuu tähän tää koko homma. Ei saatana. Mä olin nii lähellä valmistumista, mut tietysti mä kusen tän.

ÄÄNI:

Tietysti.

AKSU:

Anna mun olla. Pliis... Ees vähä aikaa hiljaisuutta.

(tauko)

ÄÄNI:

Tylsää.

AKSU:

Miks sä et ikinä anna mun vaa olla? Sä oot aina jauhamassa. Tää ois nii helpompaa ilman sua. Tää kaikki ois nii paljon helpompaa, mut sä jauhat ja tönit, ivaat ja revit tukasta. Mä en haluu sua, jätä mut rauhaan. Pliis.

ÄÄNI:

Nääh...

AKSU:

Okei... Okei? Okei. Se oli mun tarkoitus aiemminki, miks se olis mihinkää muuttunu. Mun on edelleen tarkoitus voittaa sut, täytyy olla. Sä jauhat kokoajan, sä teet kaikesta pelottavaa ja rumaa, jos sua ei olis ollu, nää ongelmat olis joko jo ratkennu tai niitä ei olis. Tottakai tän tarkoitus on edelleen sun voittaminen. Sä oot ollu jatkuvasti mun tiellä, sä oot jatkuva este. Koko opparin ajan mä oon

joutunu kamppailee sun kanssa. Kaikki narratiiviset lukuohjeet viittaa siihen, et mun on tarkoitus voittaa sut.

ÄÄNI:

Ai sun on tarkoitus tuhota mut? Ha! Tarkoitus on, että lopuks jäljellä on vaa sä ja mä. Kaikki muu, kaikki turha on kuorittu pois. Vaan oleellinen jää jäljelle. Se on se mistä tässä on kyse. Sä ja mä, ja meidän taistelu.

Aksu ottaa sormipistoolin esiin.

ÄÄNI:

(nauraa) Mehän käytiin toi jo. Se ei toiminu sillonkaa, ni miks se toimis nyt?

AKSU:

Koska nyt tän aseiden konsepti on selitetty aiemmin kyseisen näytelmän sisällä. Lisäks mitä enemmän tämmösissä kohtauksissa rakennetaan jännitettä asian ympärille, et toimiiko se, sitä todennäkösemmin se jännite lunastetaan.

ÄÄNI:

Mut pitäähän sen konseptin sisäinen logiikka silti olla ehjä. Mikä on se narratiivinen perustelu sille, et se ase yhtäkkii toimis, vaik aiemmin se oli yhtä hyödylline ku märkä pieru? Mikä on muuttunu? Mikä muka on se logiikka, jolla se nyt sit toimis?

AKSU:

Oot sä valmis? (dramaattisesti) Usko.

KOHTAUS 25: KATHARSIS

Aksu lataa sormipistoolin, kuuluu *klik*. Aksua kihelmöi.

AKSU:

(Tekniikanajalle) Voit sä laittaa taustamusaa?

Soi Ecstasy Of Gold – Ennio Morricone, nouseva melodia

ÄÄNI:

Mitä- Mikä toi musa on?

AKSU:

Vähän viel lisää nostatusta, vähän pikku Ennistä.

ÄÄNI:

Mitä sä tarkotat? Mitä täs tapahtuu?

AKSU:

Et sä tunne sitä? Et sä tajuu mikä kohta nyt on tulossa? (katsojalle) Sä salee tajuut. Ehkä. (Äänelle) Se on lähellä.

ÄÄNI:

Ei vittu. (huokaisee syvään) Sä aiot nyt sanoo jotain hauskandramaattista, joka sitoo aiemmin käsiteltyjä teemoja yhteen, etkä aiokki?

AKSU:

Kyl salee.

ÄÄNI:

Ei saatana.

Aksu osoittaa aseella Ääntä.

AKSU:

Tää on nyt se kohta tarinaa, ku Sormus tuhoutuu. Tää on nyt se kohta tarinaa, ku Neo vapauttaa Matrixin, ku Tony Stark napsauttaa sormiaan. Tää on Andy Dufrence vapaana, kädet auki sateessa, tää on "Oh captain, my captain." tää on "My name is Maximus Decimus Meridius", tää on "Tämä ei ole lentämistä, tämä on puotamista tyylillä." Tää on "See you, space cowboy". Tää on katharsis.

Bitch.

ÄÄNI:

(pelokkaasti) Älä! Mä en haluu kuolla!

Aksu pysähtyy, viittaa Tekniikanajajaa laittamaan musiikin pois.

KOHTAUS 26: JÄBÄN PITÄÄ VALITA

AKSU:

Mitä sä sanoit?

ÄÄNI:

(epävarmana siitä, mitä taphatuu) Et... Mä en haluu.. kuolla.

(tauko)

AKSU:

Haista vittu.

ÄÄNI:

Mitä?

Aksu osoittaa aseella Ääntä vihaisena, epätoivoisena.

AKSU:

Sä et saa sanoo tollasta! Sulla ei oo oikeutta sanoo tollasta! Sä et voi...

ÄÄNI:

Mut sehä on ihan totta.

AKSU:

Jos mä en tee sitä, mä oon aina tässä kiirastuleessa. Mun on tarkoitus voittaa sut, tuhota sut. Kaikki viittas siihen. Et mun opparin tarkoitus on erottaa sut musta, nimetä sut, käsittää sut, ja sit tuhota sut. Ja nyt... (yrittää ampua, muttei pysty) Miks mä en pysty? Mä tein kaiken niinku mun piti. Mä kirjoitin sun hahmon, nimesin sut Ääneksi, ja mä käsitän, et mun pitää päästä susta eroon.

Miks mä en pääse susta eroon?

ÄÄNI:

Ehkä siks, ku mä oon vaa niin vitun kova jäbä? Yyberi jääbeli. Woo! Ei mua ees oikeesti kuumottanu. Mä vaa esitin. (ei uskottavaa)(Kravaatin suoristus, yskäys!)

AKSU:

Mä en ymmärrä tätä. Se sano, et mä voin joko voittaa sut tai ymmärtää mitä tää tarkoittaa, mut mitä muuta tää voi tarkoittaa.

ÄÄNI:

Tää tarkoittaa, et nyt on se kohta tarinaa, ku sä tajuut, et kaikesta struglauksesta huolimatta protagonistin häviää. Sä tajuat, et ei oikeesti oo mitään onnellisia loppuja.

AKSU:

Täs täytyy olla joku... Mitä se tarkoittaa, et mä en pysty voittaa sua? Miks mä en pysty? Oliko se valinta? Pitäaks mun oppia joku kikka, joku tempu, millä sä tuhoot ittes? Ei. Joku kieroreitti? Ei! Täs on joku... Mä voin melkeen... ”Tää on se kohta tarinaa, ku sä tajuut-”

KOHTAUS 27: AKSU OPPII TARKOITUKSEN

ÄÄNI:

Mitä sä teet?

AKSU:

Mä luulen, et mä oon oppimassa jotain.

ÄÄNI:

Nyt sä luulet ittestäs liikoja.

AKSU:

Jos tää onki se kohta tarinaa, ku protagonististi oppii jotain merkittävää? Se tarkoittaa, et...

ÄÄNI:

Se ei tarkota mitää, vitun apaattinen aasi.

AKSU:

Se tarkoittaa, et protagonististi voi saada vielä viimeisen mahdollisuuden pelastua.

Aksu laittaa aseensa pois.

AKSU:

Siinä kohtaa tarinaa protagonististi saa aina jotain uudenlaista ymmärrystä maailmastaan, ja eritoten itsestään. Ja se mitä se oppii, on aina just se mistä siinä tarinassa on pohjimmiltaan kyse, tarinan tarkoitus.

ÄÄNI:

Sä voi oppii imee tätä dikkiä! Ehkä se on tän kaiken tarkoitus?

AKSU:

Sen täytyy liittyä siihen mitä täs on. Sä sanoit, et on jäljellä enää sä, mä ja meidän taistelu... Meidän taistelu? Vai meidän suhde? Onks se eri asia?

ÄÄNI:

Onks sun tarkoitus imee mun dikkii ja vai nuolla mun kasseja? Onks se eri asia?

AKSU:

Sä oot häirinny mua tänki prokkiksen joka vaiheessa. Jotain mä teen aina väärin, tai joku ei riitä. Sä puhut mulle niistä. (sulkee silmänsä, yrittää ymmärtää) ...Mut sä... omalla vittumaisella tavallas, sä työnnät mua ratkasuihin, menemää pidemmälle ja tekemää enemmän. Sä oot pelko motivaattorina. (Avaat silmät)

Alkaa jokin äänellinen nostatus. (Sigur Ros- Farud)

ÄÄNI:

Ei vittu. Ei taas.

AKSU:

Sä et oo mikään ulkoinen voima, sä oot sisäinen. Mä en pääse susta eroon. Mä en voi voittaa sua. Mä en voi tuhota sua, koska sä oot osa mua.

ÄÄNI:

Lopeta!

AKSU:

Sä et oo estämässä mua, sä oot kritisoimassa. Ilman sua mä en nää kaikkia kompastuskiviä. Sä osotat ne mulle. Maalaat ne ehkä liian isoks, mut silloin mä ainaki nään ne. Ei oo kyse siitä, ootko sä olemassa vai olematta. On kyse siitä kuinka paljon mä annan sulle valtaa. Emmä haluu susta eroon, mä tarviin sua. Tätä oppariaki sä oot kirjottanu varmaa yhtä paljon ku mä. (pysähtyy) O-ou.

ÄÄNI:

Mitä?

AKSU:

Nyt se tulee.

Mä luulin, et mun piti erottaa sut, nimetä sut, käsittää sut ja lopulta mun olis tarkoitus tuhota sut. Se oli lähellä, mun nyt mä käsitän, et sä oot tärke osa mua, enkä mä lopulta pääsis susta eroon vaikka mä kuinka yrittäisin. (Uuh nyt tulee öskyys valaistumista!) Nyt mä nään sut. Mä ymmärrän, että mun tarkoitus on... tän kaiken tarkoitus on... sun hyväksy-(glitch)

Valot täysille, B.O.

KOHTAUS 28: AKSU KÄSITTELEE ÄÄNTÄ

Pikkuvalo syttyy Aksun kädessä. Ääni haukkoo happea.

ÄÄNI:

Mitä vittua? Apua, mä en tunne mun varpaita! Ainii. (yrittää vaihtaa valo) Mitä vittua? (yrittää karkuun, muttei pääse kädenmittaa pidemmälle)

Ääni on nyt pikkuvalo Aksun kädessä, kontroloi kättä, mutta valta on heikko.

Yleisvaloa nousee.

ÄÄNI:

Mitä tää on? Mitä mulle tapahtu?

AKSU:

Tarviiks nyt kaikkee symboliikkaa vääntää rautalangasta? Kyl jengi varmasti tajuu ihan tarpeeks. (kääntyy katsojaan X) X, mä selitän tän sulle sit myöhemmin.

ÄÄNI:

Ei! Haista sinä läski runkkari vittu!

Ääni yrittää äristen käydä Aksuun käsiksi, mutta Aksu työntää Äänen helposti pois.

AKSU:

Rauhotu.

ÄÄNI:

En! Mä en anna tän mennä näin! Venaa vaa, ku mä pääsen tästä, ni mä vittu tapan sut, vitun runkkari!

Aksu silittää/pitelee Ääntä vapaalla kädellään.

AKSU:

Rauhotu.

ÄÄNI:

Mitä sä-? Aiot sä saatana suudella mua? Sitäkö sä haluat? Ha! Gayyy! Onks tää sittenki vaa joku paska metafora käteenvetämiselle, hä?

AKSU:

Rauhotu.

ÄÄNI:

Mä en- Sä et voi- Tää ei- (ärisee, luovuttaa ja huokaa) Mä en haluu tätä, mä en haluu olla näin pieni! Mä haluan takas! (murtuu kyyneliin) Mä haluan...

AKSU:

Mitä sä haluat?

ÄÄNI:

Emmä tiiä... Ehkä mä vaan haluun... Mä en tiiä mitä mä haluun. Mä tiän vaa, et mä *en* haluu, et me joudutaan häpeemään.

AKSU:

Mitä me jouduttas häpeemään?

ÄÄNI:

Vittu kaikkee. Se häpeä on kaikkialla ja kaikessa. Sä et ehkä nää sitä, mut mä nään. Mä nään sen kokoajan. Se... se pelotta mua. Pelottaa niin vitusti.

AKSU:

Ehkä mejän ei tarvii pelätä sitä? Ainakaa niin paljon.

ÄÄNI:

(kääntää selkensä Aksulle) Mä en tiedä miten olla pelkäämättä.

AKSU:

Jos mä välillä suljen sun silmät, ni sä et nää sitä häpeää kokoajan.

ÄÄNI:

Miten se on mahdollista? Mä luulin, et se oli se pointti siinä yhdessä läpässä, et ei mul salee ees oo silmiä.

AKSU:

No mä luulen, et se teko metaforallinen, et sen logiikka ei kaadu tohon. Tää koko loppuosa on aika vitun diippii metaforaa. Niit on helpompi rakentaa tähän, nyt ku mä todella ymmärrän. Nyt ku mä todella *käsitan* sut.

ÄÄNI:

Ai nyt ku sä käsität- Ei vittu. (kääntyy hitaasti kohti Aksua) Onks tää tilanne pelkkä puujalkavitsi?!

AKSU:

(hymyillen) Noo...

ÄÄNI:

Ei saatana! Ei saatana. (hämmennys ja viha muuttuu kathartiseksi nauruksi) Ei saatana... Paha. Jäbä heitti nyt kyl pahan. (nauraa helpottuneesti, Aksu kohauttaa hymyillen olkiaan) Okei. Okei... Me voidaan kokeilla, et jos sä välillä suljet mun silmät.

AKSU:

Okei.

ÄÄNI:

No... Mitä nyt sit tapahtuu?

AKSU:

No, me saavutettiin tän tarinan tavoite, quest completed. Seikkailu on kai nyt sit ohi. Tää on yleensä se kohta tarinaa, ku protagonisti palaa kotiinsa, muuttuneena, ns. kahden maailman mestarina, ja sit ympyrä sulkeutuu... Mut se vaatis ehkä paluun niihin meidän aikasempiin narratiiveihin.

ÄÄNI:

Eikä me salee pystytä lunastaa niitä kaikkia juonikuvioita näytelmän eri tasoilta. Ei meil riitä aika.

AKSU:

Mut ehkä meidän ei tarvi. Sä sanoit sen aiemmin, et kaikki turha on nyt riisuttu pois ja jäljelle jää vaan olennainen. Ei narratiivejä, ei kikkailuja, eikä

metavitsejä. Enää. Ehkä... On vaan sä ja mä, me, Naruteatterissa, lopun äärellä. Joo. Mä luulen, et täs on ihan hyvä olla.

ÄÄNI:

Ei mut kylhän mejän pitää antaa tälle joku siisti loppu. Pitää tapahtua jotain, joka informoi katsojille, et nyt tulee loppu, ja sit pitää olla loppukohtaus. Muuten tää paska on vaa puoliks pinnistetty.

AKSU:

Justhan noi kuuli, ku mä sanoin et me ollaan "lopun äärellä", ni kai nää nyt sen verran tajuu... (katsoo yleisöä, Ääni katsoo myös, Ääni kääntyy Aksuun, Aksu Ääneen) Tai no. Ehkä mun pitää viel jotain...

ÄÄNI:

Ja mitä se vois olla?

KOHAUS 29: LOPPULAULU

AKSU:

(miettii) Biisi! Mä voin vetää jonku loppulaulun.

ÄÄNI:

Anteeks mitä?

AKSU:

Oikeestaan musiikkihan on yhdistäny näitä kaikkia eri meta- ja narratiivitasoja, et ehkä siinä on jotain ympyrän sulkeutumista.

ÄÄNI:

Mikä biisi on sellanen, joka tarpeeks hyvin sopii tähän storiin ja informoi näytelmän lopusta?

AKSU:

Mul on itseasias yks ihan hyvä loppulaulu mielessä.

Aksu viittoo Tekniikanajajaa aloittamaan biisin (näyttää numerot 7 ja 4), lähtee napsautuksesta.

ÄÄNI:

Emmä tiiä. Onks tää iha paska veto?

Aksu napsauttaa biisin käyntiin(intro).

ÄÄNI:

Hei, hei, venaa! Et sä voi pakottaa noita ihmisiä kärsimään sun laulamista. Ethän sä osaa laulaa! Mieti nyt viel vähä sun vaihtoehtoja. Pystyt sä ees keskittyä mihinkää laulamiseen, jos tää kaikki on...

Aksu siirtää toisella kädellään käden, jossa Ääni valona on, taskuun.

ÄÄNI:

(mumisten taskusta) Kiitos!

Aksu laulaa biisin "Loppulaulu – Plutonium 74", ekan säkeistön jälkeen intsrumentaalityylinä, Ääni mumisee taskussa, Aksu ottaa Äänen ulos, nopea dialogi,

ÄÄNI:

Okei, fine. (huokaa) Ei vittu. Mut jos säki, ni sit kyl mäki.

Ääni laulaa Aksun kanssa, seuraavassa säkeessä myös Deus-Aksu, viimeinen vain Aksu "Tämä on loppulaulu, mutta kaiken loppua se ei suinkaan tarkoita, aina jotain jää. Se on tämä jäätävä hiljaisuus-" NAPS. B.O. Aksu näkyy, koska

kädessä on vielä pikkuvalo, Aksu puhaltaa sen sammuksiin. Pian Aksu kaatuu pimeässä.

EPILOGI

(pimeydestä Aksu kompastuu telineeseen ja kaatuu.) (Huom. lopullinen vertauskuva, jossa Aksun eteen osuva este, jonka on vielä itselleen asettanut ja olisi helposti ylitettävissä. Joten Aksu käyttää Ääntä apuna ja ohjaa tiensä esteen yli)

AKSU:

(kompuroi, kiroaa ja pyytää Ääneltä jeesiä.)

ÄÄNI:

(huokaisee, käsivalo syttyy) Yritä nyt päästä siitä...

Aksu nousee ylös ja Ääni ohjaa hänet esteen yli, sermin taakse.

AKSU:

Nice.

Aksu on pois lavalta, mutta Aksun varjo heijastuu pikkuvalosta takaseinälle.

(MAHD. SAATTAA SIIRTYÄ LOPPULAULUN VÄLISOITTOON)

ÄÄNI:

Noni. Se oli siin. Jäbä sit duunas sen taiteellisen opparin.

AKSU:

Totta. Nice!

ÄÄNI:

Nii... Se kyl salee on Nice.

AKSU:

Nice

Aksu ja Ääni toistelevat toisilleen ”Nice” erilaisina toinen toistaan absurdimmalla tavalla.

ÄÄNI:

Hetkine, venaas. Mites muuten se kirjallinen oppari?

(tauko)

AKSU:

VITTU!

LOPPU